

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ NARKOMANII NA ROK 2020

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują na terenie gminy problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie, są najtrudniejsze do rozwiązania. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód związanych z alkoholem oraz ponoszonych kosztów społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą rodzinę. Alkohol jest legalnym towarem rynkowym, ale ze względu na szkody jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu.

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wyborami najpoważniejszymi zagrożeniami (wydanie z 2009 r.) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialny jest za ponad 60 rodzajów chorób i urazów.

Rozmiary problemów związanych z alkoholem to również wysokie koszty społeczne i ekonomiczne, jakie ponoszą budżety państw. Koszty te są szacowane przez Światową Organizację Zdrowia na poziomie 1,3 % PKB tj. w przypadku Polski ok. 17,5 mld zł.

Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia w „Europejskim Raporcie Zdrowia” (wydanie z 2012 roku) nadużywanie alkoholu jest przyczyną niemal 6,5 % ogółu zgonów w Europie.

Zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020 nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne. Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększeni świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Kotuniu na rok 2020 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających.

Rozwiązywanie problemów alkoholowych i uzależnień od narkomanii nie może mieć charakteru jednorazowej, choćby dynamicznej kampanii. Musi być stałym elementem funkcjonowania nowoczesnego państwa na różnych poziomach, poczynając od parlamentu, poprzez administrację rządową na szczeblu wojewódzkim, a także na tym poziomie, który jest fundamentem życia społecznego, a więc samorządów gminnych.

Obecnie gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Kotuń na lata 2015-2020. Globalna diagnoza problemów alkoholowych na tle innych zagrożeń społecznych staje się

w nowych warunkach jedną z kluczowych spraw. Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są podmiotem właściwym do rozwiązywania problemów alkoholowych w swoich społecznościach lokalnych.

Skala problemów alkoholowych jest istotną miarą ogólnego stanu zdrowia społeczeństwa. Jak wynika z wielu badań problemy te są umieszczane w czołówce zagrożeń cywilizacyjnych i społecznych naszych czasów. Również narkomania powoduje stały wzrost problemów społecznych. Stwarza zagrożenia i obniża poziom zdrowia społeczeństwa. Od początku lat dziewięćdziesiątych obserwujemy znaczny wzrost rozmiarów problemu narkotyków. Szybko rosło rozpowszechnienie eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji nielegalnych wśród młodzieży. Rosną w szybkim tempie wskaźniki narkomanii rozumianej jako regularne używanie narkotyków powodujące poważne problemy. Zwiększa się podaż narkotyków na nielegalnym rynku i w ślad za tym ich dostępność.

Program opiera się na ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, rekomendacjach do. realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wskazanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narodowy Program Zdrowia.

Wprowadzenie

1. Samorząd gminny a ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności do alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Gminny Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz działania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z zapisami art. 4¹. ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi samorząd gminny jest zobowiązany do:

1. Prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej i wychowawczej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (Art. 13. 1 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Natomiast zgodnie z art. 2 ust.1 p-kt 1 oraz art.10 ust1. przeciwdziałanie narkomanii polega na :

- 1) zwiększaniu dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
  - 2) udzielaniu rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
  - 3) prowadzeniu profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
  - 4) wspomaganiu działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
  - 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.
2. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii integracji polityki społecznej, uchwalanego corocznie przez radę gminy na podstawie art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137. oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030)

Zgodnie z zapisami art. 12 ust. 1 i 2 ustawy, rada gminy ustala w drodze uchwały, dla terenu gminy liczbę punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Do zadań wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, zgodnie z art. 4¹ ust 3 ustawy należy powołanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujących działania w zakresie określonym w ust. 1 oraz podejmujących czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych wykonują także ekspertyzy dotyczące zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z odnośnymi uchwałami rady gminy oraz wydają opinię w drodze postanowień, stanowiące warunek wydania zezwolenia przez wójta gminy na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy).

2. Przepisy lokalne dotyczące wykonywania zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

- 1) Uchwała Nr XLVI.326.2018 Rady Gminy Kotuń z dnia 25 czerwca 2018 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie Gminy Kotuń miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
- 2) Uchwała Nr XLVI.327.2018 Rady Gminy Kotuń z dnia 25 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Kotuń.
- 3) Uchwała Nr XLVI.328.2018 Rady Gminy Kotuń z dnia 25 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Kotuń.
- 4) Uchwała Nr XLVI.330.2018 Rady Gminy Kotuń z dnia 25 czerwca 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w określonym miejscu publicznym na terenie Gminy Kotuń.
- 5) Zarządzenia: Nr 64.2017 z dnia 16 listopada 2017 Wójta Gminy Kotuń w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych /GPPiRPA/ w Kotuniu na 2020 r. uwzględnione zostały wyniki badań ogólnopolskich realizowanych na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (stanowiących jedno z najważniejszych źródeł informacji o zachowaniach ryzykownych młodych ludzi, jak i Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kotuń opracowana przez CENTRUM ROZWOJU ORTUS, Elżbieta Roszczak, ul.I. Tysiąclecia PP 38, 08-200 Łosice na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kotuniu

Zadania i sposoby ich realizacji określone w GPPiRPA w 2020 roku dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane

zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych.

Finansową podstawę realizacji GPPiRPA stanowią dochody gminy z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych uchwałami Rady Gminy w Kotuniu.

Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla gminy Kotuń.

W celu przeprowadzenia diagnozy zagrożeń społecznych na terenie gminy Kotuń przeprowadzono anonimowe badanie ankietowe:

1) wśród uczniów Szkoły Podstawowej (kl. VI-VIII) oraz III klasy gimnazjum w Kotuniu. Badani uczniowie zostali podzieleni na dwie podgrupy, tj.:

- uczniowie kl. VI oraz kl. VII (63 osoby),
- uczniowie kl. VIII oraz kl. III gimnazjum (88 osób).

2) wśród uczniów Szkoły Podstawowej w Żeliszewie i w Szkole Podstawowej w Bojmiu. Ankiety zostały rozdane wśród uczniów klas VI, VII, VIII oraz III klasy gimnazjum. Badani uczniowie zostali podzieleni na dwie grupy, tj.:

- uczniowie kl. VI oraz kl. VII (45 osób),
- uczniowie kl. VIII oraz kl. III gimnazjum (61 osób).

3) dorośli mieszkańcy Gminy Kotuń (100 osób).

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/-1%)

Badania realizowano od maja 2019r. roku do czerwca 2019r.. W badaniu wzięło udział 357 osób. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Działania diagnostyczne dotyczyły następujących obszarów tematycznych:

Alkohol w życiu dorosłych

- poglądy i postawy wobec alkoholu
- spożycie alkoholu- częstotliwość
- opinie mieszkańców na temat problemów związanych z nadużywaniem

- świadomość mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy

Alkohol a młodzież

- stopień dostępności do alkoholu i częstotliwość zażywania
- powody sięgania po alkohol
- wiedza o skutkach używania alkoholu
- skala problemów alkoholowych
- szkody związane z piciem alkoholu przez młodzież
- wiedza badanych na temat możliwości uzyskania pomocy

Młodzież a substancje psychoaktywne

- stopień dostępności do narkotyków
- wiedza o skutkach zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych
- poglądy i wiedza na temat szkodliwości narkotyków
- powody sięgania po narkotyki
- wiedza o konsekwencjach prawnych posiadania narkotyków i zdrowotnych zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych
- skala problemu
- wiedza badanych na temat możliwości uzyskania pomocy

Przemoc

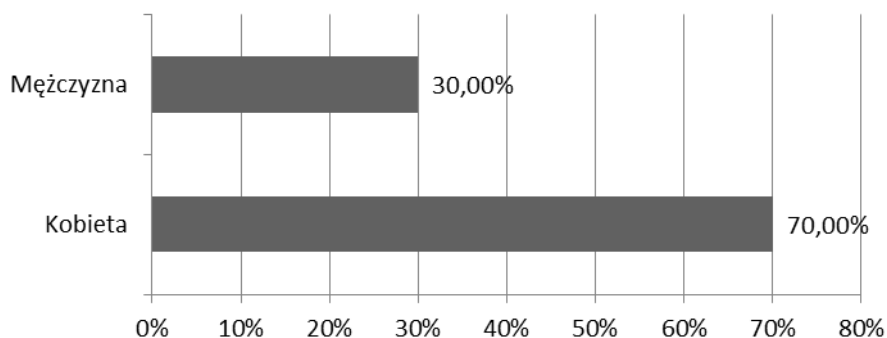
- przemoc rówieśnicza
- przemoc w rodzinie oczyma dzieci i młodzieży
- przemoc w rodzinie oczyma dorosłych
- skala zjawiska
- wiedza badanych na temat możliwości uzyskania pomocy
- uzależnienie od komputera i Internetu
- cyberprzemoc – przemoc z wykorzystaniem telefonu komórkowego i Internetu

Hazard

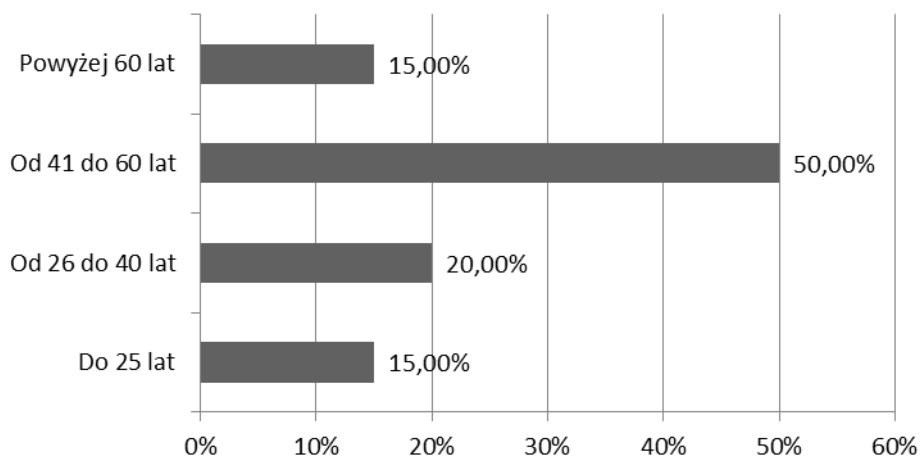
- Hazard- skala zjawiska.

1. Problemy społeczne z perspektywy dorosłych mieszkańców Gminy Kotuń

W badaniu udział wzięło 100 dorosłych mieszkańców Gminy Kotuń. Wśród nich 30 % stanowili mężczyźni, zaś grupa kobiet liczyła 70 %. Dwie najliczniejsze grupy wiekowe stanowiły osoby w przedziale wieku od 41 lat do 60 (50 %) oraz osoby od 26 lat do 40 lat (20 %). Pozostałe dwie grupy liczyły po 15 osób. (Wyk. 1 i Wyk. 2)

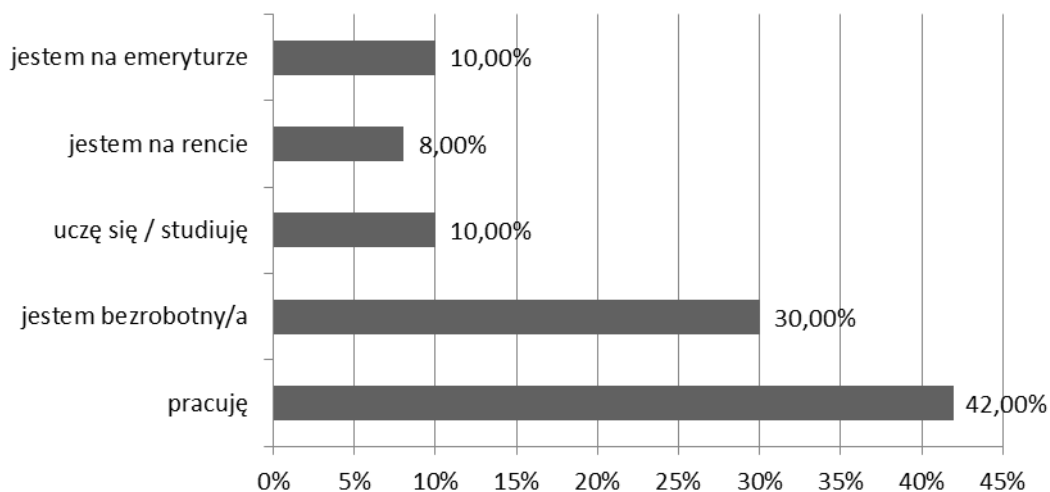

Wyk. 1 Struktura próby z podziałem na płeć

Wyk. 2 Struktura próby wg kategorii wiekowej

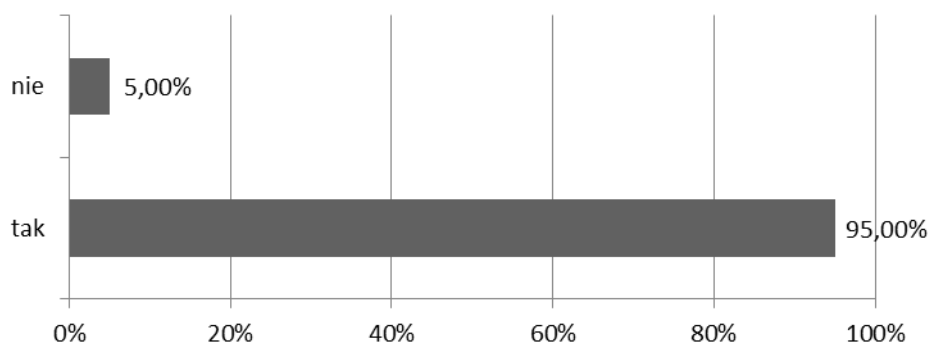
Jeśli chodzi o status zawody najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące (42 %), następnie osoby bezrobotne (30 %), osoby uczące się/studiujące (10 %) oraz emeryci (10%). Najmniej badanych osób było w grupie rencistów (8 %). (Wyk.3)

Wyk. 3 Struktura próby a status zawodowy

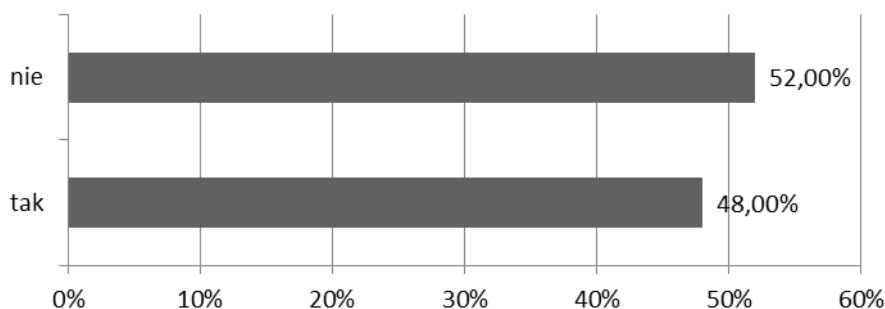
Kwestionariusz ankiety zawierał wiele pytań dotyczących postrzegania i oceny problemów społecznych tj. alkoholizm, palenie papierosów, narkomania, przemoc, uzależnienie od komputera oraz hazardu.

Na pytanie „Czy znasz osoby uzależniane od alkoholu”, aż 95 % ankietowanych odpowiedziało, że tak. (Wyk. 4)

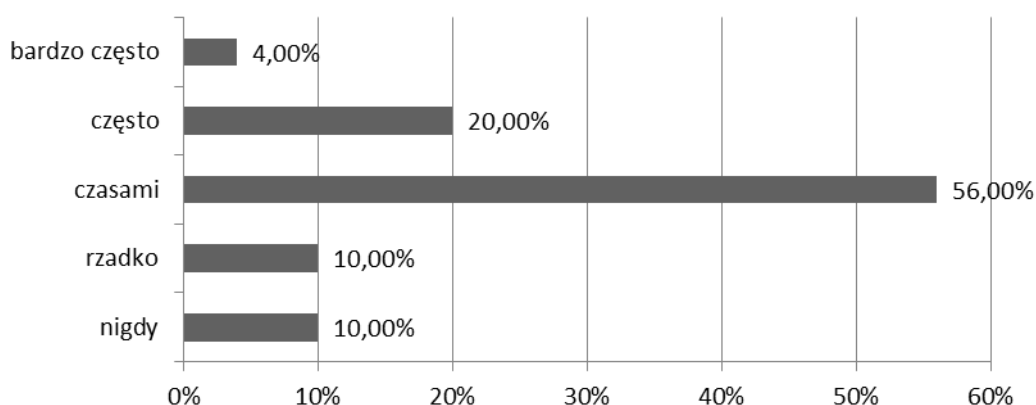
Wyk. 4 Czy znasz osoby uzależnione od alkoholu?

Wśród ankietowanych 48 % badanych stwierdziło, iż słyszeli o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim, zaś 52 % odpowiedziało, iż nic na ten temat nie wiedzą. (Wyk. 5)

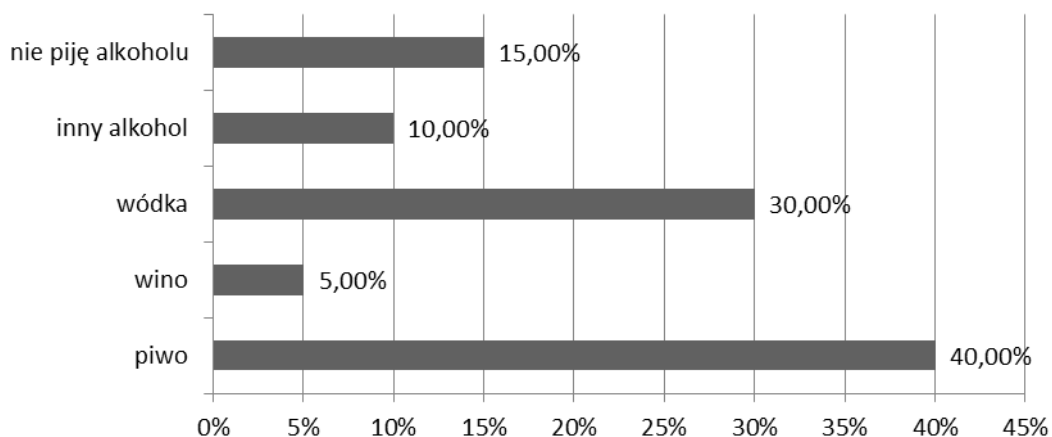
Wyk. 5 Czy słyszałeś o przypadkach sprzedaży alkoholu niepełnoletnim osobom?

Aż 90 % ankietowanych odpowiedziało, iż osoby nieletnie spożywają alkohol. Zdaniem 56 % badanych młodzi ludzie po alkohol sięgają tylko czasami. 20 % ankietowanych uważa, że młodzi ludzie często spożywają alkohol. Tylko 10 % osób stwierdziło, iż osoby niepełnoletnie nigdy nie spożywają alkoholu. (Wyk. 6)

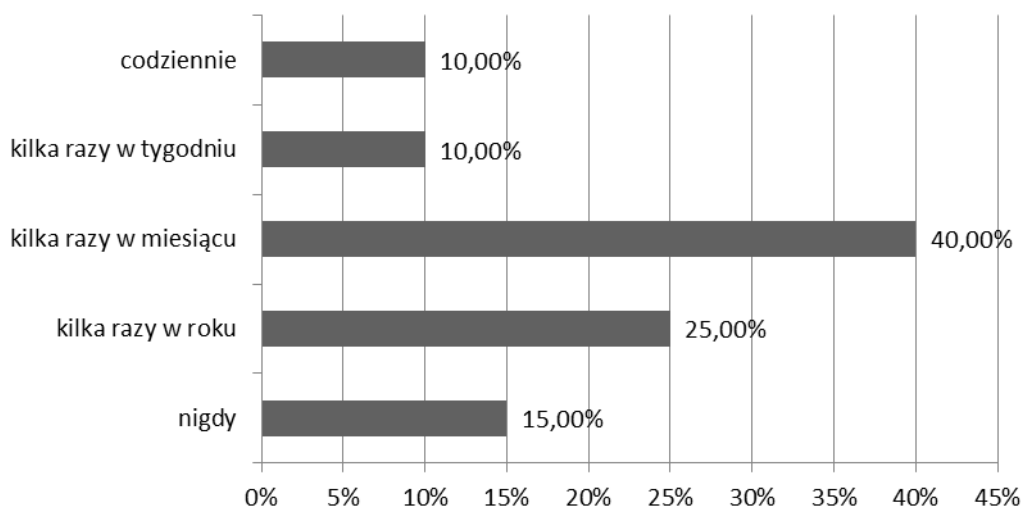
Wyk. 6 Jak często zdarza się, że niepełnoletnie osoby spożywają alkohol?

Ankietowani mieszkańcy najchętniej sięgają po piwo (40%) oraz wódkę (30 %). Po analizie odpowiedzi wynika, że 10% badanych spożywa inne alkohole. Najmniej popularnym alkoholem jest wino (5 %). Grupa osób, która w ogóle nie pije alholu stanowi 15 % ankietowanych. (Wyk. 7)

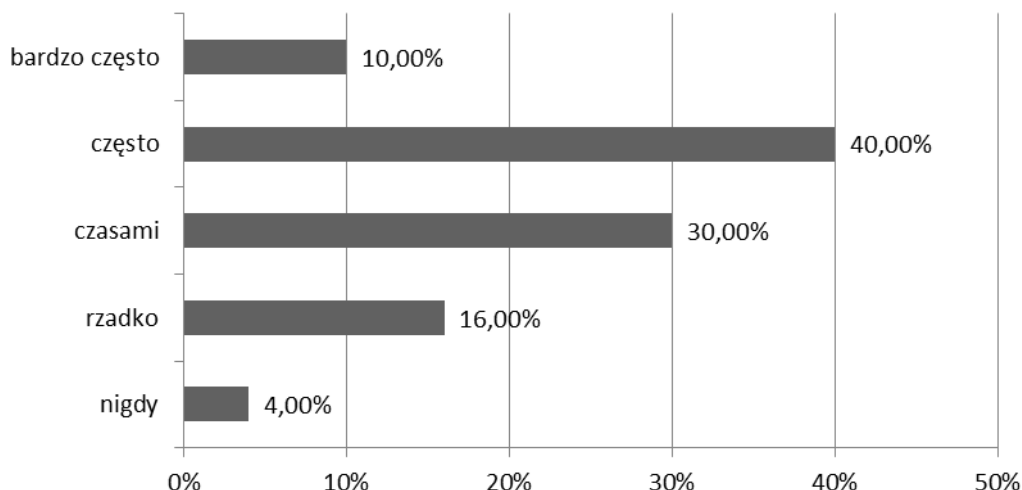
Wyk. 7 Jaki rodzaj alkoholu najczęściej spożywasz?

Uczestnicy badania zostali zapytani o częstotliwość spożywania alkoholu. 40 % mieszkańców pije alkohol kilka razy w miesiącu; 25 % kilka razy w roku; zaś 10 % kilka razy w tygodniu oraz codziennie. 6,94 % ankietowanych deklaruje, iż w ogóle nie spożywa alkoholu. (Wyk. 8)

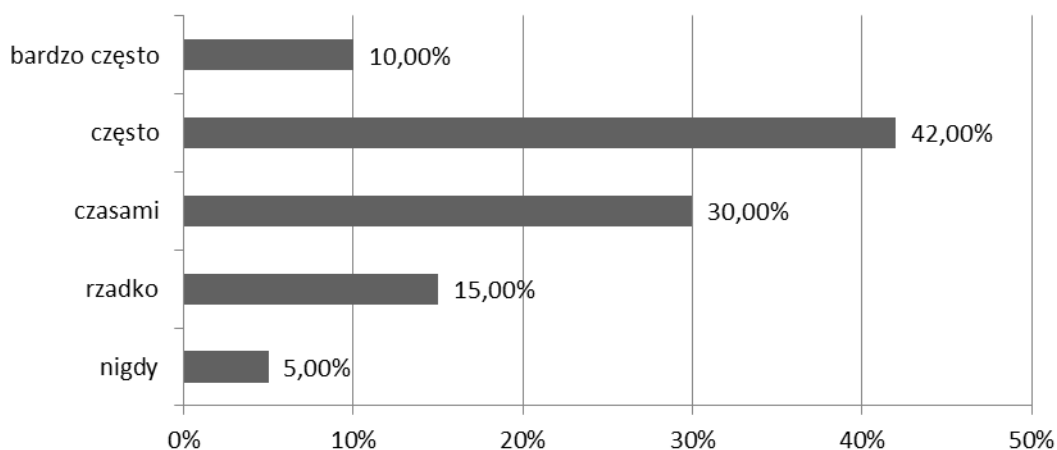
Wyk. 8 Jak często spożywasz alkohol?

Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż 50 % badanych uważa, że bardzo często oraz często osoby nietrzeźwe prowadzą samochód po wypiciu alkoholu. Zdaniem 30 % taka sytuacja ma miejsce czasami. Niestety tylko 4 % badanych uważa, iż osoby będące pod wpływem alkoholu nie prowadzą samochodu.

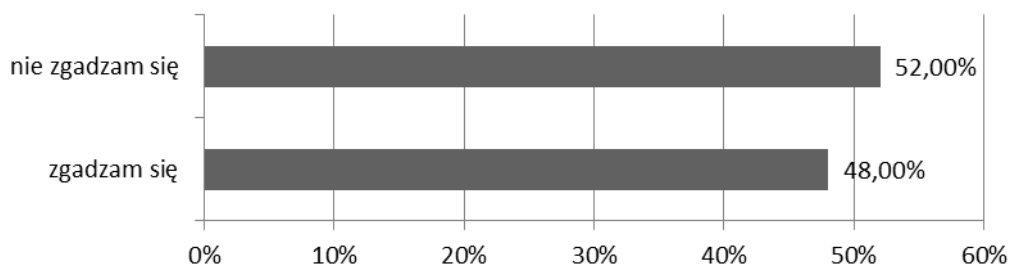
Wyk. 9 Jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w środowisku lokalnym?

Zdecydowana większość badanych jest świadkiem spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Zdaniem 50 % badanych sytuacja ma miejsce często oraz bardzo często. Zaledwie 5 % ankietowanych nie było świadkiem spożywania alkoholu w miejscach publicznych. (Wyk. 10)

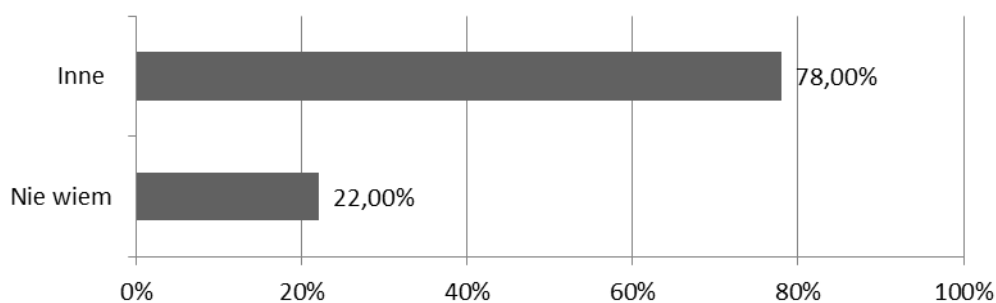
Wyk. 10 Jak często zauważasz osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych?

48 % ankietowanych uważa, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce. Uzyskany wynik być może wynika z faktu, iż piwo w opinii badanych osób jest najchętniej spożywanym alkoholem. (Wyk. 11)

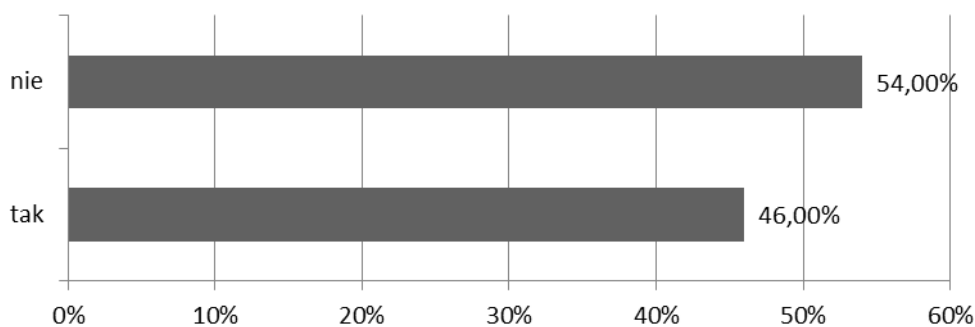
Wyk. 11 Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce”?

Na pytanie „Gdzie osoby uzależnione mogą szukać wsparcia na terenie gminy”, zdaniem 78 % ankietowanych osoby uzależnione na terenie gminy mogą uzyskać pomoc w następujących miejscach: „GOPS”, „przychodnia zdrowia”, „lekarz”, „Kościół”, „znajomi”- miejsca wpisane przez badanych. (Wyk. 12)

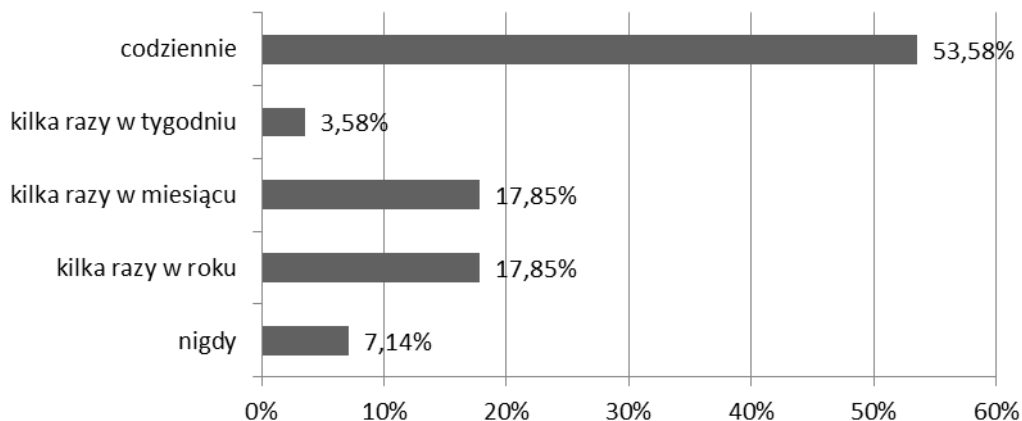
Wyk. 12 Gdzie osoby uzależnione mogą szukać wsparcia na terenie gminy?

Zjawisko palenia papierosów jest dość powszechne w środowisku ankietowanych. Według 46 % ankietowanych w ich otoczeniu są osoby, które palą papierosy. (Wyk. 13)

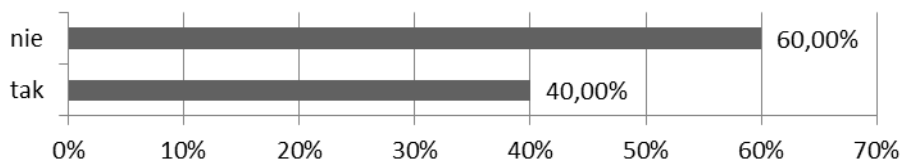
Wyk. 13 Czy osoby w otoczeniu palą papierosy?

Ankietowni zostali zapytani o częstotliwość palenia papierosów. Do palenia papierosów przyznaje się 92,86 % badanych, w tym najliczniejszą grupę stanowią osoby (53,58 %), które palą codziennie. Część badanych osób po papierosy sięga kilka razy w roku (17,85%) oraz kilka razy w miesiącu (17,85 %). (Wyk. 14)

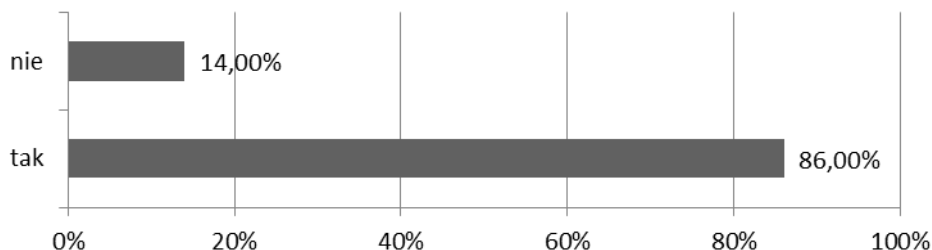
Wyk. 14 Jak często palisz papierosy?

Większość badanych mieszkańców (60 %) zna osoby zażywające narkotyki. 40 % respondentów nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. (Wyk. 15)

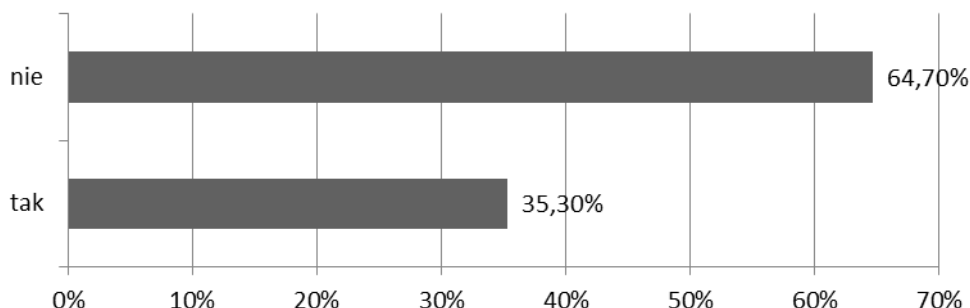
Wyk. 15 Czy znasz kogoś, kto zażywa narkotyki?

Aż 86 % badanych uważa, iż młodzież w gminie narażona jest na kontakt z narkotykami. W tym miejscu nasuwa się pytanie, czy dorośli podejmują działania, aby ryzyko sięgnięcia po narkotyki zminimalizować? (Wyk. 16)

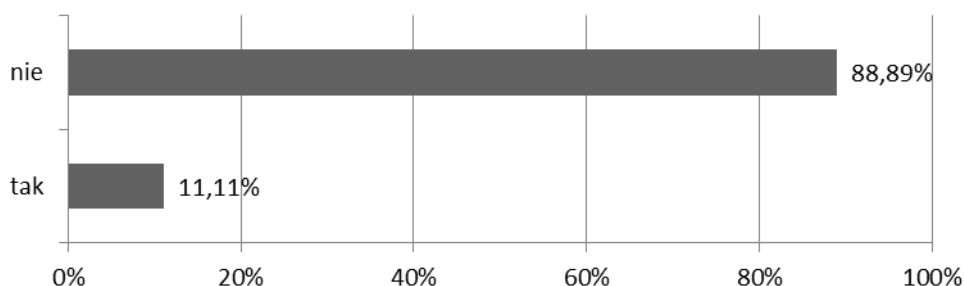
Wyk. 16 Czy młodzież w gminie narażona jest na kontakt z narkotykami?

Kolejnym niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż zdaniem 64,07 % badanych dostęp do narkotyków na terenie gminy nie stanowi żadnego problemu. (Wyk. 17)

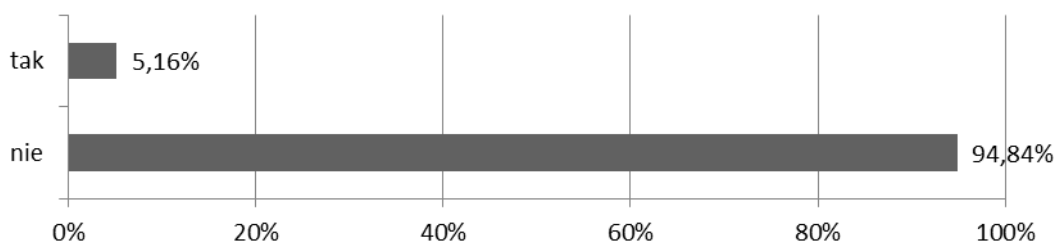

Wyk. 17 Czy trudno jest uzyskać dostęp do narkotyków na terenie gminy?

88,89 % badanych udzielając odpowiedzi na pytanie „Czy kiedykolwiek zażyłeś narkotyk lub dopalacz” odpowiedziała, że „nie”. Pozostałe osoby (11,11%) potwierdziły, że miały bezpośredni kontakt z narkotykami/dopalaczami. (Wyk. 18). Podobne odpowiedzi zostały udzielone na pytanie „Czy użyłeś kiedykolwiek dopalaczy. (Wyk. 19)

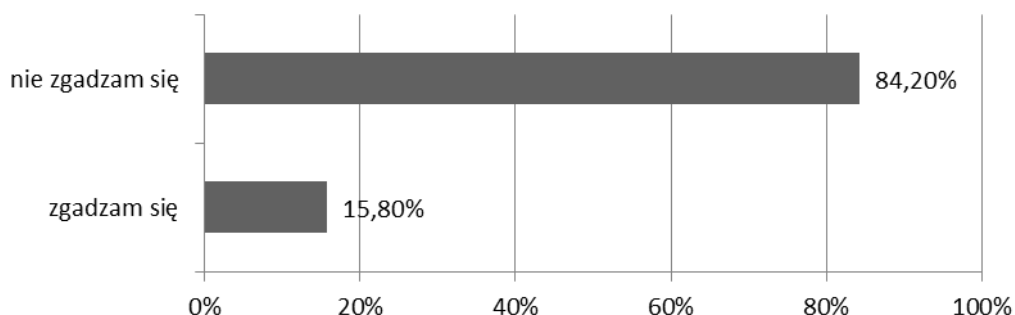
Wyk. 18 Czy kiedykolwiek zażyłeś narkotyk lub dopalacz?

Wyk. 19 Czy użyłeś kiedykolwiek dopalaczy?

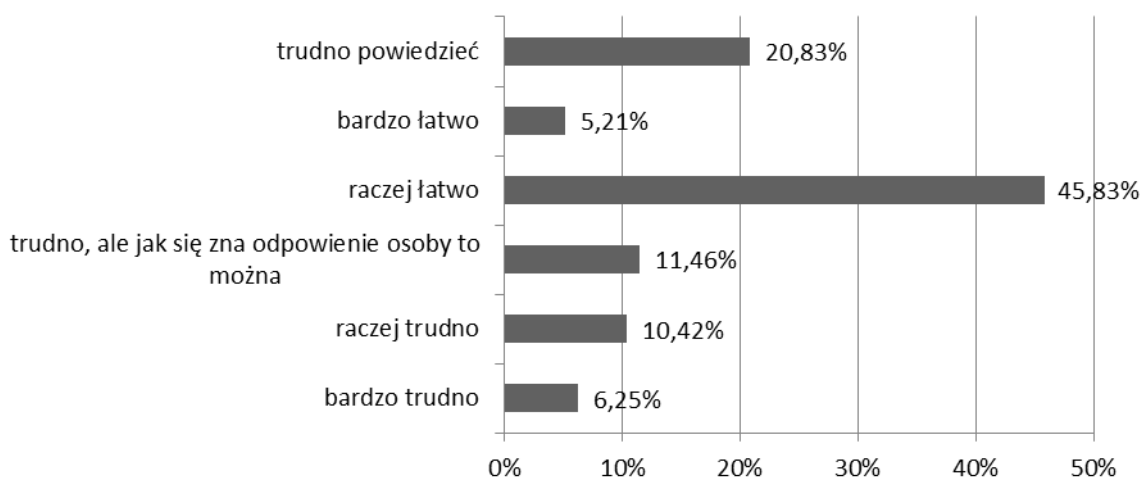
84,2 % ankietowanych opowiedziało się przeciwko legalizacji miękkich narkotyków takich jak marihuana. Należy zwrócić uwagę, iż próba klasyfikacji narkotyków na miękkie i twarde

mija się z celem profilaktyki. Każdy narkotyk spożywany w nadmiarze wcześniej czy później prowadzi do uzależnienia. (Wyk. 20)

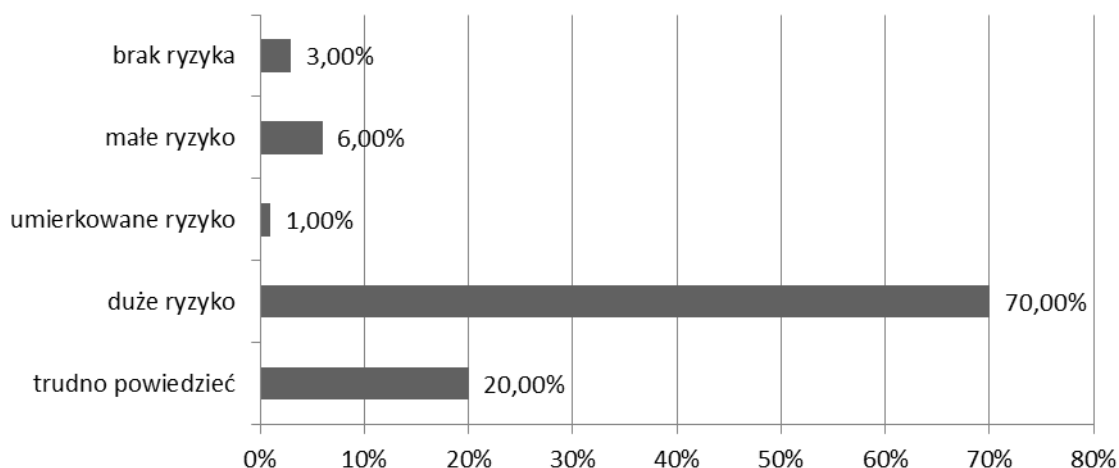
Wyk. 20 Czy powinno się zalegalizować miękkie narkotyki takie jak marihuana?

Ponad połowa badanych wskazała, że w ich środowisku zakup dopalaczy nie stanowi większego problemu (raczej łatwo – 45,83 %; bardzo łatwo – 5,21 %; trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to można – 11,46 %). (Wyk. 21)

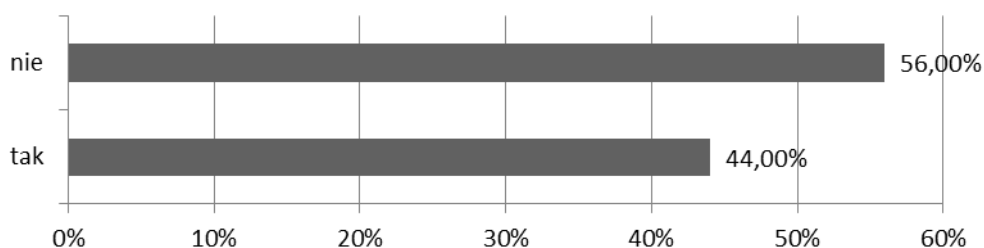
Wyk. 21 Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić dopalacze jest?

70 % badanych ma świadomość, iż zażywanie narkotyków negatywnie wpływa na zdrowie ludzi. Szczegółowe dane znajdują się na poniższym wykresie. (Wyk. 22)

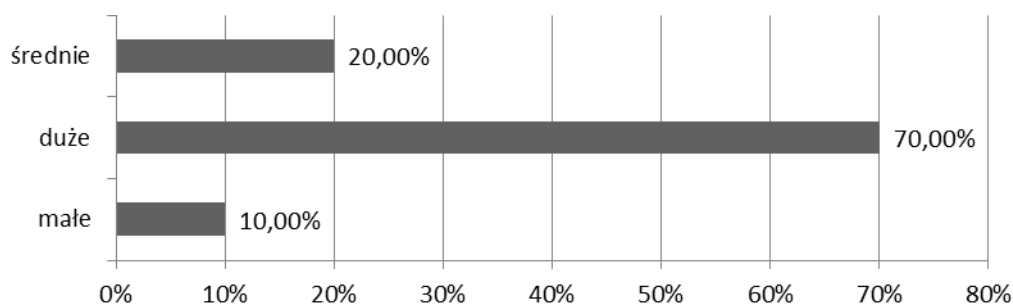
Wyk. 22 Jak myślisz, jak bardzo ludzie ryzykują, że szkodzą sobie, kiedy używają narkotyków?

Tylko 44 % ankietowanych posiada wiedzę na temat konsekwencji prawnych posiadania narkotyków. Ponad połowa (56%) osób nie jest świadoma konsekwencji posiadania narkotyków. (Wyk. 23)

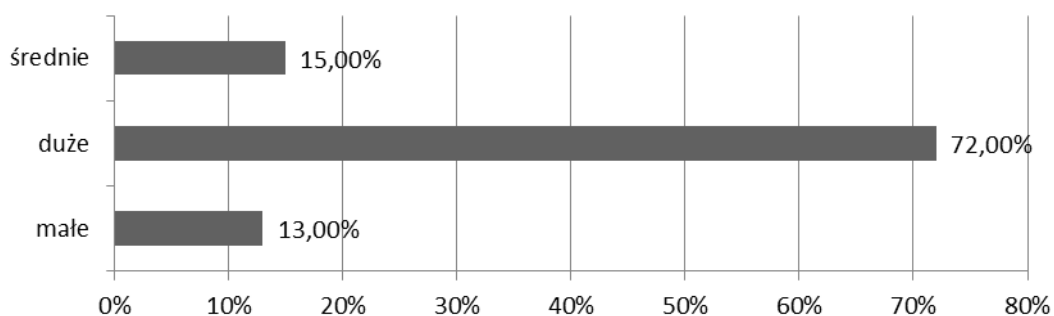
Wyk. 23 Czy posiadasz wiedzę o konsekwencjach prawnych posiadania narkotyków?

W opinii 70 % badanych nasilenie problemu przemocy w rodzinie stanowi duży problem, zaś w ocenie 10 % ankietowanych zjawisko jest małe. (Wyk. 24)

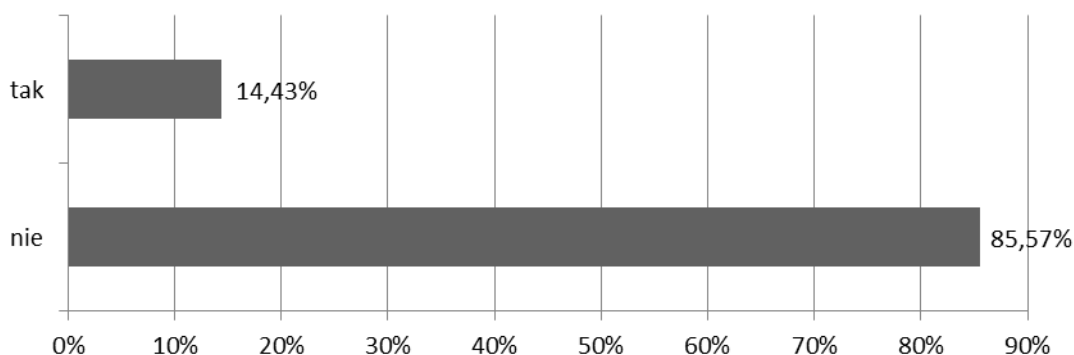
Wyk. 24 Jak oceniasz nasilenie problemu przemocy w rodzinach naszej gminy?

Badani udzielając odpowiedzi na pytanie „Jak oceniasz nasilenie problemu agresji w codziennym życiu swojej społeczności?” - Zjawisko agresji w społeczności dostrzegają na dużym (70 %) i średnim poziomie (20 %). Według 10 % ankietowanych nic złego w społeczności lokalnej się nie dzieje. (Wyk. 25)

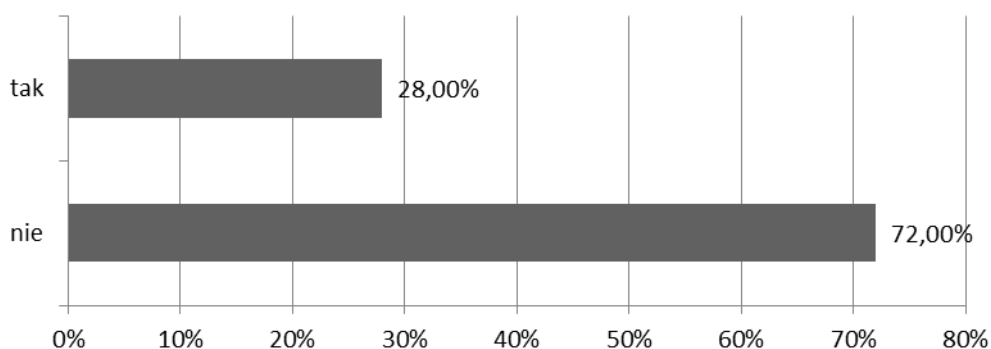
Wyk. 25 Jak oceniasz nasilenie problemu agresji w codziennym życiu swojej społeczności?

85,57 % respondentów deklaruje, iż w swoim życiu nie stosują przemocy wobec innych. Do takiego zachowania przyznaje się 14,43 % ankietowanych. (Wyk. 26)

Wyk. 26 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc?

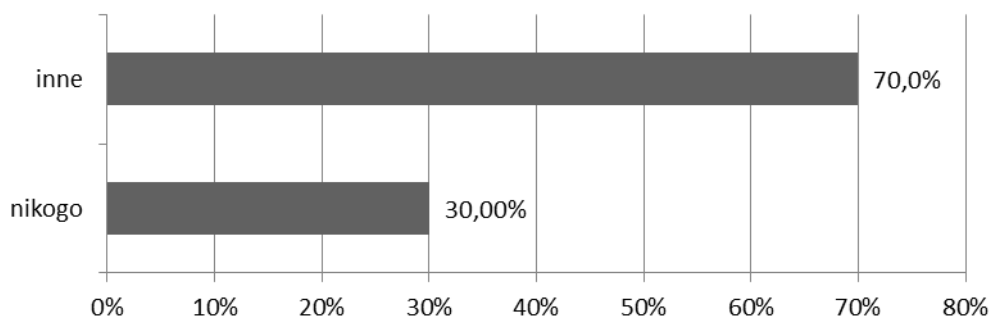
W kwestionariuszu ankiety zostało zawarte pytanie „Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?”. Zjawisko przemocy występuje w 28 % domach. (Wyk. 27)

Wyk. 27 Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?

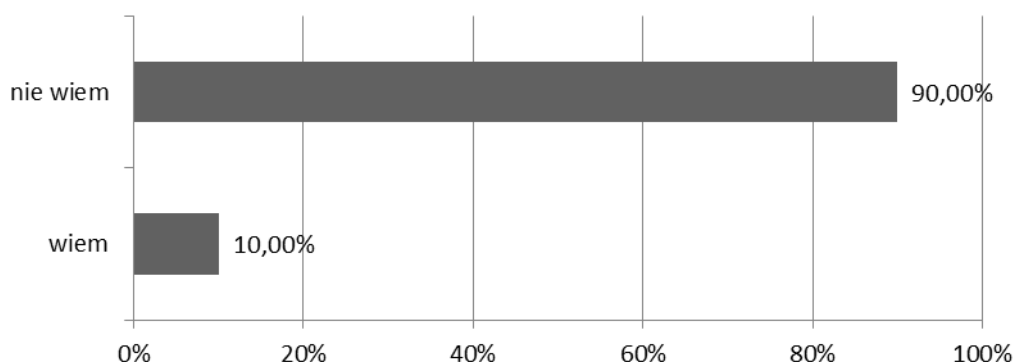
70 % badanych nie będzie milczeć i w sytuacji doświadczenia przemocy powiadomi: „policję”, „rodzinę/znajomych”, „GOPS”, „organizacje zajmujące się przemocą”. W sytuacji doświadczenia przemocy 30% mieszkańców nikogo nie poinformuje o zajściu. Niepokojącym zjawiskiem jest to, iż osoby w sytuacji doznawania przemocy do nikogo nie zwrócą się

o pomoc. Być może świadczy to o braku wiedzy na temat przemocy oraz gdzie można szukać wsparcia. A być może jest to w dalszym ciągu kwestia wstydu lub brak wiary, że w takiej sytuacji można coś zmienić. (Wyk. 28)

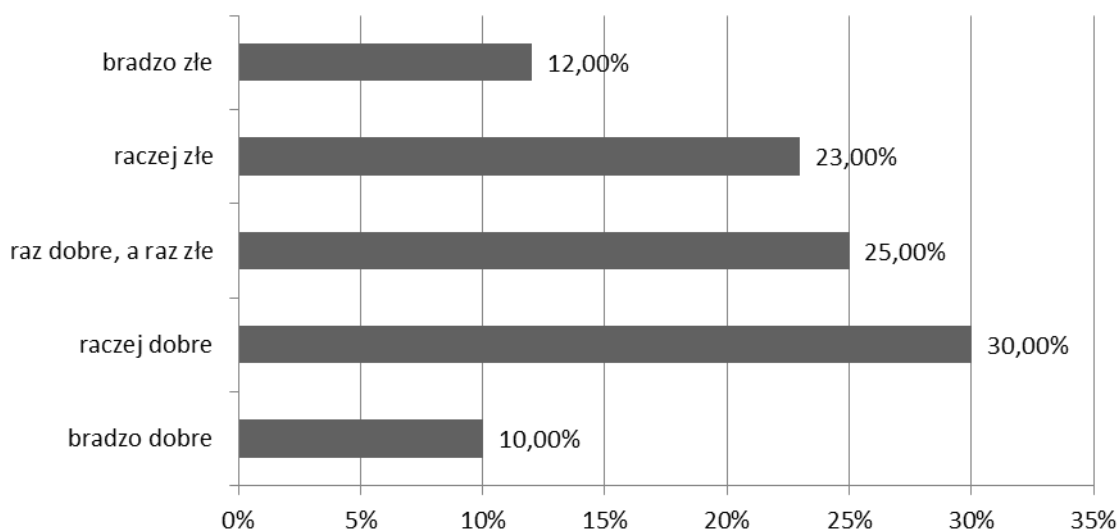
Wyk. 28 Kogo powiadomisz, kiedy będziesz doznawał przemocy?

Kolejne pytanie związane z problemem przemocy dotyczyło posiadania wiedzy o prawie otrzymania pomocy psychologicznej przez osobę stosującą przemoc. Zaledwie 10 % ankietowanych jest świadoma, iż pomoc psychologiczna kierowana jest również dla sprawców przemocy. Pozostali badani takiej wiedzy w tym zakresie nie posiadają. (Wyk. 29)

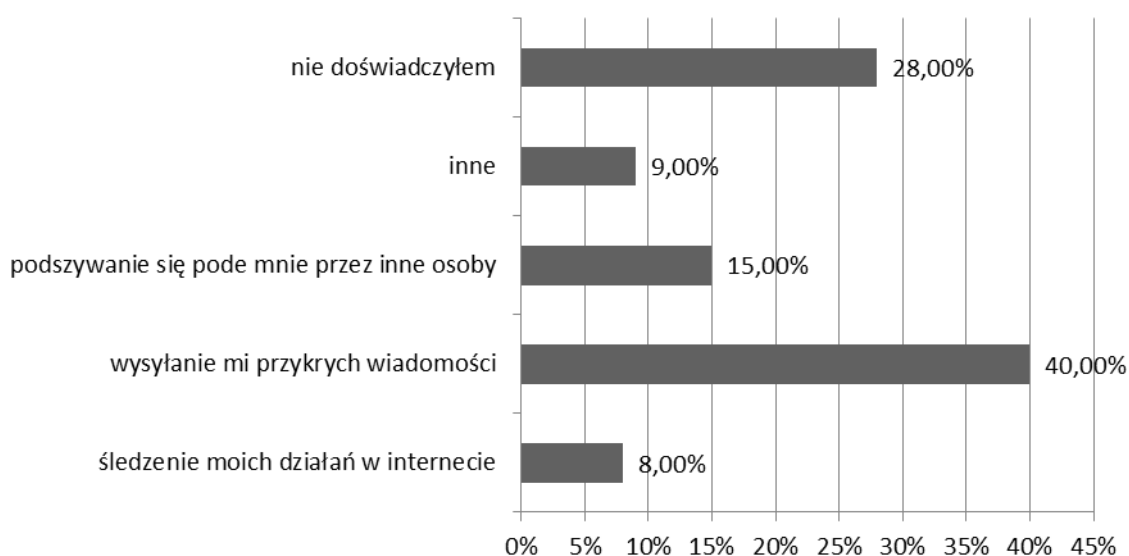
Wyk. 29 Czy masz wiedzę o tym, że sprawcy przemocy mogą otrzymać pomoc psychologiczną?

Oceniając relacje między bliskimi, 30 % badanych określiła je, jako raczej dobre; zaś 10 % jako bardzo dobre. W opinii 23 % respondentów ich relacje są raczej złe, a dla 12 % bardzo złe. (Wyk. 30)

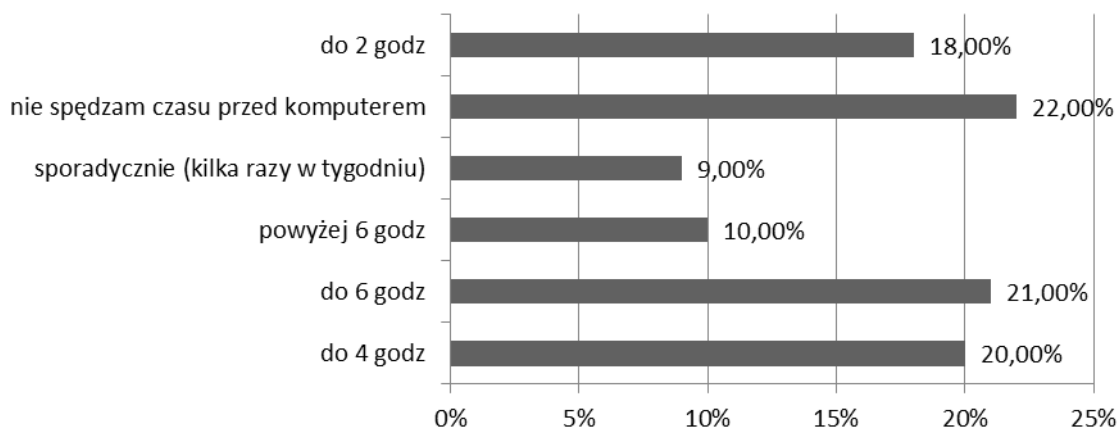
Wyk. 30 Jak oceniasz swoje relacje z najbliższymi?

28 % badanych w swoim życiu nie doświadczyła przykrych zachowań w Internecie. Dla 63 % badanych negatywne zachowania w Internecie to: wysyłanie przykrych wiadomości (40 %), podszywanie się przez inne osoby (15 %), śledzenie działań (8 %). (Wyk. 31)

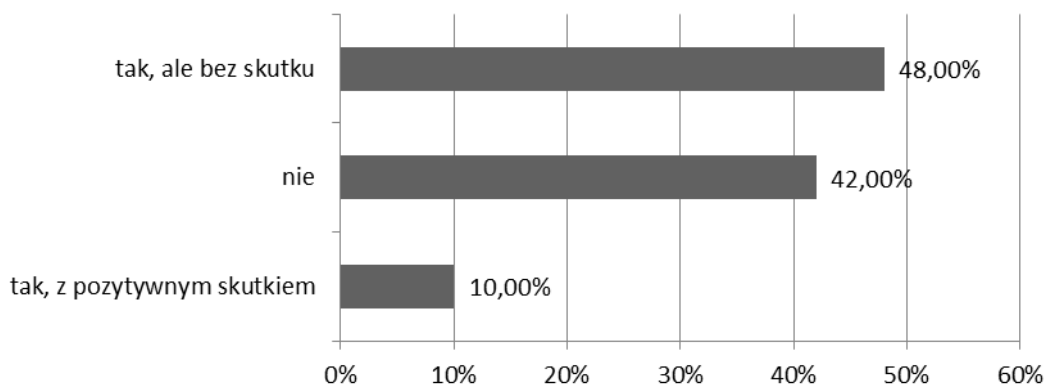
Wyk.31 Czy doświadczyłeś przykrych zachowań w Internecie?

Ankietowani nie mają problemu z czasem spędzonym przed komputerem. 22 % badanych w ogóle nie spędza czasu przed komputerem. 21 % Respondentów spędza czas powyżej 6 godzin dziennie. (Wyk. 32)

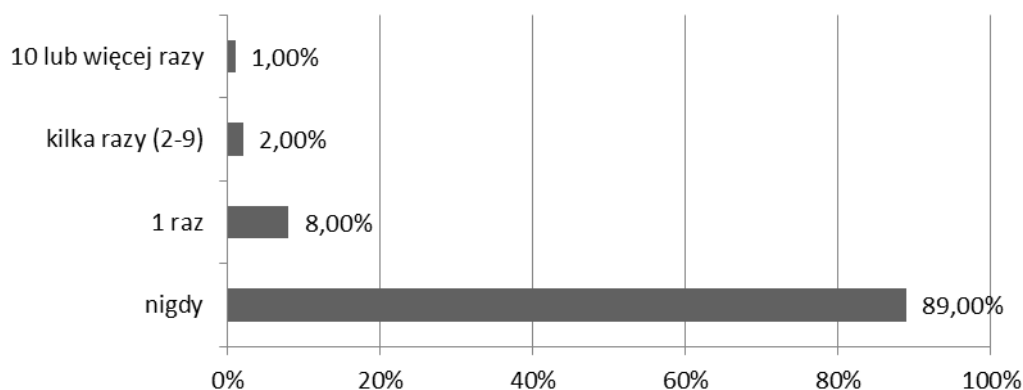
Wyk. 32 Ile godzin codziennie spędzasz przed komputerem?

42 % ankietowanych nie podjęło wysiłku na ograniczenie czasu przeznaczanego na surfowanie po Internecie. Aż 48 % badanych osób podjęło próbę ograniczenia czasu na przeglądaniu stron internetowych, ale bez efektu. (Wyk. 33)

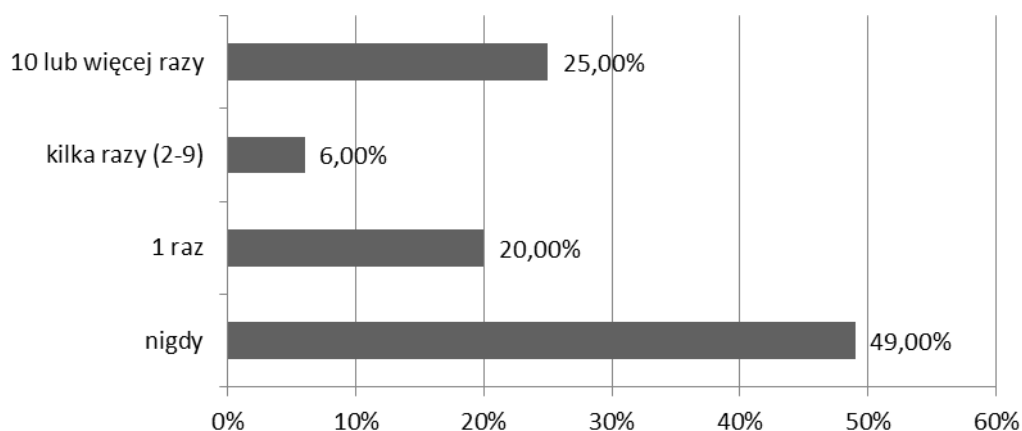
Wyk. 33 Czy podejmowałeś próby ograniczenia czasu poświęconego na surfowanie po Internecie?

Na podstawie uzyskanych wyników możemy zauważyć, iż 89 % badanych nie grało na pieniądze w Internecie. Do takich poczynań przyznaje się 11 % ankietowanych. (Wyk. 34)

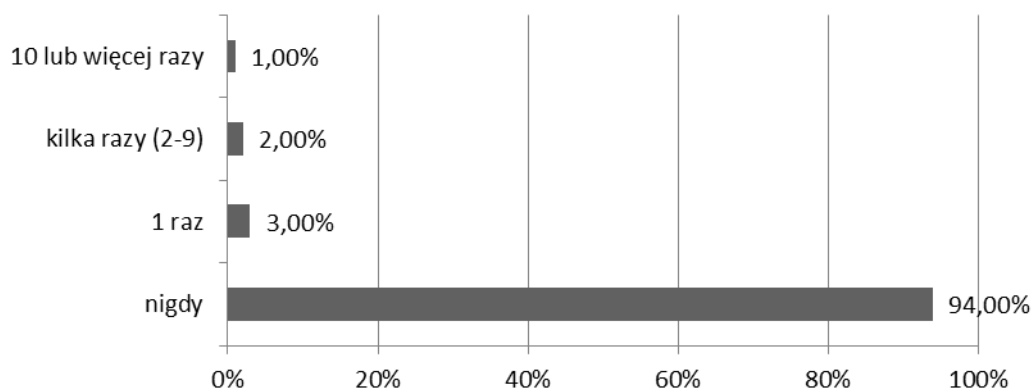
Wyk. 34 Czy grałeś w jakiejkolwiek gry na pieniądze w Internecie?

Na podstawie analizy danych wynika, że 51% badanych grało na automatach, w salonach gier. (Wyk. 35)

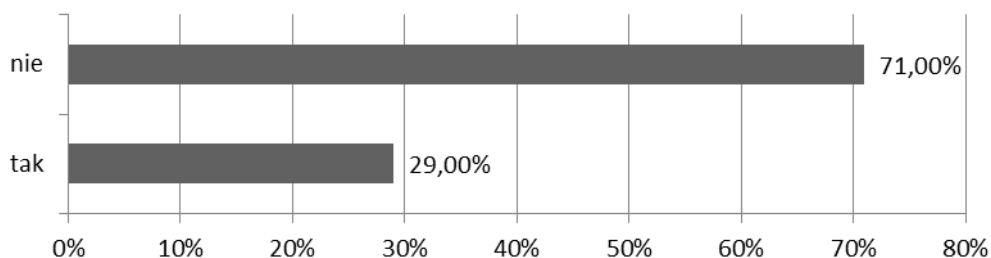
Wyk. 35 Czy grałeś na automatach, w salonach gier?

94 % badanych mieszkańcy nie obstawiało zakładów bukmacherskich. Zaledwie 6 % ankietowanych miało kontakt z tego typu „rozrywką”. (Wyk. 36)

Wyk. 36 Czy obstawiałeś zakłady bukmacherskie, np. STS, Totomix?

Zdecydowana większość (71 %) nie wie, gdzie osoba uzależniona od hazardu może szukać pomocy. Być może wynika to z faktu, iż badane osoby nigdy nie spotkały się z problemem uzależnienia od hazardu. A być może problem jest lekceważony z uwagi na małe środowisko lokalne. (Wyk. 37)

Wyk. 37 Czy masz wiedzę o tym, gdzie osoby uzależnione od hazardu mogą otrzymać pomoc?

2. Problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży – uczniowie Szkoły Podstawowej oraz III klasy gimnazjum w Kotuniu

Badanie przeprowadzono wśród uczniów Szkoły Podstawowej (kl. VI-VIII) oraz III klasy gimnazjum w Kotuniu. Badani uczniowie zostali podzieleni na dwie podgrupy, tj.:

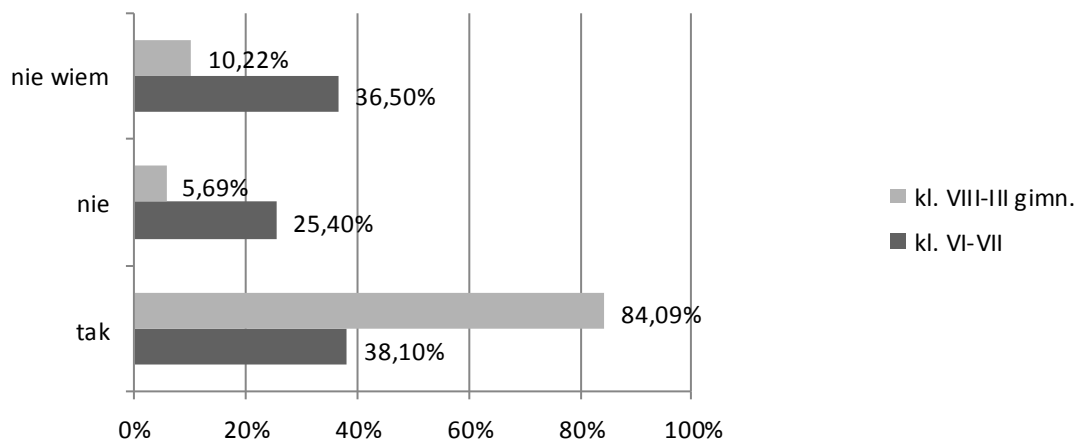
- uczniowie kl. VI oraz kl. VII (63 osoby),
- uczniowie kl. VIII oraz kl. III gimnazjum (88 osób).

Badanie odbyło się w czasie zajęć lekcyjnych. W badaniu został wykorzystany kwestionariusz ankiety, który składał się z 35 pytań. Nie wszystkie pytania w kwestionariuszu ankiety zostały przez uczniów wypełnione. Część pytań umożliwiała udzielenie więcej odpowiedzi niż jedna.

Problem alkoholowy widziany przez dzieci i młodzież z terenu Kotunia.

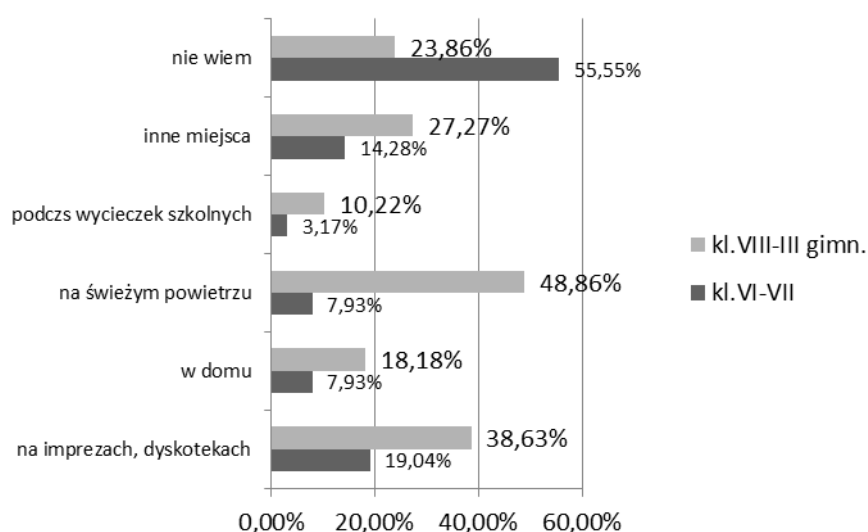
Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży była kwestia związana z alkoholem. Kwestionariusz ankiety zawierał wiele pytań dotyczących problemu alkoholowego.

Z otrzymanych rezultatów wynika, że wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Wśród uczniów kl. VI - VII 38,10 % odpowiedziało, iż ich rówieśnicy spożywają alkohol, zaś w grupie uczniów z kl. VIII-III gimnazjum, wynik wynosi, aż 84,09 %. (Wyk.1)

Wyk. 1 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

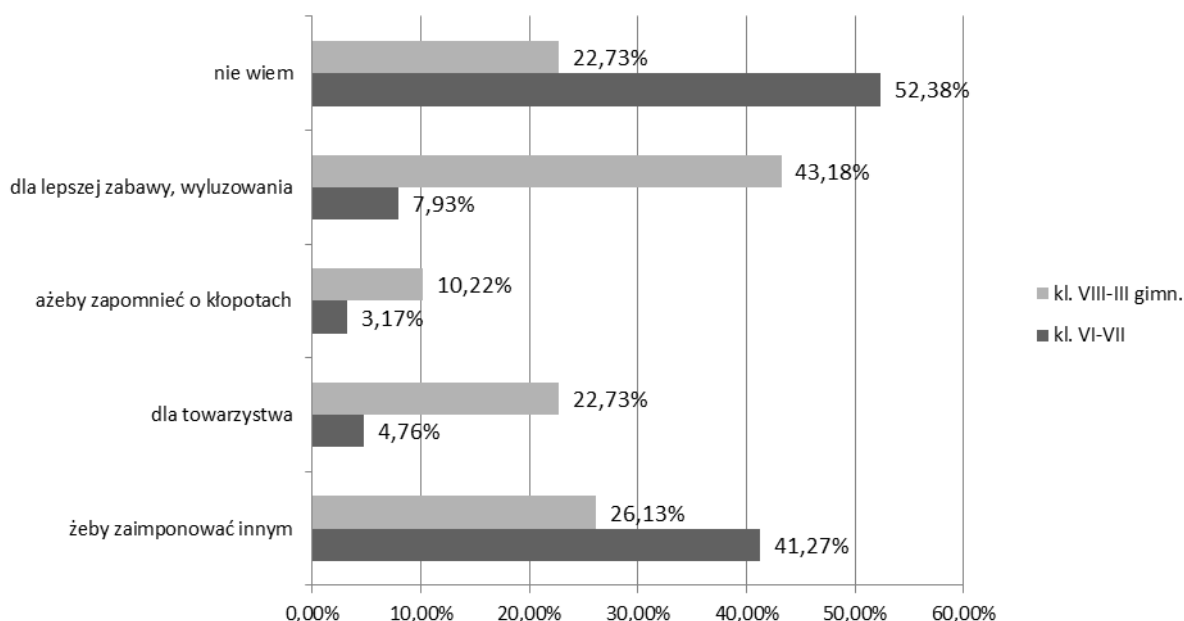
Ponad połowa badanych uczniów kl. VI-VII (55,55 %) nie wie, gdzie ich rówieśnicy piją alkohol. Pozostali uczniowie uznali, iż koledzy i koleżanki alkohol spożywają najczęściej na imprezach/dyskotekach (19,04%), w bliżej nieokreślonych miejscach (14,28 %), w domu oraz na świeżym powietrzu (7,93 %), a także podczas wycieczek szkolnych (3,17 %). Zdaniem blisko połowy badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum (48,86 %), najchętniej wybieranym miejscem do picia alkoholu jest świeże powietrze. Według młodzieży rówieśnicy chętnie piją alkohol również na dyskotekach/imprezach (38,63 %), w innych miejscach (27,27 %), w domu (18,18 %) oraz podczas wycieczek szkolnych (10,22 %). (Wyk. 2)

Wyk. 2 Gdzie osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Przyczyny sięgania po alkohol są różne, od społecznych i towarzyskich po próbę radzenia sobie z problemami. Obie grupy wiekowe tj. uczniowie kl. VI-VII oraz kl. VIII-III gimnazjum podają różne powody sięgania po alkohol.

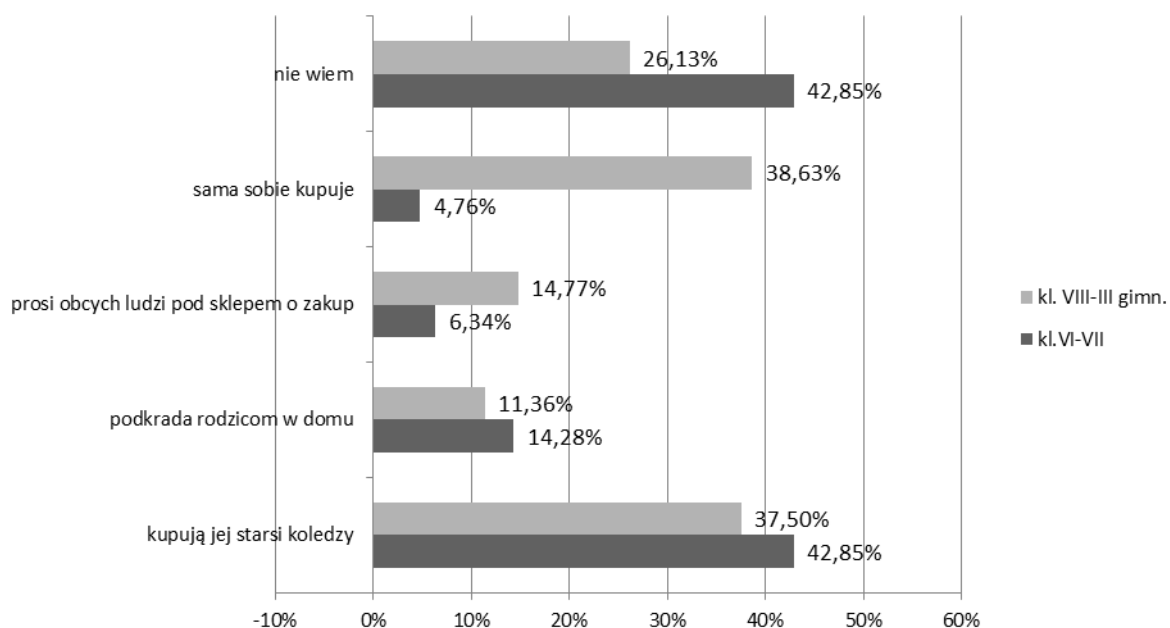
Aż 41,27 % ankietowanych uczniów z kl. VI-VII uważa, iż najczęstszym powodem picia alkoholu przez rówieśników jest chęć zaimponowania innym (41,27 %). Ponad połowa badanych w tej grupie nie zna przyczyny picia rówieśników (52,38 %). Wraz z wiekiem zmieniają się powody sięgania po alkohol. Według badanych uczniów z kl. VIII-III gimnazjum, osoby w ich wieku po alkohol sięgają dla lepszej zabawy/wyluzowania się (43,18 %). Zdaniem badanych istotnymi powodami jest również chęć zaimponowania innym (26,13 %), dla towarzystwa (22,73 %). Po alkohol sięgają również osoby, które chcą zapomnieć o kłopotach (10,22 %). (Wyk. 3)

Wyk. 3 Z jakich powodów osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Badanym uczniom zadano pytanie o sposoby zdobywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Zdaniem badanych uczniów klas młodszych alkohol najczęściej kupują starsi koledzy (42,85 %). Tyle samo badanych z tej grupy wiekowej (kl. VI-VII) nie mają wiedzy na temat, w jaki sposób można zdobyć alkohol.

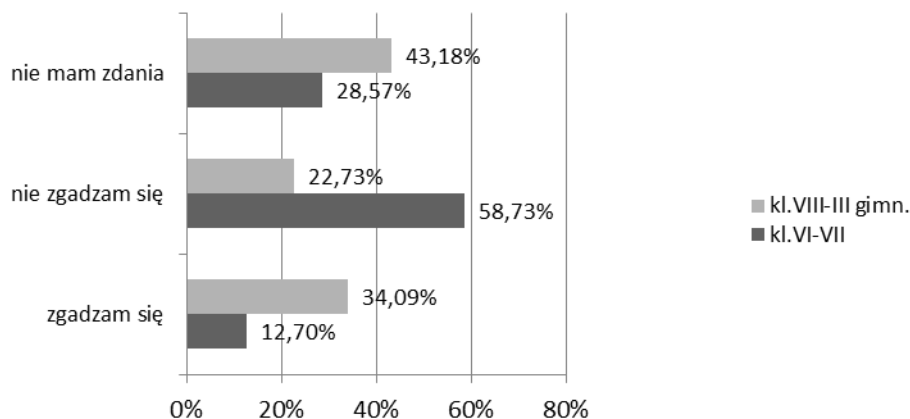
Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż 38,63 % badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum sama sobie kupuje alkohol. Niewiele mniej ankietowanych uważa, iż alkohol kupują starsi koledzy (37,50 %). W obu badanych grupach nie jest problemem, prosić obcych ludzi o zakup alkoholu. (Wyk.4)

Wyk. 4 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

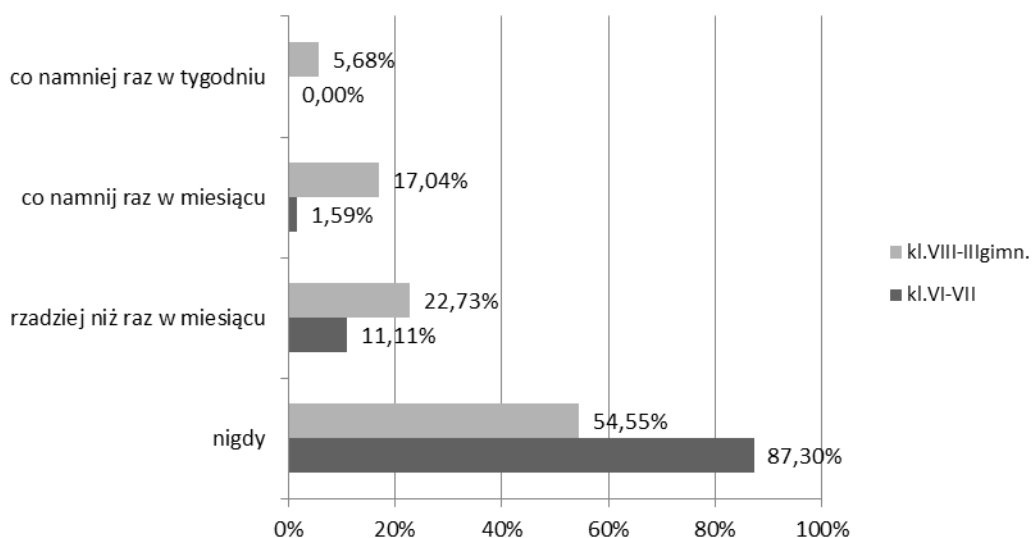
W pytaniu o dostępność alkoholu w najbliższym otoczeniu badanych uczniów zaobserwowano zróżnicowanie odpowiedzi wynikające zapewne z wieku ankietowanych.

Większość uczniów kl. VI-VII (58,73 %) uważa, iż w gminie nie ma takich miejsc, w których nieletnie osoby mogłyby kupić alkohol. Tylko 22,73 % badanych uczniów ze starszych klas uważa, że w ich gminie osoba nieletnia nie zakupi alkoholu. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż łatwy dostęp do alkoholu przez nieletnich jest sprzeczny z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. (Wyk.5)

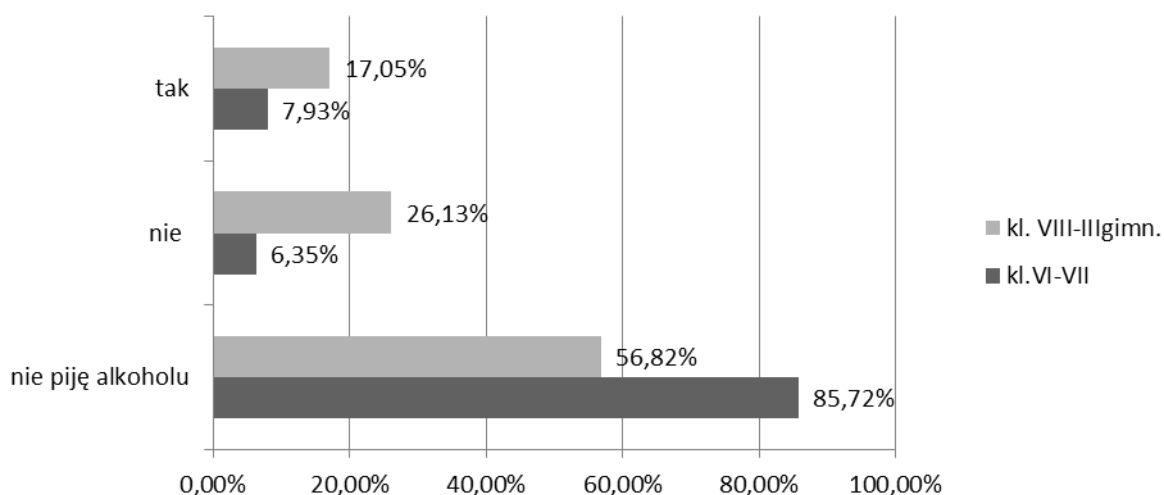
Wyk. 5 " W mojej gminie są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu"

Częstotliwość spożywania alkoholu przez ankietowanych przedstawia poniższy wykres. Zdecydowana większość badanych nigdy nie spożywała alkoholu. Jednak wraz z wiekiem badanych wzrasta częstość spożywania alkoholu. (Wyk. 6)

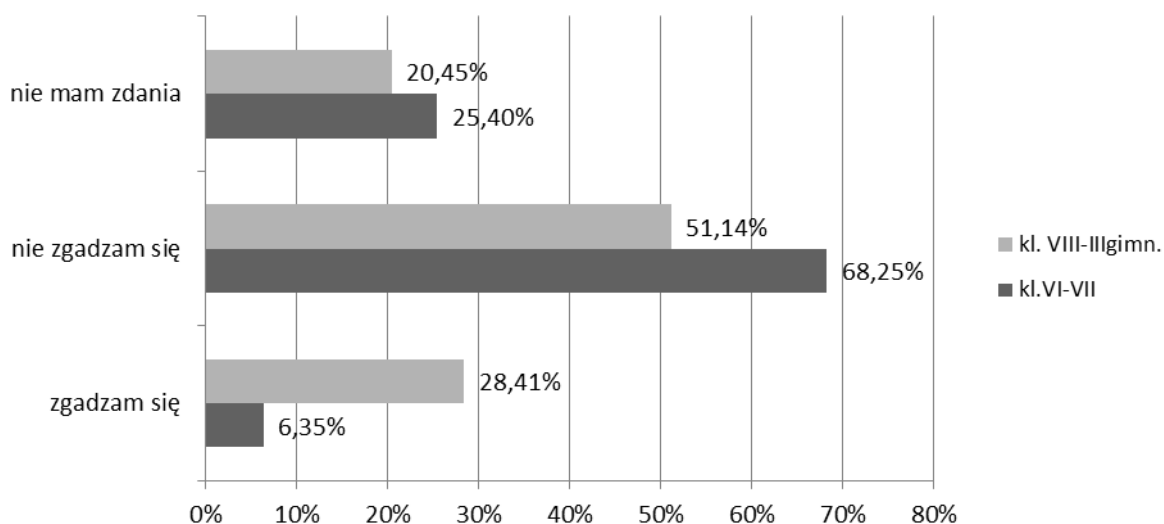
Wyk. 6 Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

Aż 85,72 % badanych uczniów kl. VI-VII i tylko 56,82 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum zadeklarowało, iż nie pije alkoholu. Niepokojący wydaje się fakt, iż część rodziców nie dostrzega, że ich dzieci spożywają alkohol (6,35 % uczniów kl. VI-VII i 26,13 % uczniów KL. VIII-III gimnazjum). (Wyk.7)

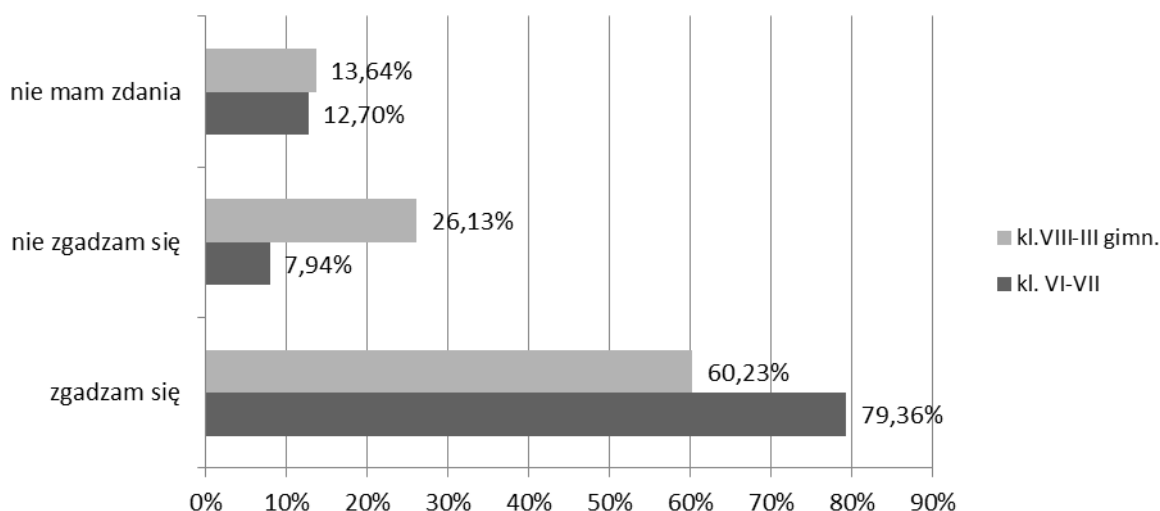
Wyk. 7 Czy Twoi rodzice wiedzą, że pijesz alkohol?

Aż 68,25 % ankietowanych uczniów z klas młodszych uważa, iż piwo to nie alkohol. Ponad połowa badanych uczniów z kl. VIII-III gimnazjum (51,14 %) również jest przekonana, o stwierdzeniu, że piwo to nie alkohol. Niniejsze odpowiedzi mogą wynikać z braku odpowiedniej wiedzy na temat alkoholu lub z utrwalonego w społeczeństwie stereotypu, iż „piwo to nie alkohol”. (Wyk. 8)

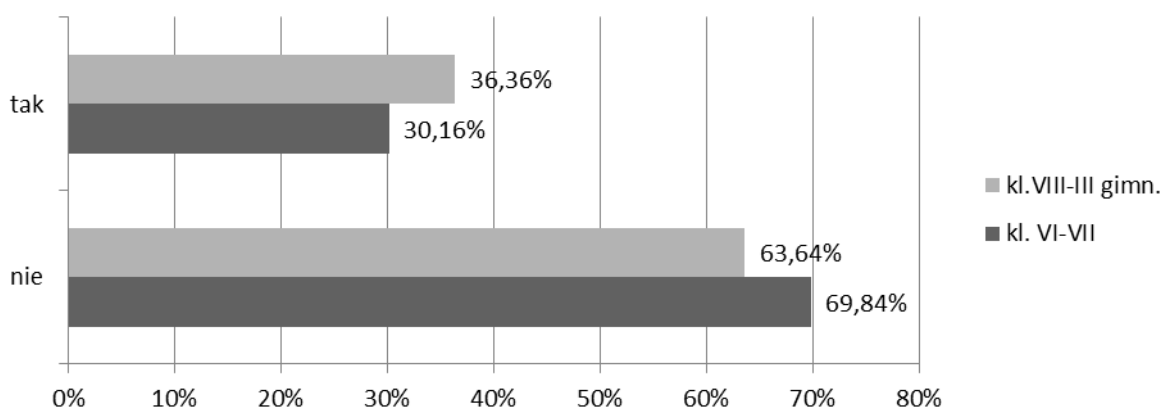
Wyk. 8 Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem "Piwo to nie alkohol"?

Zdecydowana większość ankietowanych uczniów (kl. VI-VII – 79,36 %, kl. VIII-III gimnazjum 60,23%) uważa, iż każdy może uzależnić się od alkoholu. Wydawać by się mogło, że osoby starsze posiadają większą wiedzę na temat skutków spożywania alkoholu. (Wyk. 9)

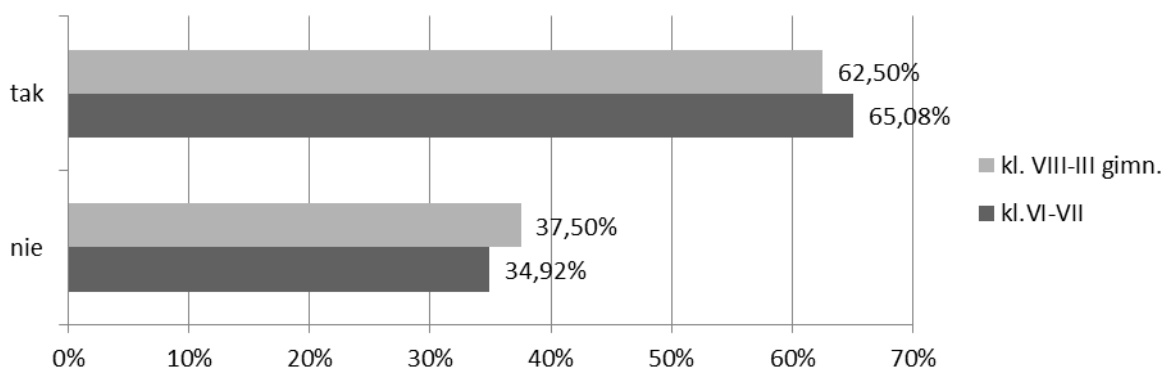
Wyk. 9 Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem "Każdy może uzależnić się od alkoholu"?

Poniższy wykres wskazuje, że większość badanych uczniów nie doświadczyło nieprzyjemnych społecznych konsekwencji związanych z piciem alkoholu. Warto zwrócić uwagę oraz bliżej przyjrzeć się osobom, które doświadczyły konsekwencji związanych z piciem alkoholu. (Wyk. 10)

Wyk. 10 Czy doświadczyłeś jakiś nieprzyjemnych społecznych konsekwencji związanych z piciem alkoholu?

Obie grupy badawcze wiedzą gdzie należy szukać pomocy w przypadku problemów z alkoholem. Niemniej cały czas należy edukować młodych ludzi, gdzie w najbliższym otoczeniu mogą uzyskać pomoc w sytuacji uzależnienia od alkoholu, w tym również uzależnienia osób bliskich. (Wyk. 11)

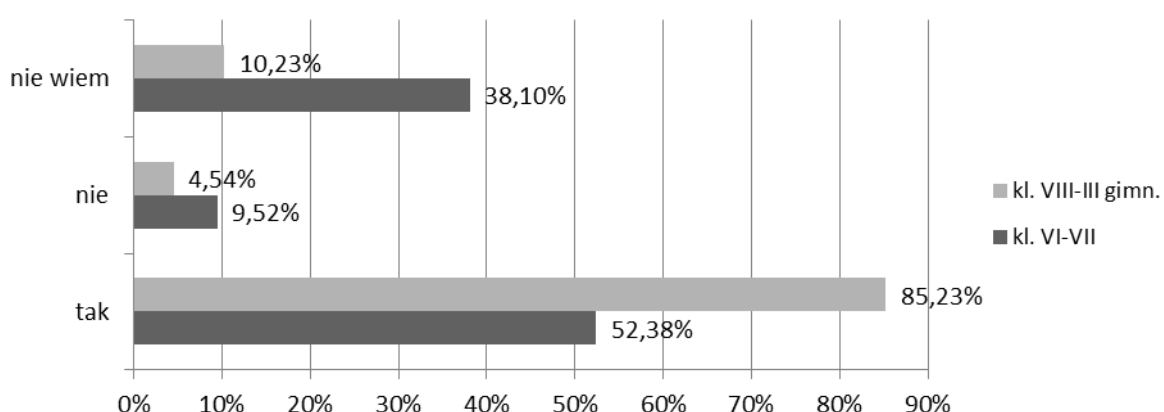

Wyk. 11 Czy wiesz gdzie szukać pomocy w sytuacji uzależnienia alkoholu?

Problem palenia papierosów widziany przez dzieci i młodzież z Kotunia

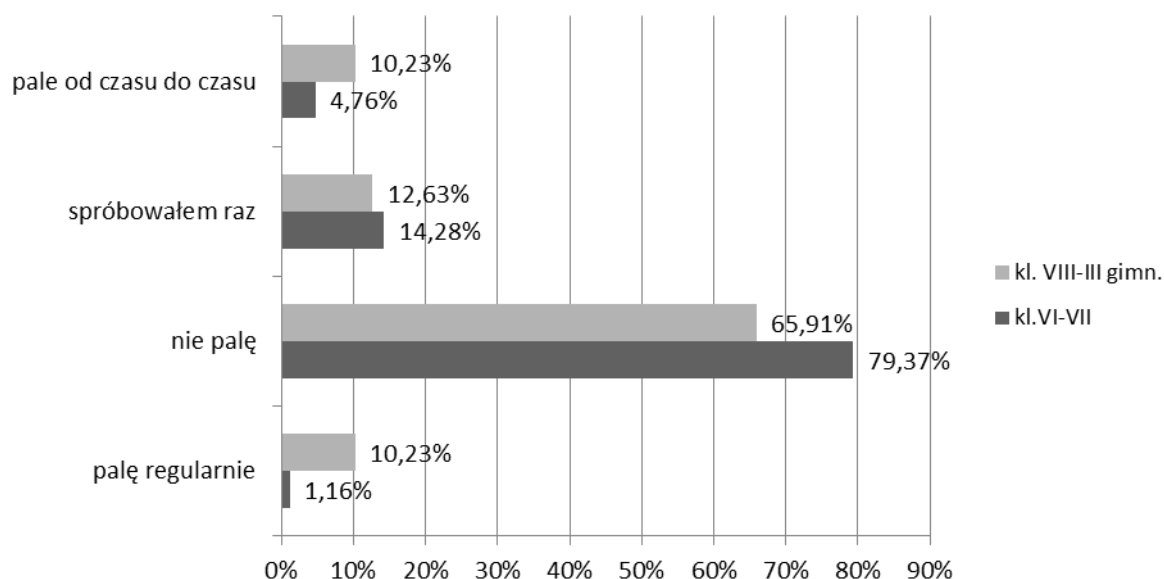
Kolejnym problem, który został przeanalizowany w trakcie badania uczniów z terenu Kotunia dotyczy palenia papierosów.

Zebrane dane wskazują, że w dużej mierze problem nikotynowy dotyczy uczniów klas starszych (85,23 %). Ponad połowa badanych uczniów kl. VI-VII (52,38 %) deklaruje, iż ich rówieśnicy palą papierosy. (Wyk.12) Analizując ankiety pojawił się problem związany z e-papierosami. Uczniowie sami udzielali takiej odpowiedzi.

Wyk.12 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Zdecydowana większość ankietowanych uczniów nie przyznaje się do palenia papierosów – 79,13 % uczniów kl. VI-VII, 65,91 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum. Pozostali ankietowani mieli/mają styczność z paleniem papierosów. (Wyk. 13)

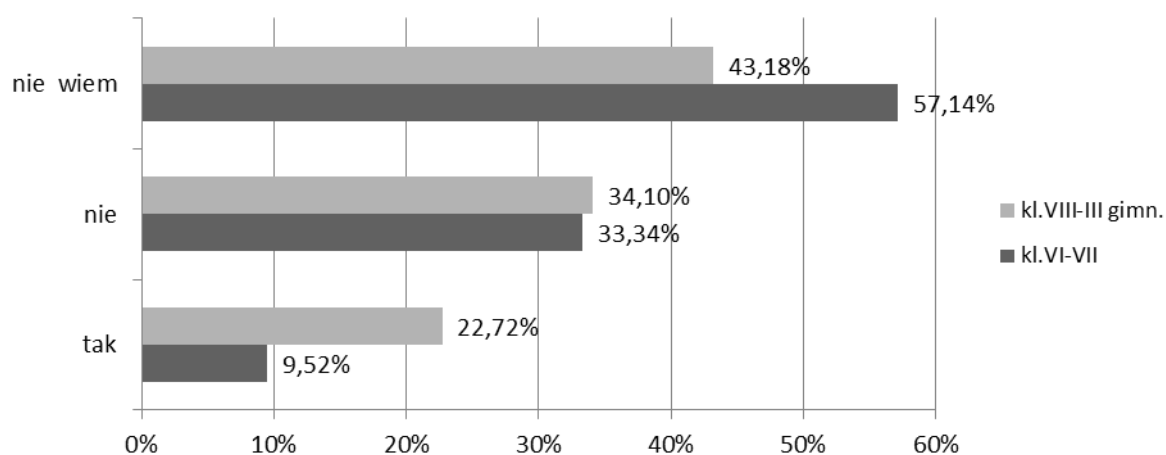

Wyk. 13 Czy palisz papierosa?

Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży z terenu Kotunia

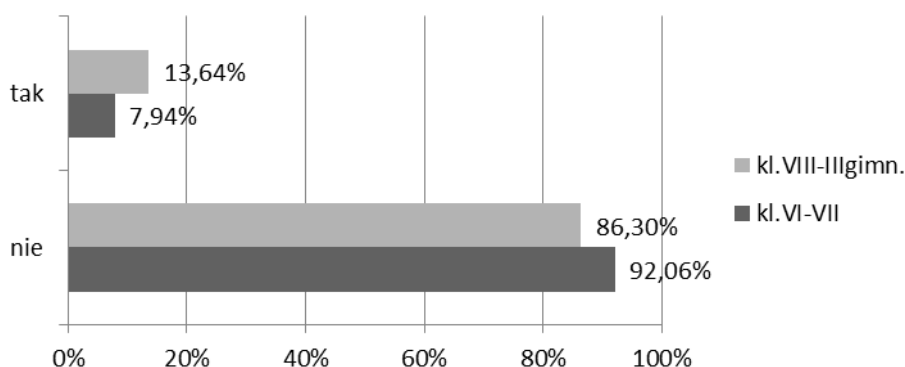
Kwestionariusz ankiety zawierał również pytania dotyczące narkotyków, w tym kwestię dopalaczy.

Na podstawie poniższego wykresu wynika, że aż 57,14 % uczniów kl. VI-VII i 43,18 % badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum nie ma zdania w kwestii zażywania narkotyków lub dopalaczy przez ich rówieśników. Kontakt z tego typu używkami wzrasta wśród uczniów klas starszych (22,72%). (Tab. 14)

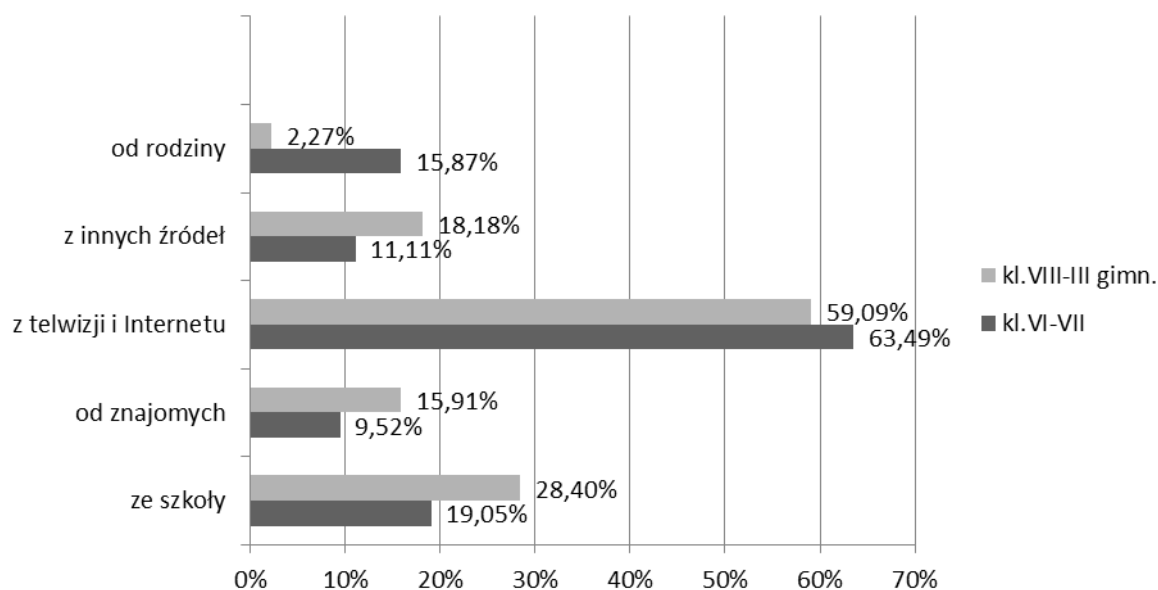
Wyk. 14 Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami?

Przeprowadzone badanie wykazuje, iż 92,06 % uczniów klas młodszych oraz 86,30 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum deklaruje, iż nigdy nie mieli do czynienia z narkotykami lub dopalaczami. (Tab. 15)

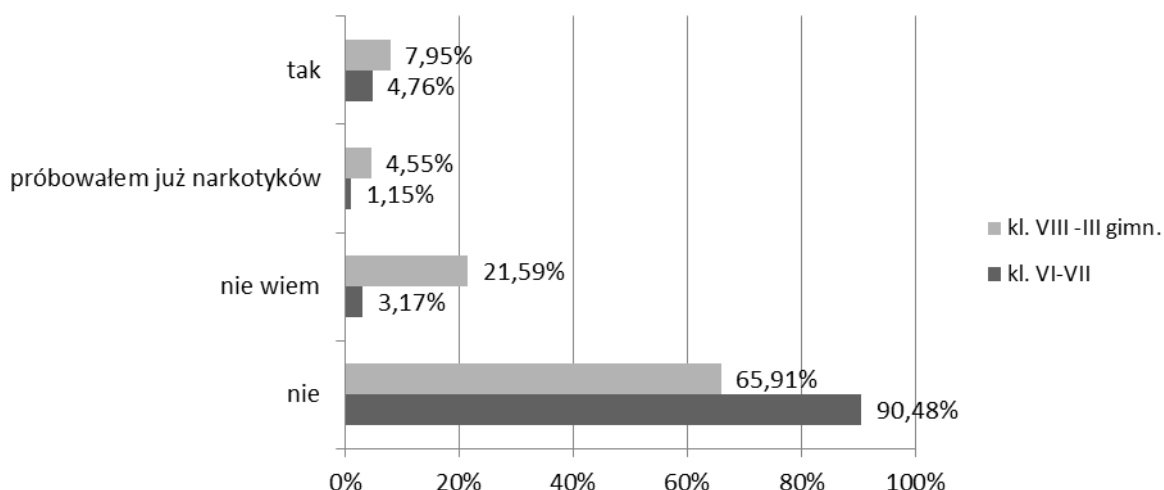
Wyk. 15 Czy zażywałeś kiedykolwiek narkotyk lub dopalacz?

Podstawowym źródłem pozyskiwania informacji na temat narkotyków i dopalaczy jest telewizja i Internet. Na tego typu kanale przekazu informacji opiera się 63,49 % ankietowanych uczniów kl. VI-VII i 59,09 % uczniów klas starszych. Kolejnym źródłem czerpania wiedzy na temat narkotyków i dopalaczy przez wszystkich badanych uczniów jest szkoła. Wraz z wiekiem obserwuje się, iż rodzina nie jest miejscem zdobywania informacji przez młodych ludzi. (Wyk. 16)

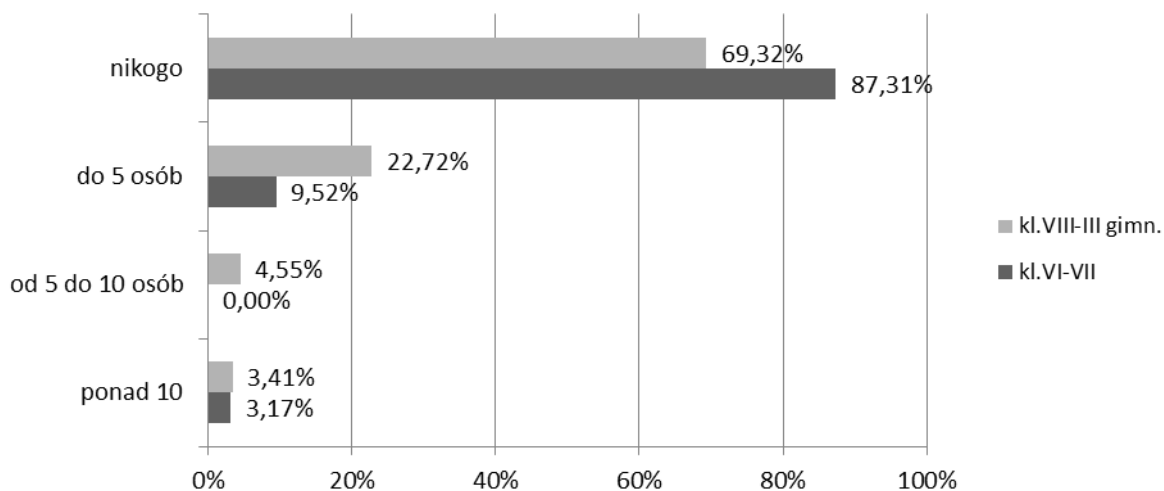
Wyk. 16 Skąd czerpiesz wiedzę na temat narkotyków i dopalaczy?

Pozytywną informacją uzyskaną podczas badania są deklaracje większości ankietowanych, że nie sięgną po narkotyki. Chęć spróbowania wykazuje 4,76 % uczniów kl. VI-VII i 7,95 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum. (Wyk. 17)

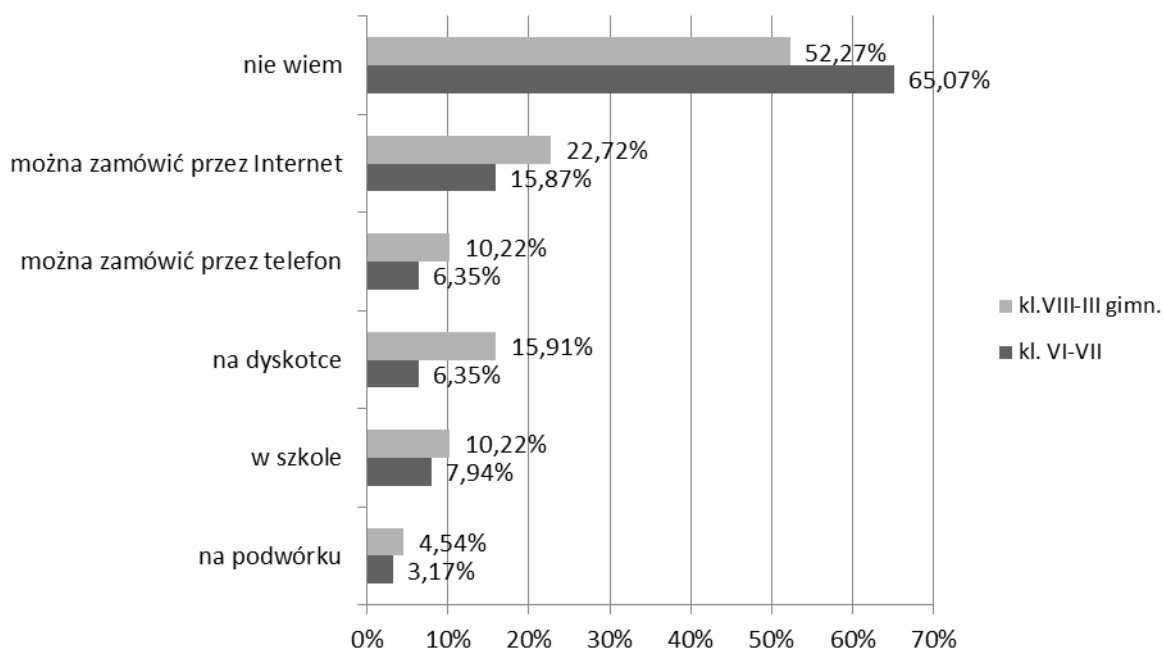
Wyk. 17 "Chciałbym kiedyś spróbować narkotyku"

Na pytanie "Ile znasz osób w Twoim otoczeniu, które używają narkotyków" zdecydowana większość badanych (uczniowie kl. VI-VII – 87,31%, kl. VIII- III gimnazjum – 69,32 %) odpowiedziała, że w ich otoczeniu nie ma osób, które zażywają narkotyki. Na podstawie otrzymanych wyników można domniemać, że wraz z wiekiem wzrasta liczba osób sięgających po narkotyki. (Wyk. 18)

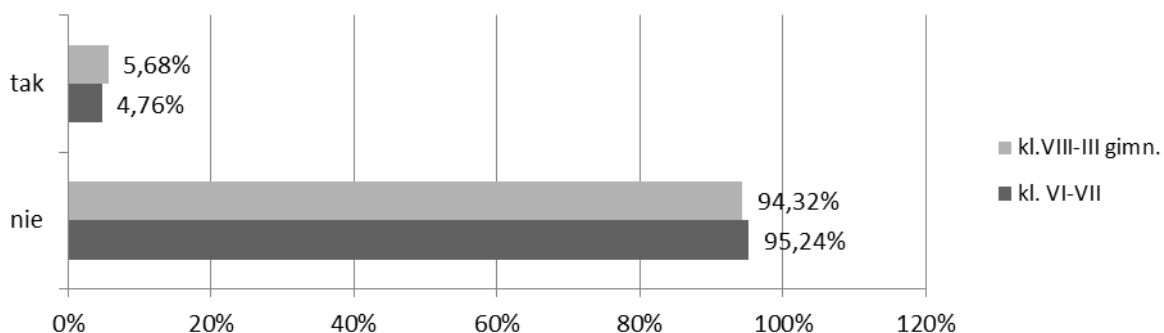
Wyk. 18 Ile znasz osób w twoim otoczeniu, które używają narkotyków?

Połowa badanych uczniów z obu grup nie wie, gdzie można kupić narkotyki. Jednak najszybciej narkotyki młodzi ludzie mogą zakupić przez Internet. Tak uważa 15,87 % uczniów klas młodszych i 22,72 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum. Kolejnym miejscem, gdzie łatwo można uzyskać narkotyki to dyskoteka (6,35% -kl. VI-VII i 15,91 % - kl. VIII-III gimnazjum). Niepokojące jest, iż młodzi ludzie narkotyki mogą zakupić na terenie szkoły (7,94 % -kl. VI-VII i 10,22 % - kl. VIII-III gimnazjum). (Wyk. 19)

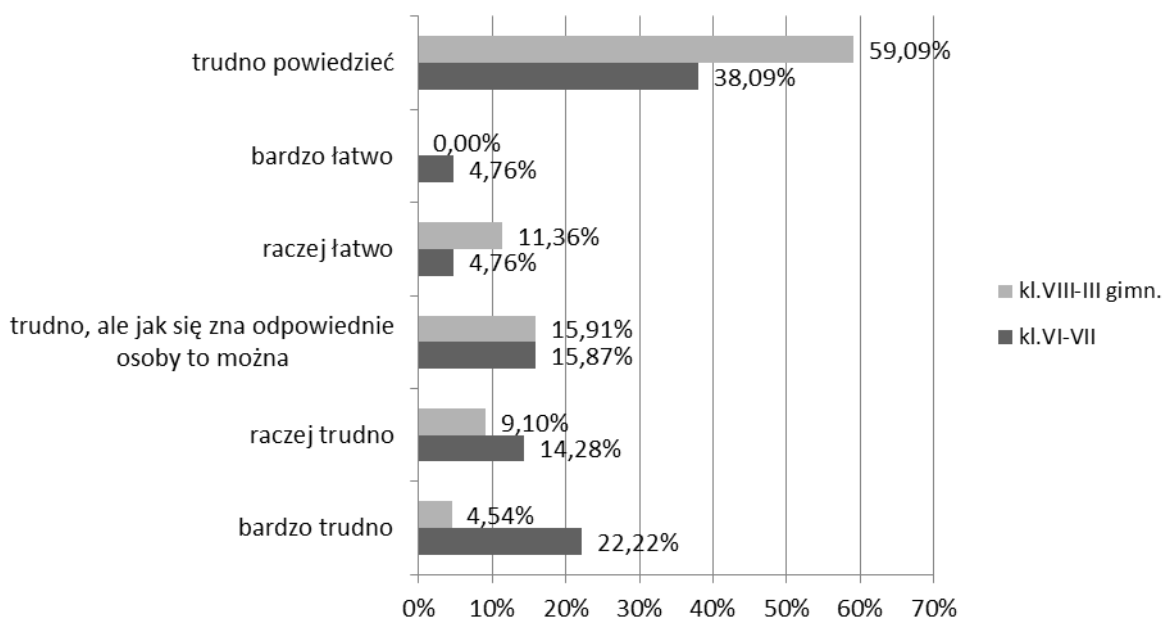
Wyk. 19 Gdzie według Ciebie najłatwiej można kupić narkotyki?

Pozytywnym aspektem jest deklaracja ponad 90% badanych uczniów, że nie mieli kontaktu z dopalaczami. Kontakt z dopalaczami doświadczyło 4,76 % uczniów kl. VI-VII i 5,68 % uczniów drugiej grupy wiekowej. (Wyk. 20)

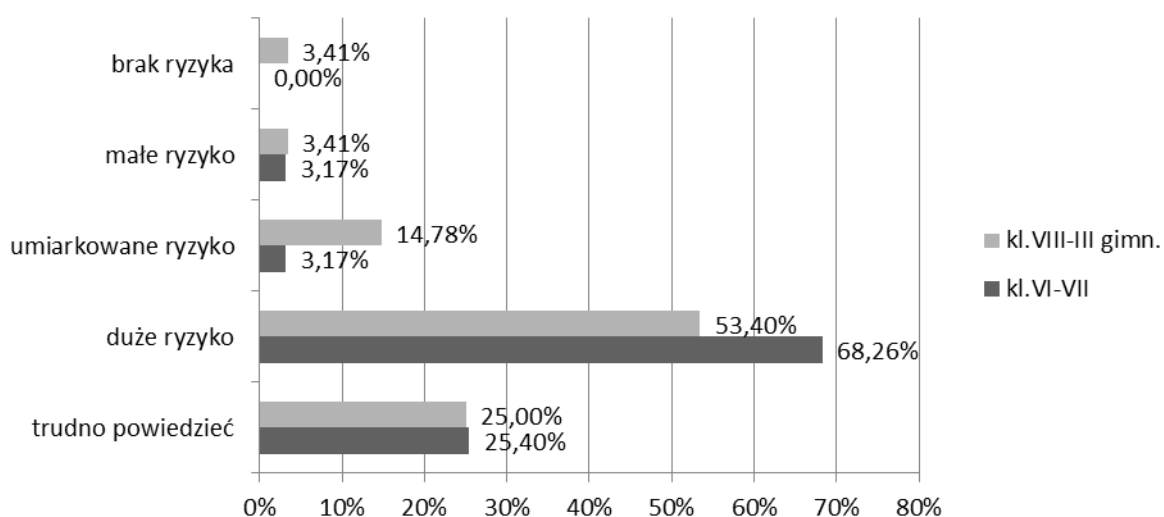
Wyk. 20 Czy używałeś kiedykolwiek dopalaczy?

W odpowiedzi na pytanie "Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić dopalacze jest?" - większość badanych uczniów nie jest w stanie odpowiedzieć, gdzie można zakupić dopalacze. Analizując uzyskane dane, można stwierdzić, że wraz z wiekiem spada też „trudność” w zakupie dopalaczy. (Wyk. 21)

Tab.21 Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić dopalacze jest?

Na podstawie analizy wyników dotyczących pytania "Jak myślisz, jak bardzo ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą, kiedy używają narkotyków"? - wynika, iż prawie 70 % ankietowanych uczniów kl. VI-VII oraz ponad połowa badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum uważa, iż istnieje duże ryzyko, że osoby biorące narkotyki działają na swoją szkodę. Pozostałe odpowiedzi świadczyć mogą o braku dostatecznej wiedzy na temat skutków zażywania narkotyków. Wskazują na to uzyskane wyniki wśród badanych osób. Szczegółowe wyniki zostały przedstawione na poniższym wykresie. (Wyk. 22)

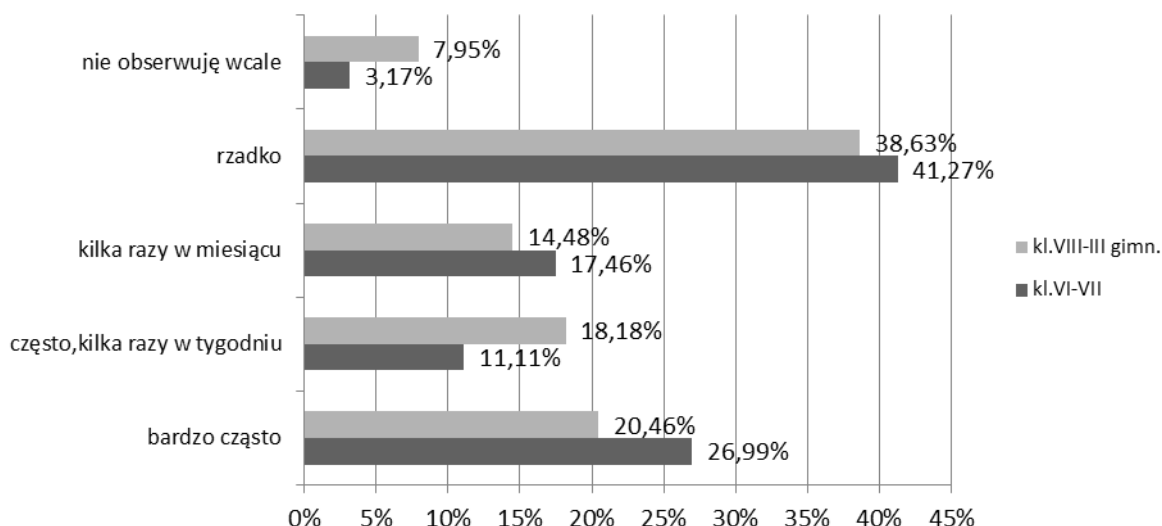

Wyk. 22 Jak myślisz, jak bardzo ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą, kiedy używają narkotyków?

Zjawisko przemocy w opinii dzieci i młodzieży z terenu Kotunia

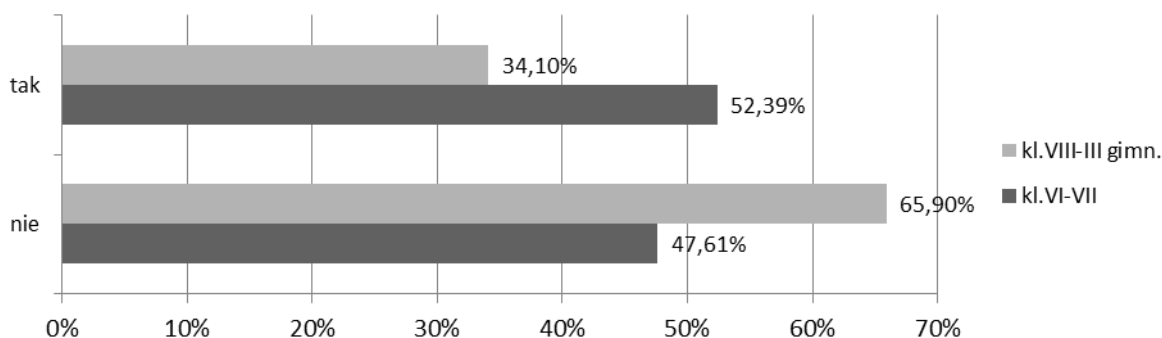
Zachowania przemocowe w środowisku dzieci i młodzieży stają się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem, które wymagają podjęcia odpowiednich rozwiązań umożliwiających zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Zjawisko przemocy wśród badanych uczniów jest zjawiskiem umiarkowanie rozpowszechnionym. Na podstawie uzyskanych wyników, które zostały przedstawione poniżej można stwierdzić, że zjawisko przemocy jest dostrzegane wraz z wiekiem badanej młodzieży. (Wyk.23)

Wyk. 23 Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole?

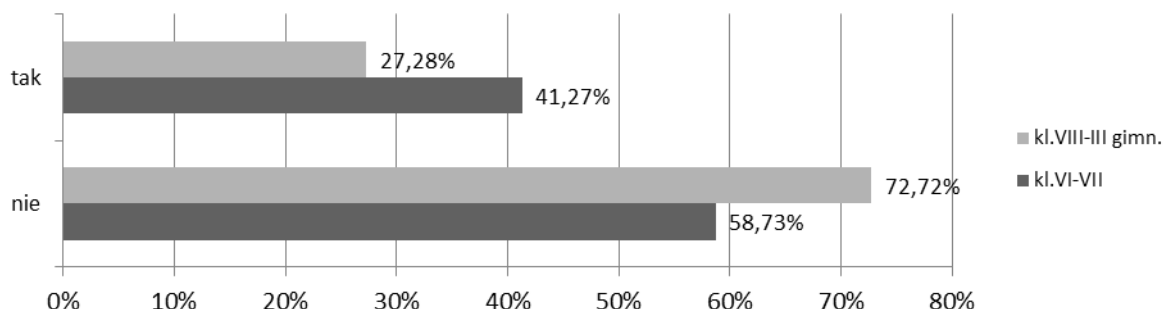
Udzielając odpowiedzi na pytanie "Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników" 47,61 % uczniów kl. VI-VIII i 65,90 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum stwierdziło, iż nie doznali przemocy ze strony rówieśników. Do bycia ofiarą przemocy przyznała się ponad połowa badanych uczniów z klas VI-VII (52,39 %) i 34,10 % uczniów kl. VIII – III gimnazjum. (Wyk. 24)

Wyk. 24 Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników?

Większy procent uczniów kl. VIII-III gimnazjum (72,72 %), niż uczniów kl. VI-VII (58,73 %) przyznało się, iż nie zdarzyło im się, aby stosowali przemoc wobec innych. 41,27 %

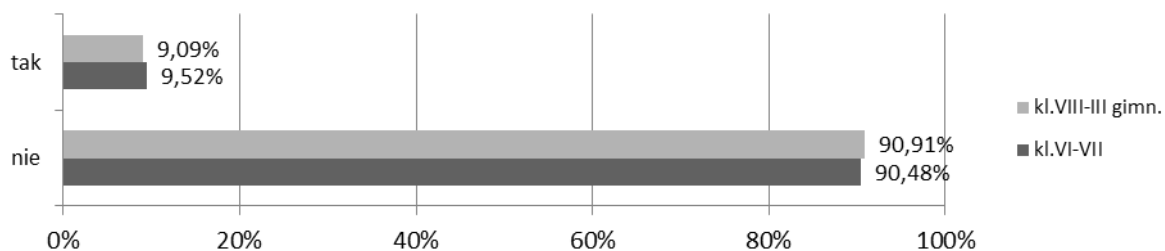
badanych uczniów klas młodszych oraz 27,28 % uczniów klas starszych przyznało się, iż stosowali przemoc wobec rówieśników. (Wyk.25)

Wyk.25 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Ankietowani zostali zapytani o problem przemocy w domu. W opinii ponad 90% ankietowanych wynika, iż zjawisko przemocy domowej nie występuje w ich środowisku rodzinnym.

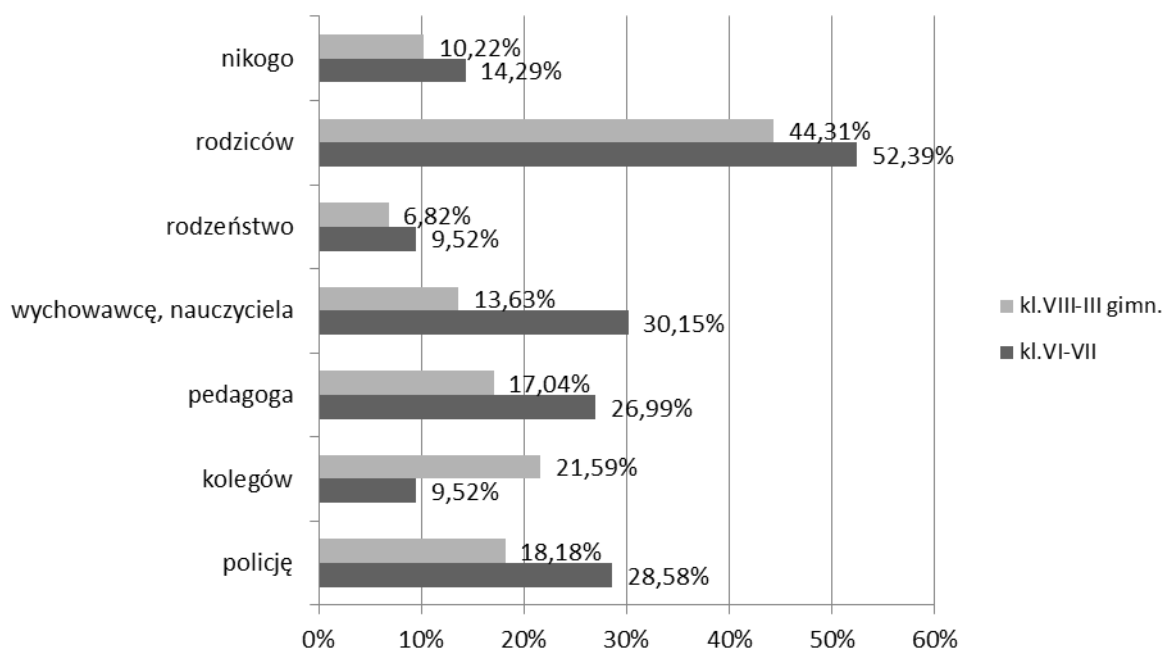
Niepokojącym zjawiskiem jest sytuacja, w której, ponad 9 % wszystkich badanych doświadcza w swoim środowisku rodzinnym negatywnego zachowania ze strony bliskich. (Wyk. 26)

Wyk. 26 Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?

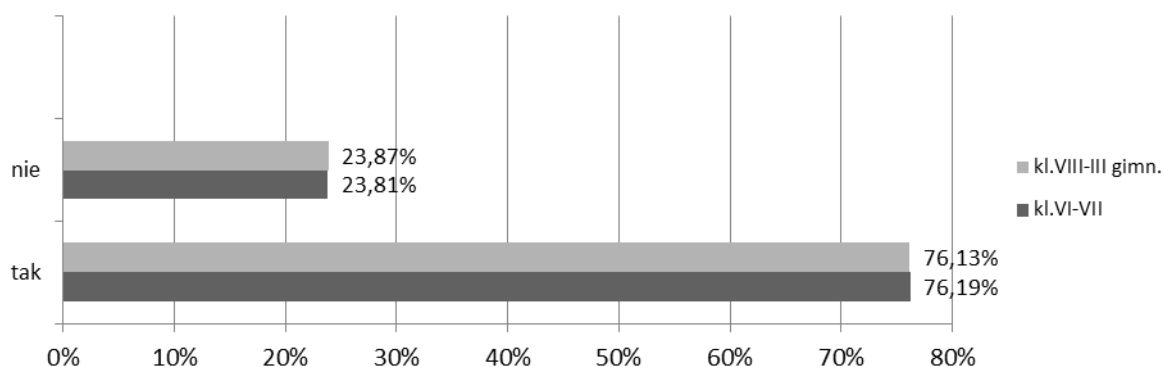
Wszyscy badani uczniowie w sytuacji doświadczenia przemocy najchętniej powiadomią swoich rodziców. Z analizy wyników nasuwa się myśl, iż badani swoim trudnym doświadczeniem chcą podzielić się z Policją, pedagogiem, wychowawcą, rodzeństwem, kolegami.

Niestety, ale aż 14,29 % badanych uczniów kl. VI-VII i 10,22 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum o doznanej przemocy nie poinformuje nikogo. (Wyk. 27)

Tab. 27 Kogo powiadomisz, kiedy będziesz doznawał przemocy?

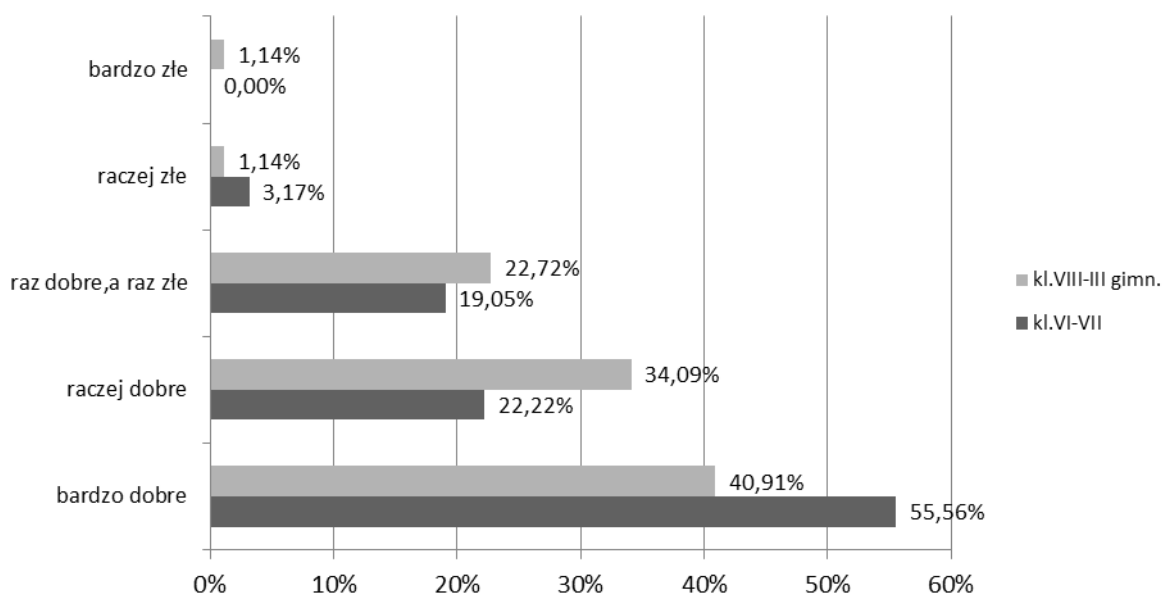
Zdecydowana większość ankietowanych z obu grup jest chwalona przez swoich rodziców/opiekunów. (Wyk. 28)

Wyk. 28 Czy jesteś chwalony przez rodziców, czy swoich opiekunów?

Przeprowadzone badanie miało również za zadanie zweryfikować, jakie są relacje dzieci z rodzicami. Badane grupy oceniły, iż mają generalnie dobre relacje z rodzicami. Zaledwie 3,17 % uczniów klas młodszych oceniło swoje relacje z rodzicami, jako raczej złe. Zaś 2,28 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum swoje relacje z rodzicami ocenili, jako raczej złe i bardzo złe.

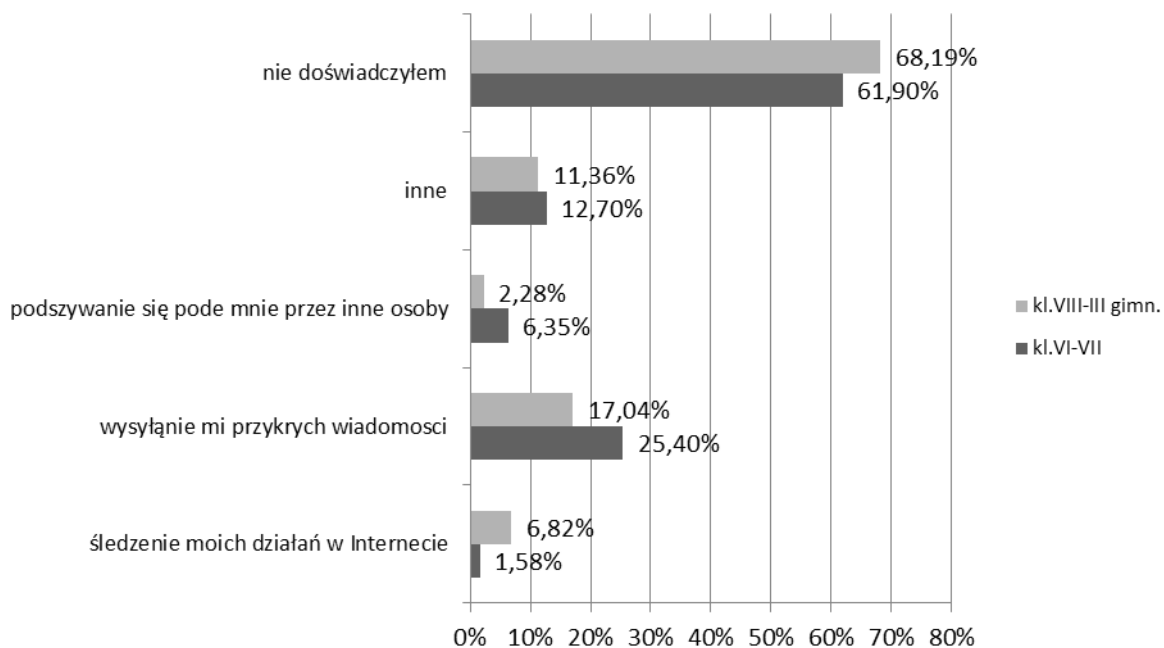
W literaturze przedmiotu odnajdujemy wiele informacji na temat ważności pozytywnych relacji dzieci z rodzicami, które kształtują młodego człowieka. Jeśli dzieci w domu rodzinnym nie doświadczą zrozumienia, zaufania, szacunku, nie będą czuły się bezpieczne to istnieje duże ryzyko, iż oddalą się od rodziców i tego wszystkiego będą szukać poza środowiskiem rodzinnym. (Wyk. 29)

Wyk. 29 Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

Korzystanie z komputera, cyberprzemoc oraz zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży z Kotunia

Zdecydowana większość badanych nie doświadczyła przykrych zachowań w Internecie. Pozostali uczniowie zetknęli się ze zjawiskiem cyberprzemocy, w następującej formie: podszywanie się przez inne osoby, wysyłanie przykrych wiadomości, śledzenie aktywności w Internecie. Szczegółowe dane przedstawione są poniżej. (Wyk. 30)

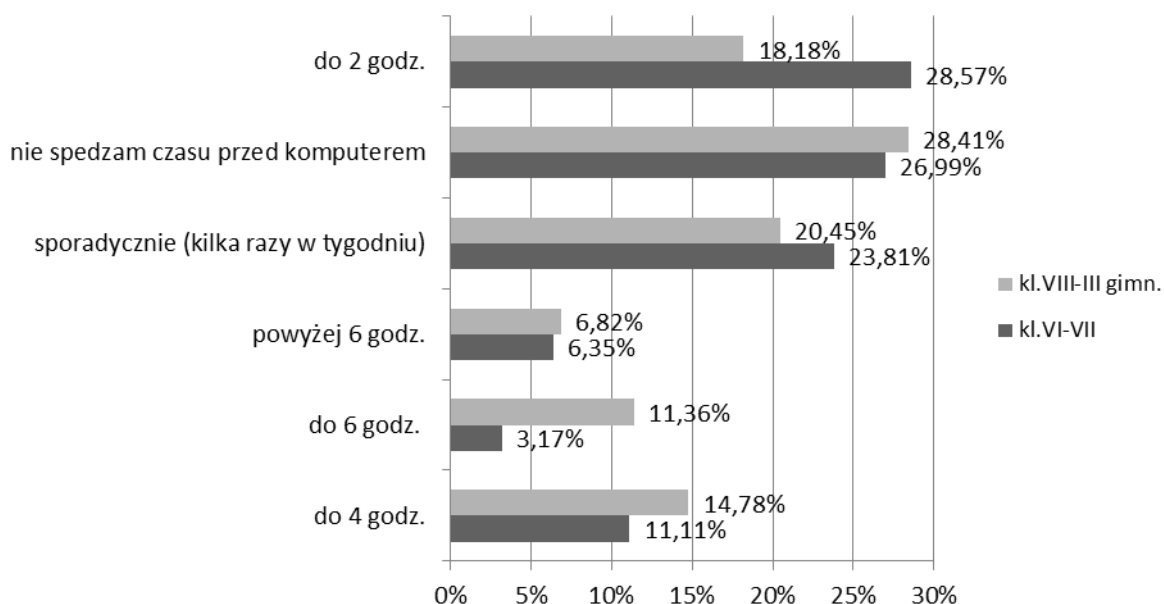

Wyk. 30 Czy doświadczyłeś przykrych zachowań w Internecie?

W kwestionariuszu ankiety uczniowie mieli również za zadanie określić ile czasu spędzają przed komputerem oraz czy podejmowali próby jego ograniczenia.

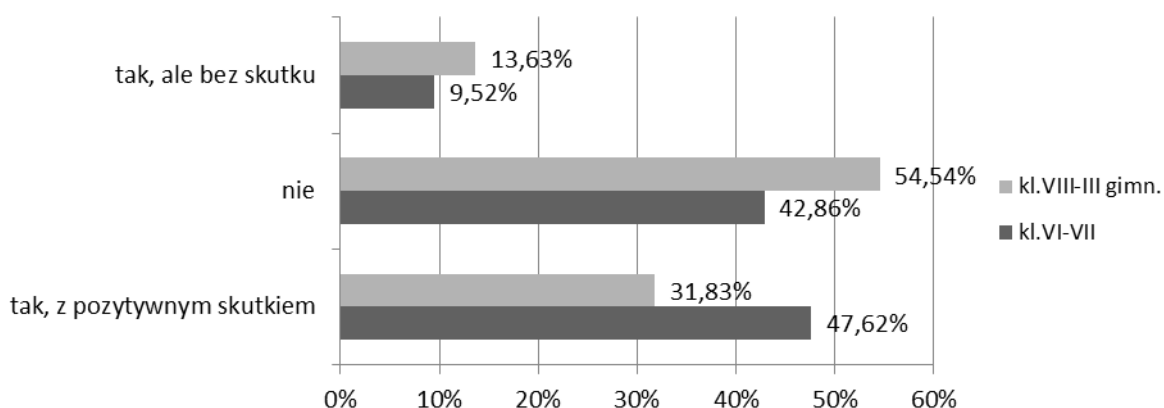
Większość respondentów z obu grup korzysta z komputera z rozważą. Ankietowani deklarują, iż w ogóle nie spędzają czasu przed komputerem lub bardzo krótko korzystają z komputera. (Wyk. 31)

Obserwując współczesną młodzież, nie trudno odnieść wrażenie, iż młodzi ludzie „żyją z telefonem w ręku”. Być może faktycznie komputer, jako narzędzie pracy/rozrywki zostało wyparte przez telefony, smartfony i inne urządzenia elektroniczne.

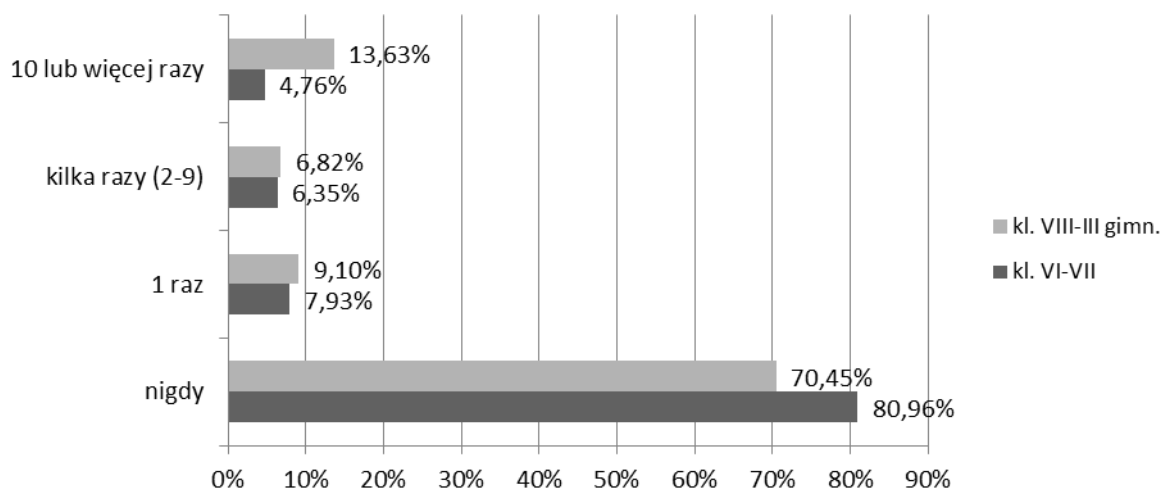
Wyk. 31 Ile godzin codziennie spędzasz przed komputerem?

Z uzyskanych danych wynika, iż dla większości ankietowanych uczniów, którzy podjęli trud ograniczania czasu spędzonego na surfowaniu po Internecie zakończył się pozytywnie. Ponad połowa (54,54 %) uczniów kl. VIII-III gimnazjum oraz 42,86 % uczniów kl. VI-VII nie wykazała chęci ograniczenia czasu, jaki przeznacza na przeglądanie stron internetowych. (Wyk. 32)

Wyk. 32 Czy podejmowałeś próby ograniczenia czasu poświęconego na surfowanie po Internecie?

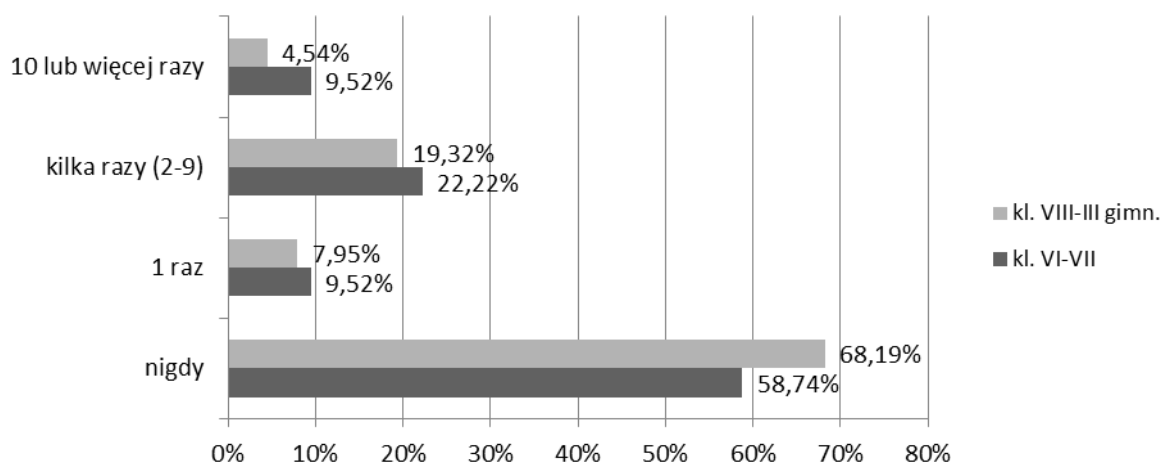
Na pytanie "Czy grałeś w jakiejkolwiek gry na pieniądze w Internecie? Większość badanych osób odpowiedziała, że nie. Niepokojący jest fakt, że aż 19,04 % uczniów klas młodszych i 29,55 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum stwierdziło, że grali na pieniądze w Internecie. (Wyk. 33)

Tab. 33 Czy grałeś w jakiejkolwiek gry na pieniądze w Internecie?

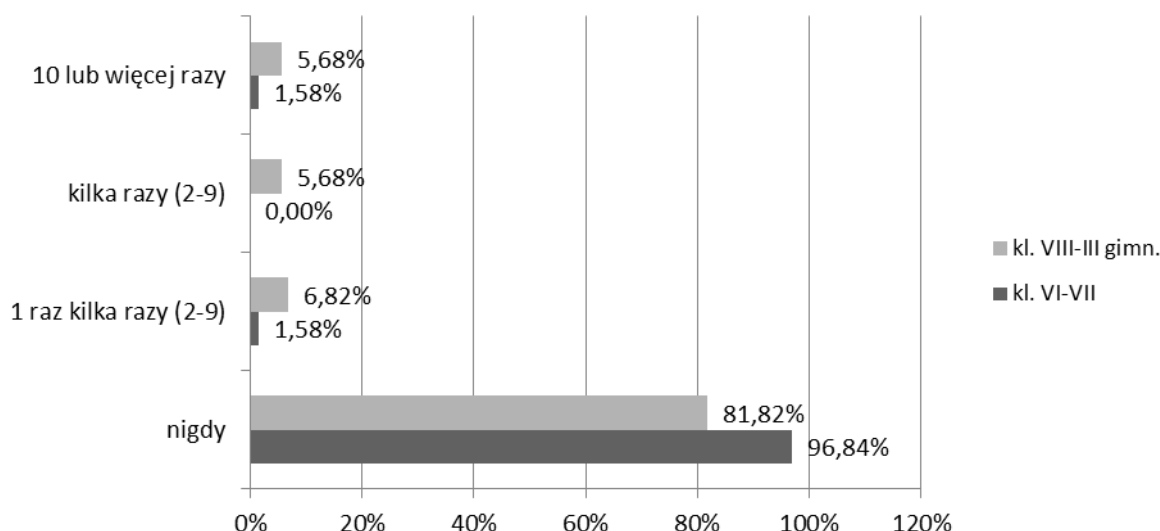
Część badanych uczniów w swoim życiu miała już kontakt z grami w salonach gier. Warto zaznaczyć w tym miejscu, iż mimo wszystko większość uczniów kl. VI-VII (58,74 %) i kl. VIII-III gimnazjum (68,19 %) nigdy nie grała na automatach. (Wyk. 34)

Być może świadczy to, iż w środowisku lokalnym utrudniony jest dostęp do automatów i salonów gier.

Wyk. 34 Czy grałeś na automatach, w salonach gier?

Podobna sytuacja przedstawia się, jeśli chodzi o zakłady bukmacherskie. Niewielki procent badanych w swoim życiu obstawiało zakłady bukmacherskie. Jednak zdecydowana większość badanych uczniów nie miała kontaktu tego typu "rozrywką". (Wyk. 35)

Wyk. 35 Czy obstawiałeś zakłady bukmacherskie, np. STS, Totomix?

3. Problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży – uczniowie Szkół Podstawowych oraz III klas gimnazjum w Żeliszewie oraz Bojmie

Badanie przeprowadzono wśród uczniów Szkoły Podstawowej w Żeliszewie i Szkole Podstawowej w Bojmiu. Ankiety zostały rozdane wśród uczniów klas VI, VII, VIII oraz III klasy gimnazjum. Badani uczniowie zostali podzieleni na dwie grupy, tj.:

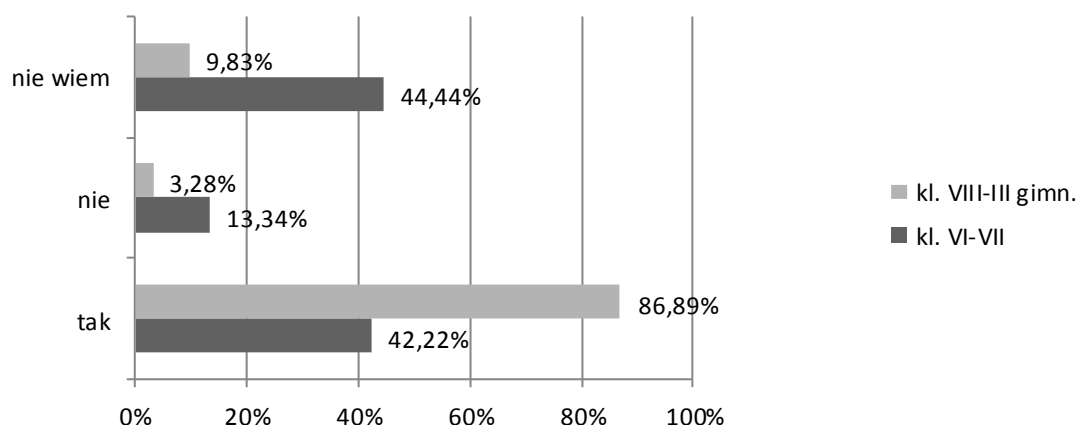
- uczniowie kl.VI oraz kl. VII (45 osób),
- uczniowie kl. VIII oraz kl. III gimnazjum (61 osób).

Badanie odbyło się w czasie zajęć lekcyjnych. W badaniu został wykorzystany kwestionariusz ankiety, który składał się z 35 pytań. Nie wszystkie pytania w kwestionariuszu ankiety zostały przez uczniów wypełnione. Część pytań umożliwiała udzielenie więcej odpowiedzi niż jedna.

Problem alkoholowy widziany przez dzieci i młodzież z terenu Żeliszewa i Bojmie

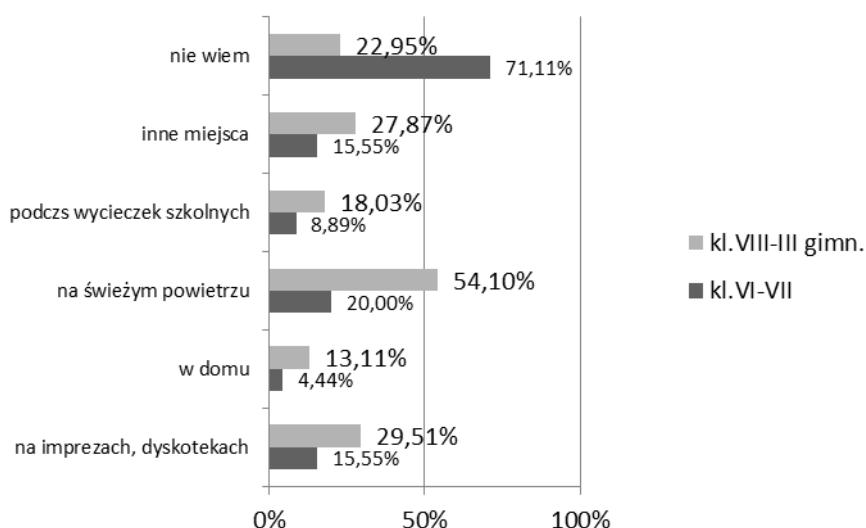
Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży była kwestia związana z alkoholem. Kwestionariusz ankiety zawierał wiele pytań dotyczących problemu alkoholowego.

Z otrzymanych rezultatów wynika, iż że wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Wśród uczniów kl. VI - VII 42,22 % odpowiedziało, iż ich rówieśnicy spożywają alkohol, zaś w grupie uczniów z kl. VIII-III gimnazjum wynik wynosi, aż 86,89 %. (Wyk.1)

Wyk. 1 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Aż 71,11% badanych uczniów kl. VI-VII nie wie, gdzie ich rówieśnicy piją alkohol. Pozostali uczniowie uznali, iż koledzy i koleżanki alkohol spożywają najczęściej na świeżym powietrzu (20 %), imprezach/dyskotekach (15,55%), w bliżej nieokreślonych miejscach (15,55 %), podczas wycieczek szkolnych (8,89 %) oraz w domu (4,44 %). Zdaniem 54,10 % badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum najchętniej wybieranym miejscem do picia alkoholu jest świeże powietrze. Według młodzieży rówieśnicy chętnie piją alkohol również na dyskotekach/imprezach (29,51 %), w innych miejscach (27,87 %), podczas wycieczek szkolnych (18,03 %) oraz w domu (13,11 %). (Wyk. 2)

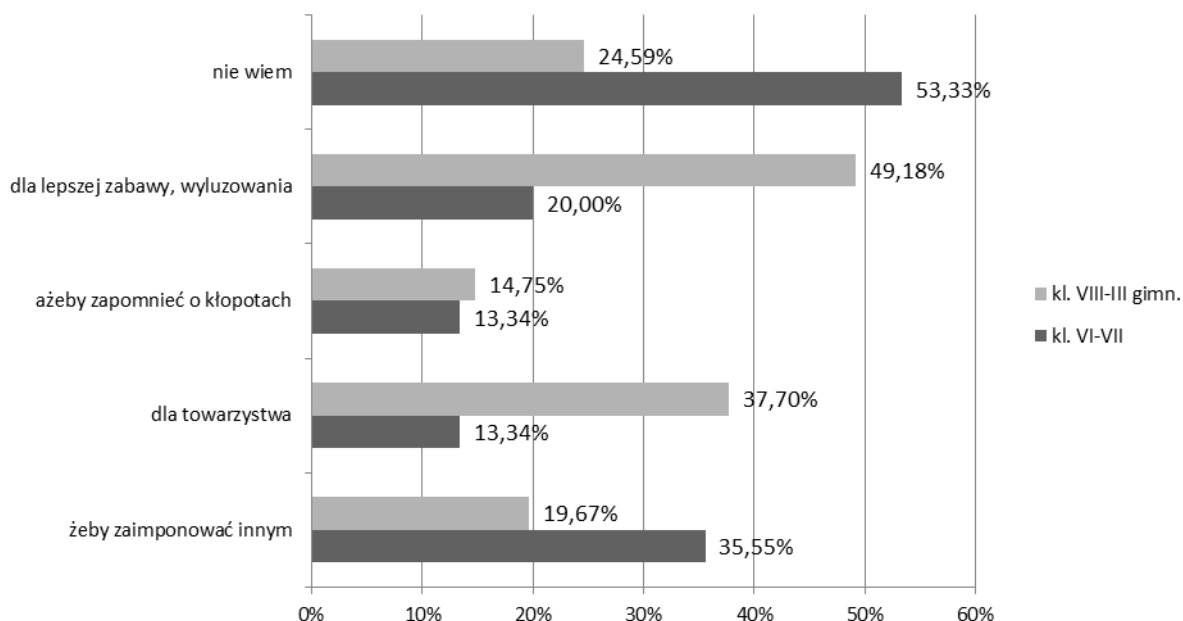
Wyk. 2 Gdzie osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Przyczyny sięgania po alkohol są różne, od społecznych i towarzyskich po próbę radzenia sobie z problemami. Obie grupy wiekowe tj. uczniowie kl. VI-VII oraz kl. VIII-III gimnazjum podają różne powody sięgania po alkohol.

Aż 35,55 % ankietowanych uczniów z kl. VI-VII uważa, iż najczęstszym powodem picia alkoholu przez rówieśników jest chęć zaimponowania innym. Ponad połowa badanych w tej

grupie nie zna przyczyny picia rówieśników (53,33 %). Wraz z wiekiem zmieniają się powody sięgania po alkohol.

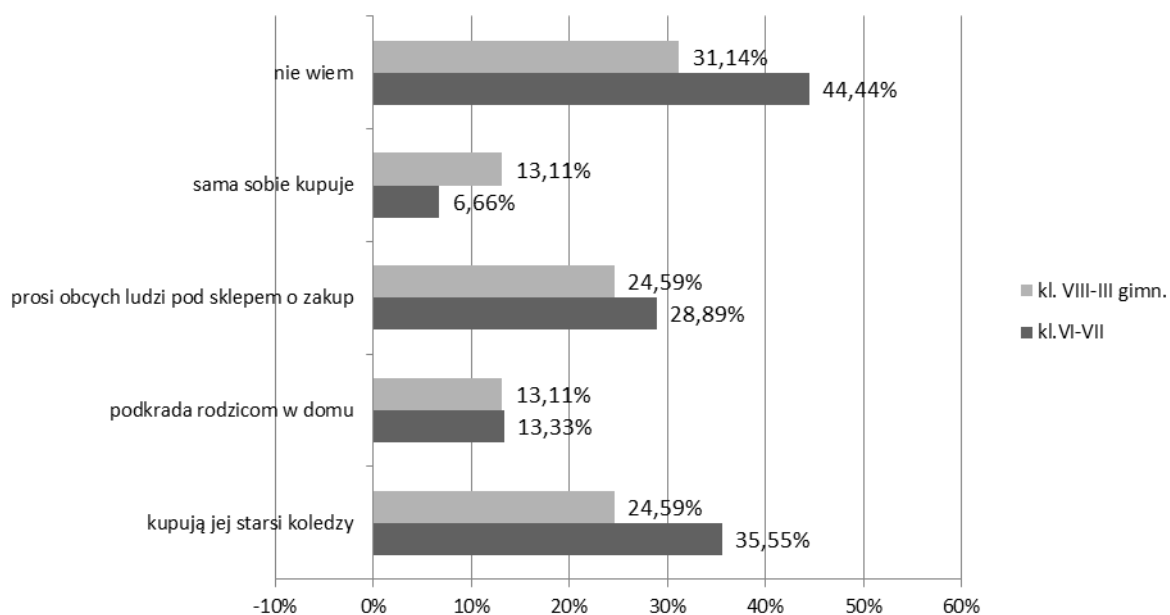
Według badanych uczniów z kl. VIII-III gimnazjum, osoby w ich wieku po alkohol sięgają dla lepszej zabawy/wyluzowania się (49,18 %). Młodzi ludzie po alkohol sięgają „dla towarzystwa” (37,70 %). Zdaniem badanych istotnymi powodami jest również chęć zaimponowania innym (19,67 %) oraz aby zapomnieć o kłopotach (14,75 %). (Wyk. 3)

Wyk. 3 Z jakich powodów osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Badanym uczniom zadano pytanie o sposoby zdobywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Zdaniem badanych uczniów klas młodszych alkohol najczęściej kupują starsi koledzy (35,55 %) lub proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (28,89 %).

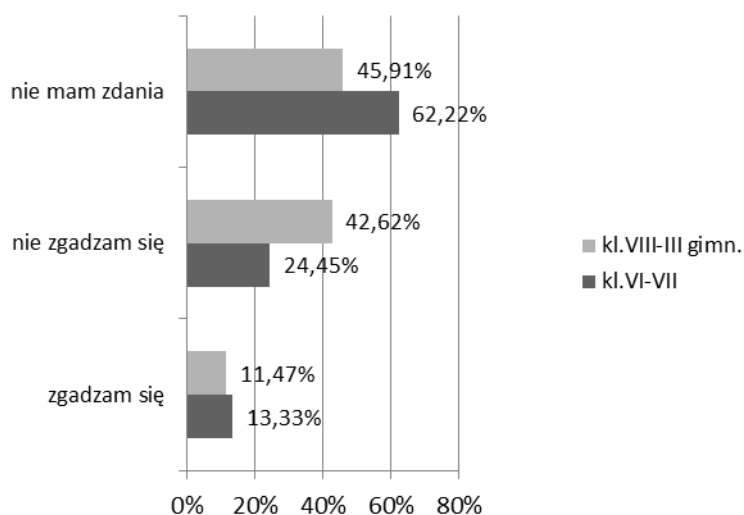
Zdaniem uczniów kl. VIII-III gimnazjum młodym ludziom alkohol kupują starsi koledzy (24,59 %) lub proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (24,59 %). (Wyk.4)

Wyk. 4 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

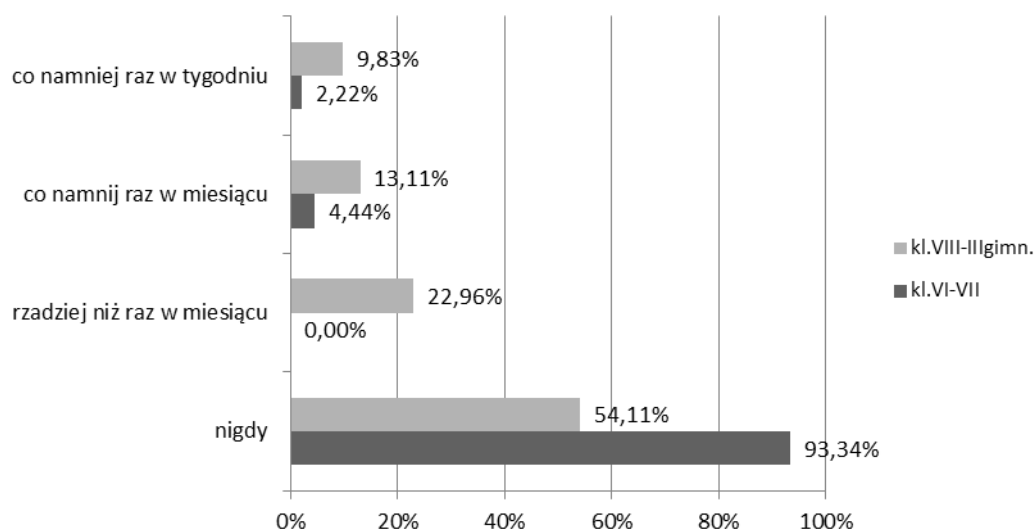
W pytaniu o dostępność alkoholu w najbliższym otoczeniu badanych uczniów zaobserwowano zróżnicowanie odpowiedzi wynikające zapewne z wieku ankietowanych. Większość uczniów kl. VIII-III gimnazjum (42,62 %) uważa, iż w gminie nie ma takich miejsc, w których nieletnie osoby mogłyby kupić alkohol. Na zbliżonym poziomie obie grupy badawcze (13,33 % - kl. VI-VII; 11,47 %- kl. VIII-III gimnazjum) stwierdziły, że w ich gminie są miejsca, w których osoba nieletnia bez problemu kupi alkohol. (Wyk.5)

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż łatwy dostęp do alkoholu przez nieletnich jest sprzeczny z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

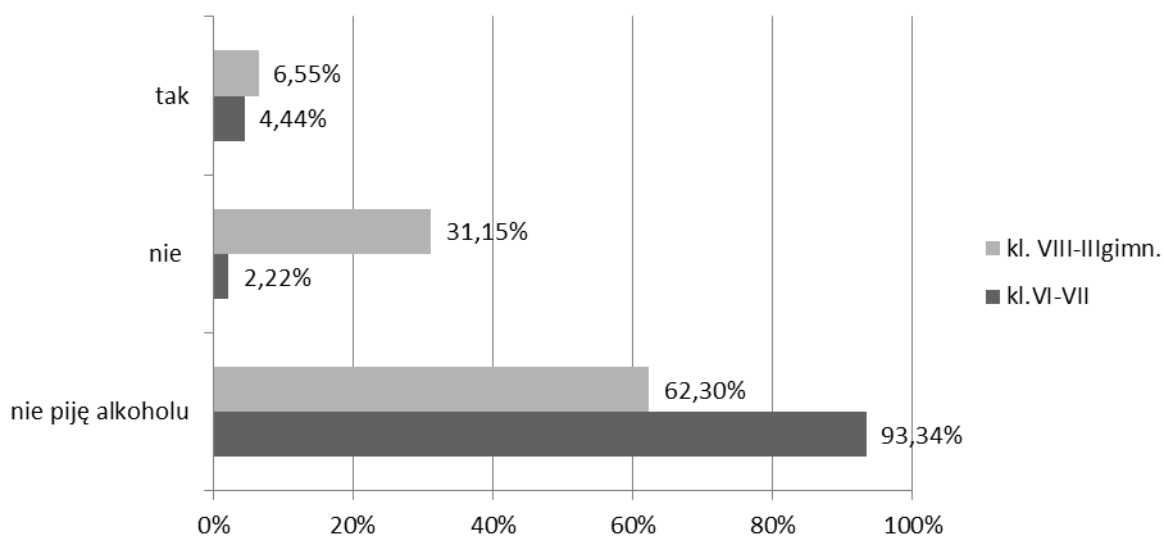
Wyk. 5 " W mojej gminie są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu"

Częstotliwość spożywania alkoholu przez ankietowanych przedstawia poniższy wykres. Zdecydowana większość badanych nigdy nie spożywała alkoholu. Jednak wraz z wiekiem badanych wzrasta częstość spożywania alkoholu. (Wyk. 6)

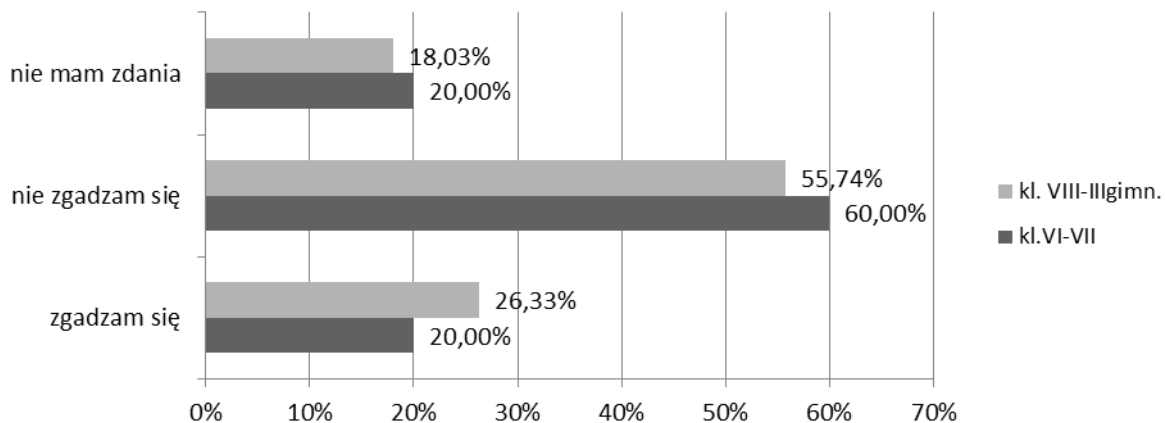
Wyk. 6 Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

Aż 93,34 % badanych uczniów kl. VI-VII i 62,30 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum zadeklarowało, iż w ogóle nie pije alkoholu. Niepokojący wydaje się fakt, iż rodzice nie dostrzegają, że ich dzieci spożywają alkohol. Bardzo wyraźnie zostało to pokazane na przykładzie badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum (31,15%). (Wyk.7)

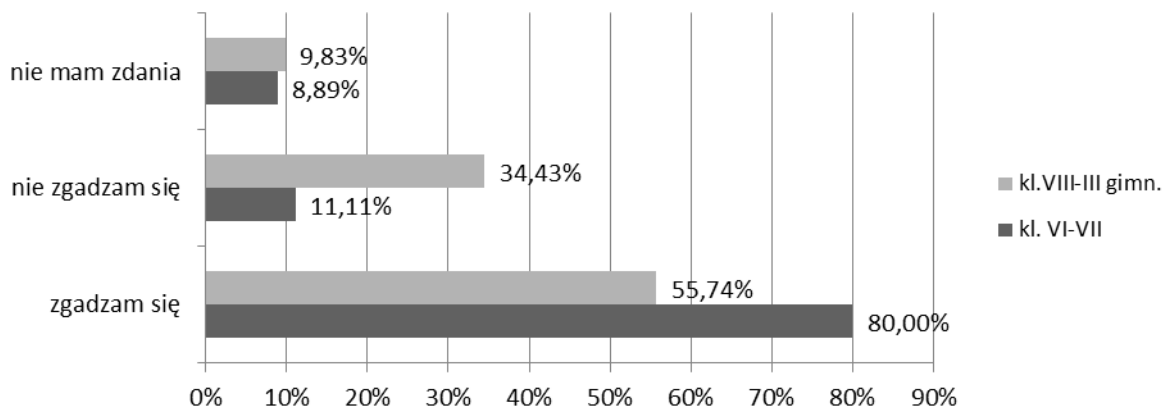
Wyk. 7 Czy Twoi rodzice wiedzą, że pijesz alkohol?

Aż 60 % ankietowanych uczniów z klas młodszych i 55,74 % uczniów z kl. VIII-III gimnazjum uważa, iż piwo to nie alkohol. Niniejsze odpowiedzi mogą wynikać z braku odpowiedniej wiedzy na temat alkoholu lub z utrwalonego w społeczeństwie stereotypu, iż "piwo to nie alkohol". (Wyk. 8)

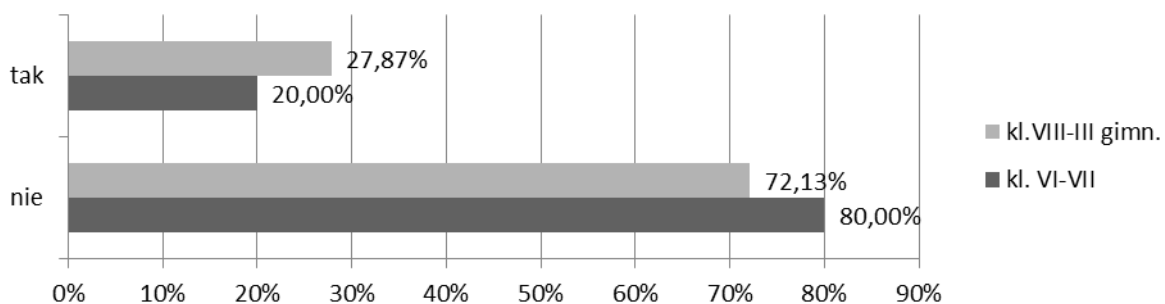
Wyk. 8 Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem "Piwo to nie alkohol"?

Uzyskane wyniki są zaskakujące, tzn. 80 % badanych uczniów klas młodszych zgadza się ze stwierdzeniem, „że każdy może się uzależnić”. Niepokojące są odpowiedzi uczniów kl. VIII-III gimnazjum (34,43 %), którzy nie zgadzają się z stwierdzeniem zawartym w pytaniu. (Wyk. 9)

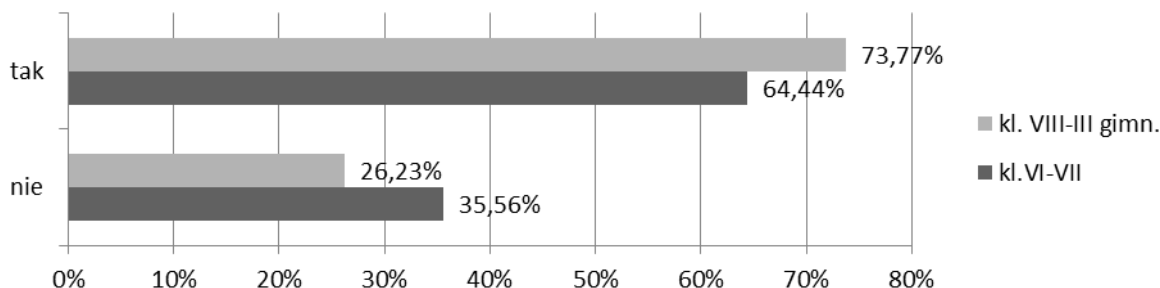
Wyk. 9 Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem "Każdy może uzależnić się od alkoholu"?

Poniższy wykres wskazuje, że większość badanych uczniów nie doświadczyło nieprzyjemnych społecznych konsekwencji związanych z piciem alkoholu. Warto zwrócić uwagę oraz bliżej przyjrzeć się osobom, które doświadczyły konsekwencji związanych z piciem alkoholu. (Wyk. 10)

Wyk. 10 Czy doświadczyłeś jakiś nieprzyjemnych społecznych konsekwencji związanych z piciem alkoholu?

Obie grupy badawcze wiedzą gdzie należy szukać pomocy w przypadku problemów z alkoholem. Niemniej cały czas należy edukować młodych ludzi, gdzie w najbliższym otoczeniu mogą uzyskać pomoc w sytuacji uzależnienia od alkoholu, w tym również uzależnione osoby bliskie. (Wyk. 11)

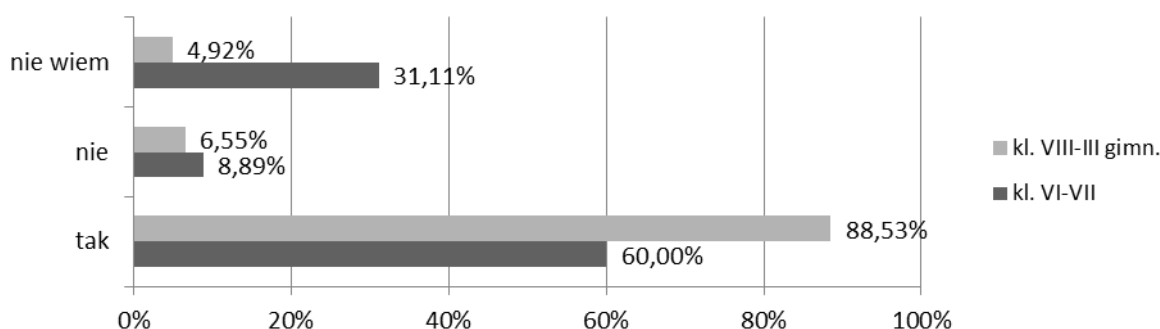

Wyk. 11 Czy wiesz gdzie szukać pomocy w sytuacji uzależnienia alkoholu?

Problem palenia papierosów widziany przez dzieci i młodzież z Żeliszewa i Bojmic

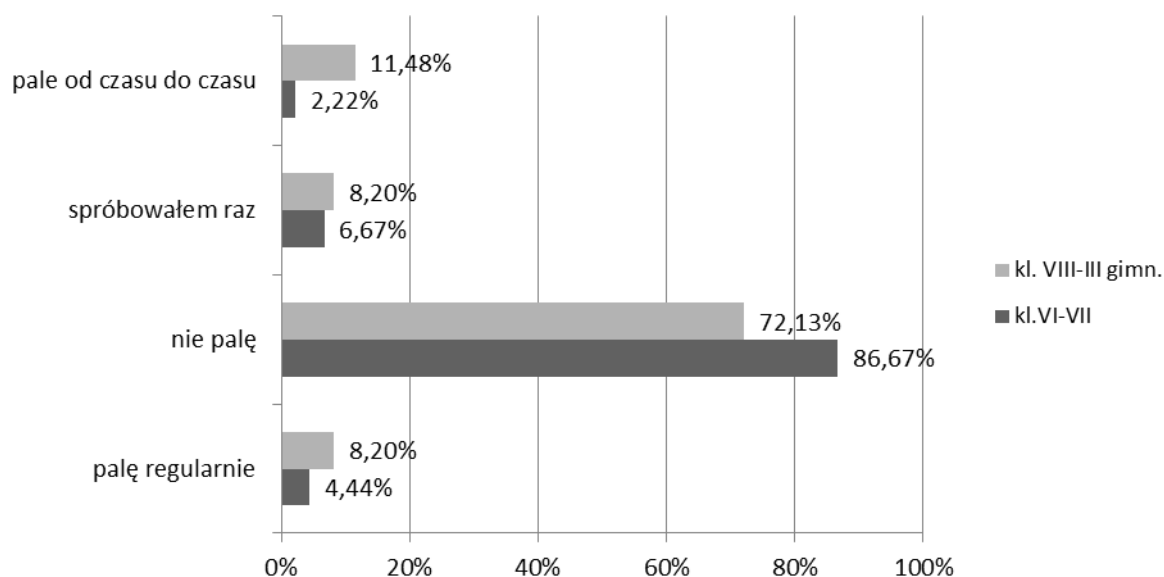
Kolejnym problem, który został przeanalizowany w trakcie badania uczniów z terenu Żeliszewa i Bojmic dotyczy palenia papierosów.

Zebrane dane wskazują, że w dużej mierze problem nikotynowy dotyczy uczniów klas starszych (88,53 %). Wg. 60% badanych uczniów z klas VI-VII uważa, iż ich rówieśnicy palą papierosy. (Wyk.12)

Wyk.12 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Zdecydowana większość ankietowanych uczniów nie przyznaje się do palenia papierosów – 86,67 % uczniów kl. VI-VII oraz 72,13 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum. Pozostali ankietowani mieli/mają styczność z paleniem papierosów. (Wyk. 13)

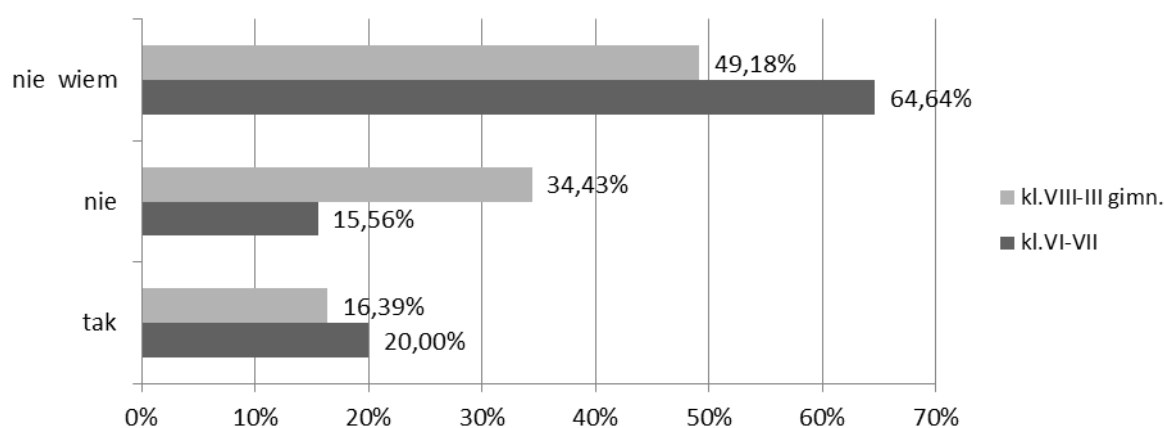

Wyk. 13 Czy palisz papierosa?

Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży z terenu Żeliszewa i Bojmie

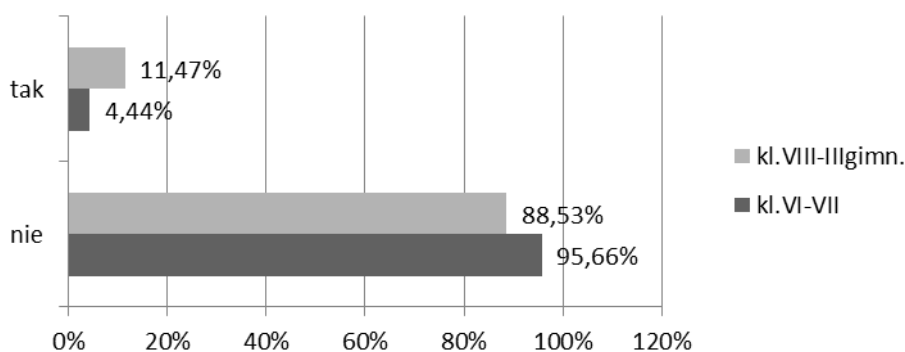
Kwestionariusz ankiety zawierał również pytania dotyczące narkotyków, w tym kwestii dopalaczy.

Na podstawie poniższego wykresu wynika, że aż 64,64 % uczniów kl. VI-VII i 49,18 % badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum nie ma zdania w kwestii zażywania przez rówieśników narkotyków lub dopalaczy. 34,43 % badanych uczniów kl. VIII-III gimnazjum uważa, że osoby w ich wieku nie mają kontaktu z narkotykami lub dopalaczami. Niepokojącym aspektem jest, potwierdzenie przez 20 % uczniów z kl. VI-VII, iż osoby w ich wieku mają kontakt z substancjami psychoaktywnymi. (Tab. 14)

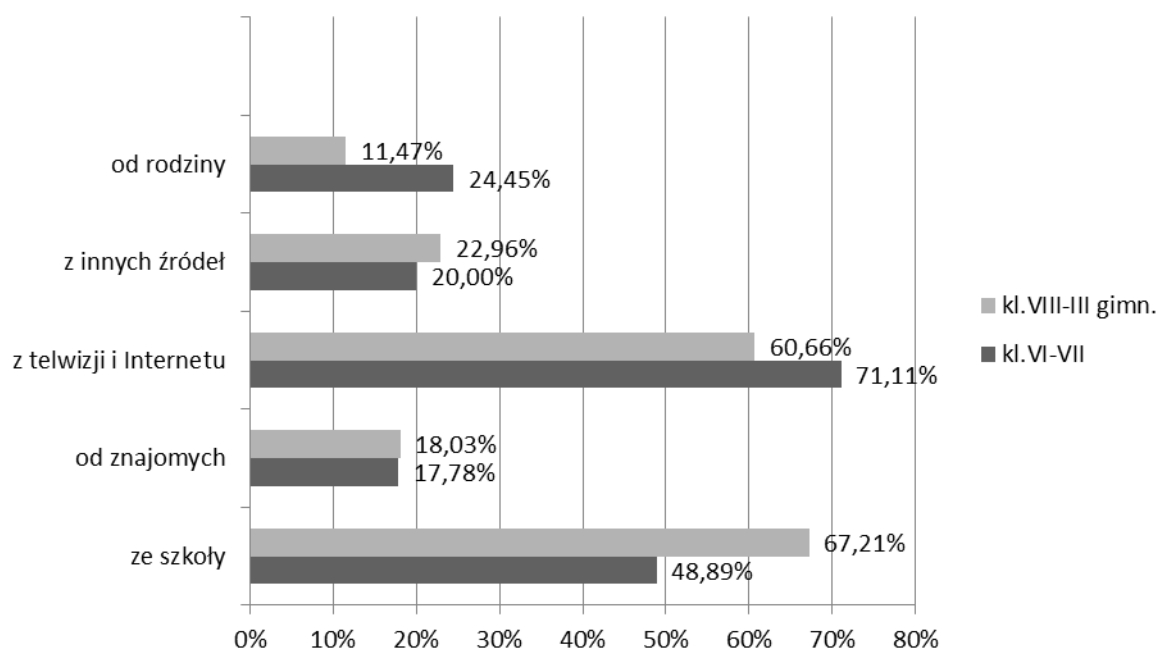
Wyk. 14 Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami?

Przeprowadzone badanie wykazuje, iż 95,66 % uczniów kl. VI-VII oraz 88,53 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum nigdy nie mieli do czynienia z narkotykami lub dopalaczami. (Tab. 15)

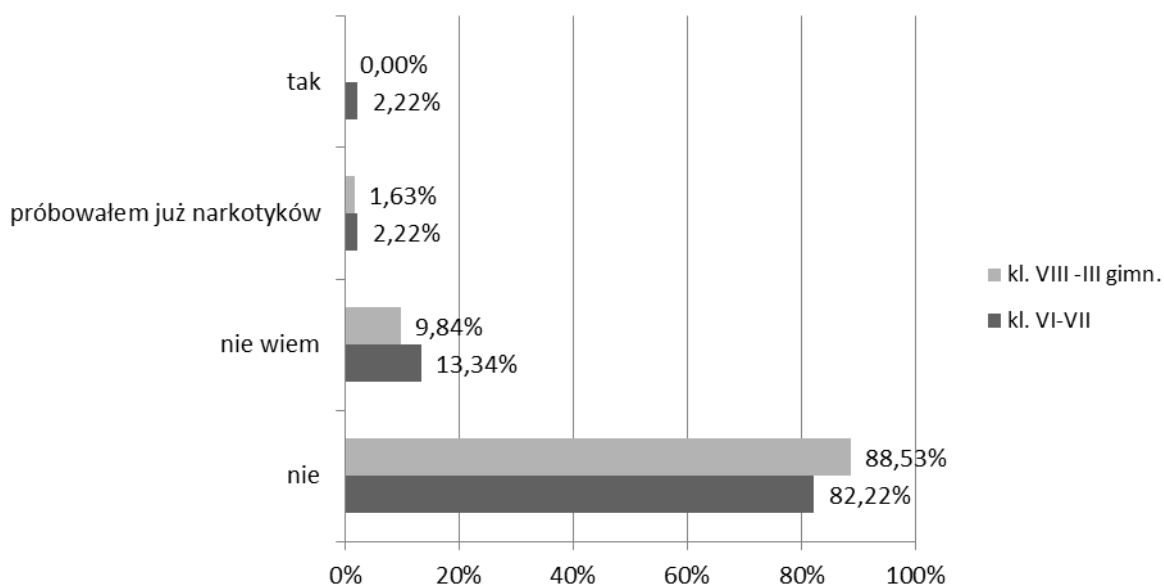
Wyk. 15 Czy zażywałeś kiedykolwiek narkotyków lub dopalaczy?

Podstawowym źródłem pozyskiwania informacji na temat narkotyków i dopalaczy jest telewizja i Internet. Na tego typu kanale przekazu informacji opiera się 71,11 % ankietowanych uczniów kl.VI-VII i 60,66 % uczniów klas starszych. Kolejnym źródłem czerpania wiedzy na temat narkotyków i dopalaczy przez wszystkich badanych uczniów jest szkoła. Wraz z wiekiem obserwuje się, iż rodzina nie jest miejscem zdobywania informacji przez młodych ludzi. (Wyk. 16)

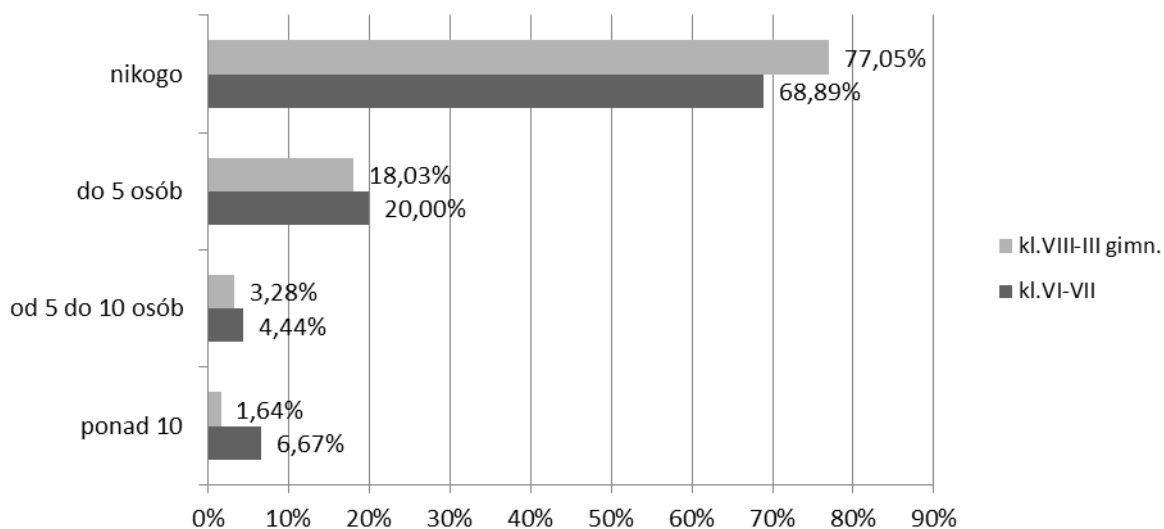
Wyk.16 Skąd czerpiesz wiedzę na temat narkotyków i dopalaczy?

Pozytywną informacją uzyskaną podczas badania są deklaracje większości ankietowanych, że nie sięgną po narkotyki. Chęć spróbowania wykazują tylko badani uczniowie z kl. VI-VII 2,22 %. (Wyk. 17)

Wyk. 17 "Chciałbym kiedyś spróbować narkotyku"

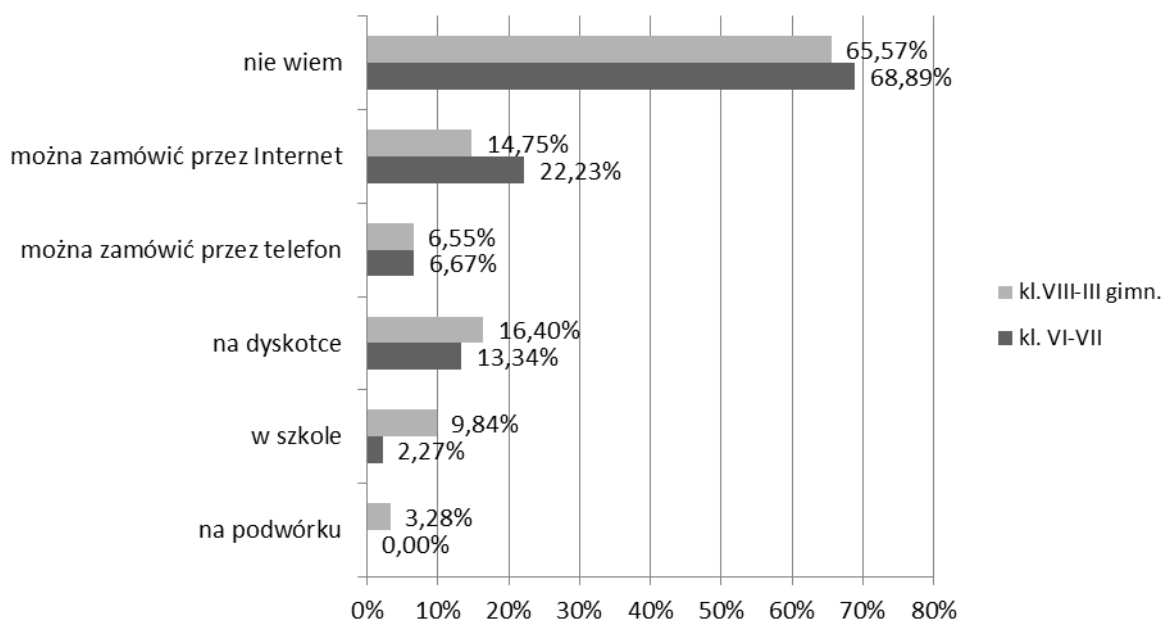
Na pytanie "Ile znasz osób w Twoim otoczeniu, które używają narkotyków" zdecydowana większość badanych (uczniowie kl. VI-VII – 68,89%, kl. VIII- III gimnazjum – 77,05 %) odpowiedziała, że w ich otoczeniu nie ma osób, które zażywają narkotyki. Uzyskane wyniki pokazują, że uczniowie z młodszych klas w swoim otoczeniu znają więcej osób, które używają narkotyków. (Wyk. 18)

Wyk. 18 Ile znasz osób w twoim otoczeniu, które używają narkotyków?

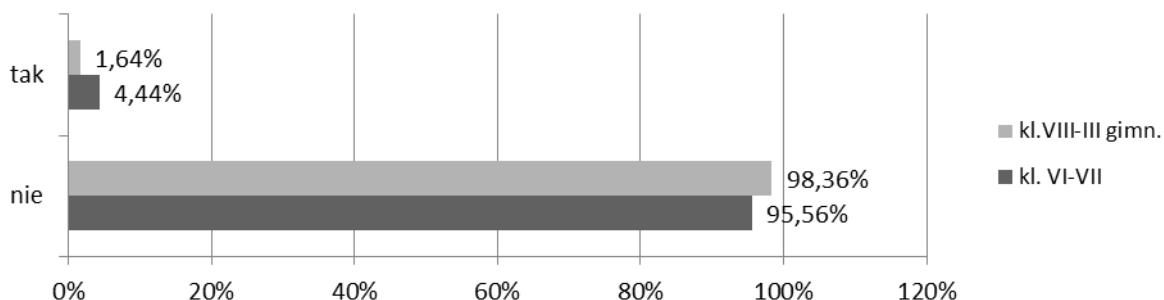
Połowa badanych uczniów z obu grup nie wie, gdzie można kupić narkotyki. Jednak w ocenie 22,23 % ankietowanych uczniów kl. VI-VII badanych narkotyki najłatwiej jest zakupić przez Internet. Istotne miejsce w ocenie badanych zajmuje dyskoteka (13,34 % - kl. VI-VII oraz 16,40 %- kl. VIII-III gimnazjum).

Niepokojące jest, iż młodzi ludzie narkotyki mogą zakupić również na terenie szkoły (9,84 % - kl. VIII-III gimnazjum). (Wyk. 19)

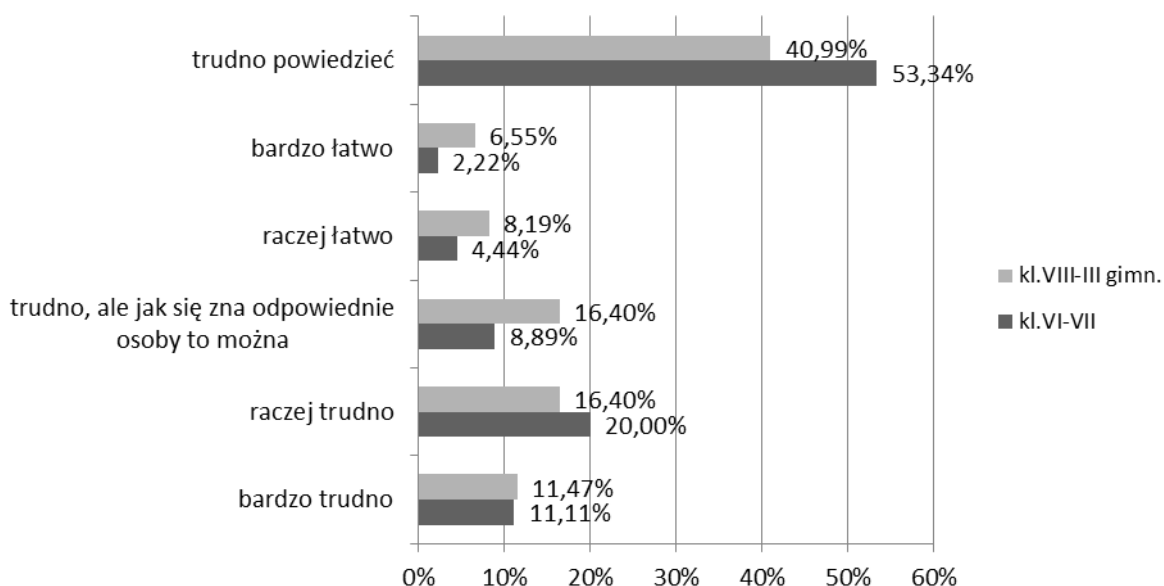
Wyk. 19 Gdzie według Ciebie najłatwiej można kupić narkotyki?

Pozytywnym aspektem jest deklaracja ponad 95% badanych uczniów, że nie mieli kontaktu z dopalaczami. Kontakt z dopalaczami doświadczyło 4,44 % uczniów kl. VI-VII i zaledwie 1,64 % uczniów drugiej grupy wiekowej. (Wyk. 20)

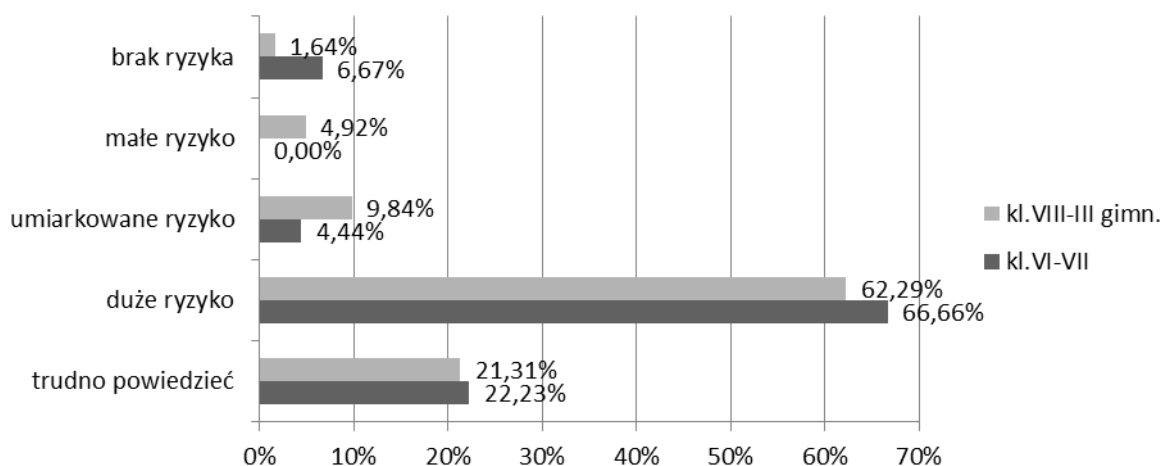
Wyk. 20 Czy używałeś kiedykolwiek dopalaczy?

W odpowiedzi na pytanie "Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić dopalacze jest?" - większość badanych uczniów nie jest w stanie odpowiedzieć, gdzie można kupić dopalacze. Analizując uzyskane dane, można stwierdzić, że wraz z wiekiem spada też „trudność” w zakupie dopalaczy. (Wyk. 21)

Tab.21 Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić dopalacze jest?

Na podstawie analizy wyników dotyczących pytania "Jak myślisz, jak bardzo ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą, kiedy używają narkotyków?" wynika, iż ponad 60 % ankietowanych uczniów kl. VI-VII (66,66 %) oraz uczniów kl. VIII-III gimnazjum (62,29%) uważa, iż istnieje duże ryzyko, że osoby zażywające narkotyki działają na swoją szkodę. Pozostałe odpowiedzi świadczyć mogą o braku dostatecznej wiedzy na temat skutków zażywania narkotyków. Świadczyć za tym mogą uzyskane wyniki wśród badanych osób. (Wyk. 22)

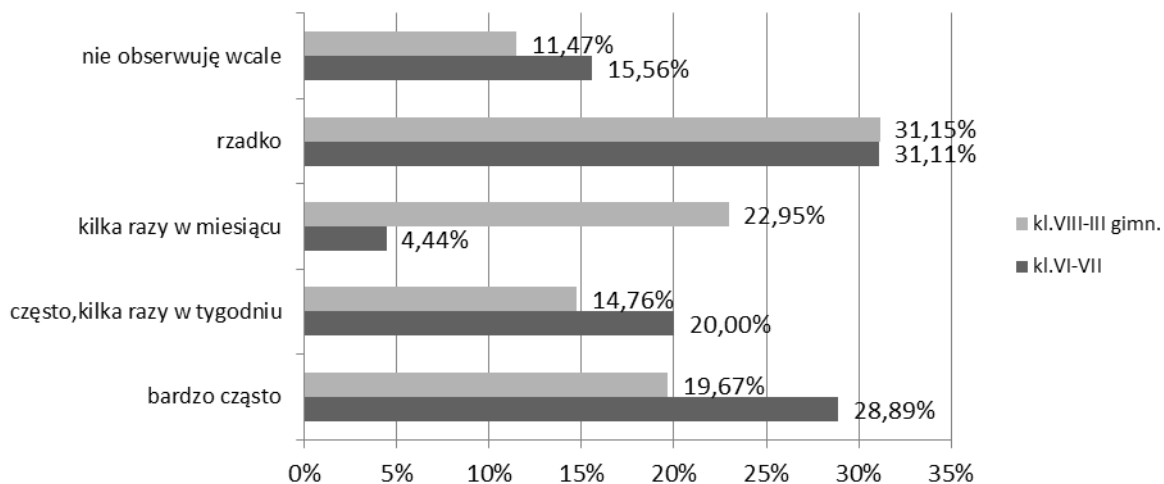

Wyk. 22 Jak myślisz, jak bardzo ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą, kiedy używają narkotyków?

Zjawisko przemocy w opinii dzieci i młodzieży z terenu Żeliszewa i Bojmie

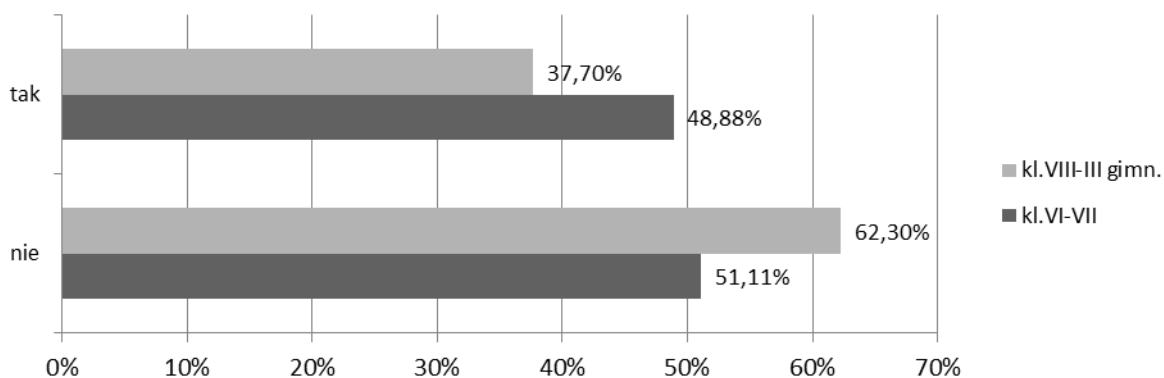
Zachowania przemocowe w środowisku dzieci i młodzieży stają się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem, które wymaga podjęcia odpowiednich rozwiązań umożliwiających zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Zjawisko przemocy wśród badanych uczniów jest zjawiskiem powszechnym. Badani uczniowie są świadkami przemocy w szkole. Tylko 15,56 % ankietowanych uczniów z kl. VI-VII oraz 11,47 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum nie dostrzega zjawiska przemocy w szkole. (Wyk.23)

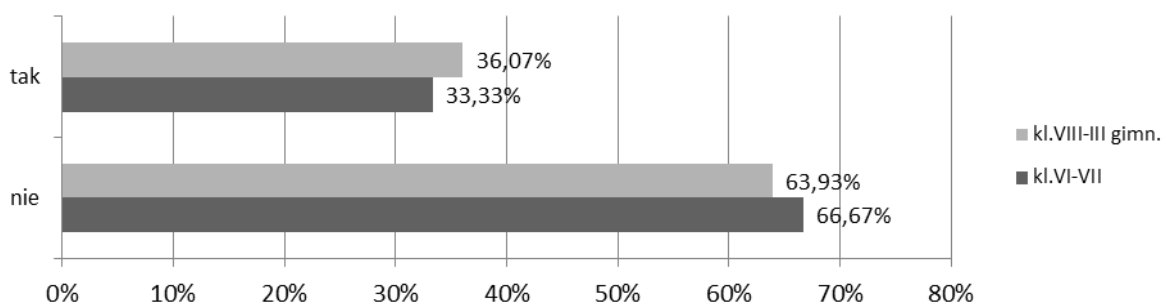
Wyk. 23 Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole?

Udzielając odpowiedzi na pytanie "Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników" 48,88 % uczniów kl. VI-VII i 37,70 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum odpowiedziało, że „tak”. (Wyk. 24)

Wyk. 24 Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników?

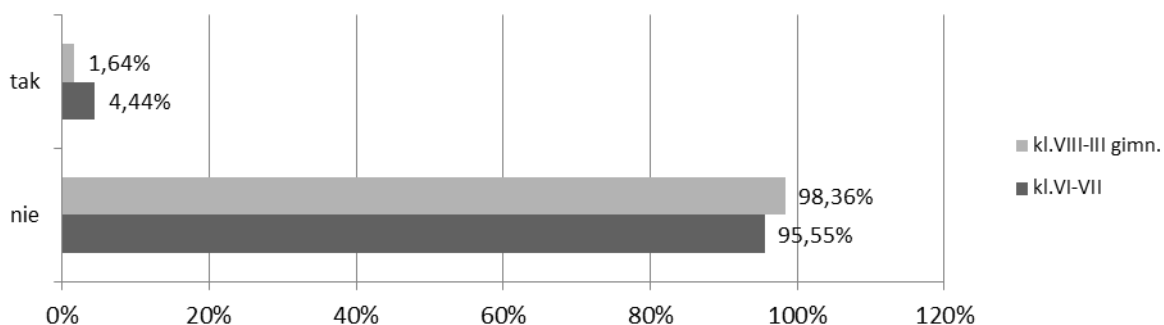
Większy procent uczniów kl. VI-VII (66,67 %), niż uczniów kl. VIII-III gimnazjum (63,93 %) przyznało się, iż nie zdarzyło im się, stosować przemoc wobec innych. 33,33 % badanych uczniów klas młodszych oraz 36,07 % uczniów klas starszych przyznało się, iż stosowali przemoc. (Wyk.25)

Wyk.25 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Ankietowani zostali zapytani o problem przemocy w domu. W opinii ponad 95% ankietowanych wynika, iż zjawisko przemocy domowej nie występuje w ich środowisku rodzinnym.

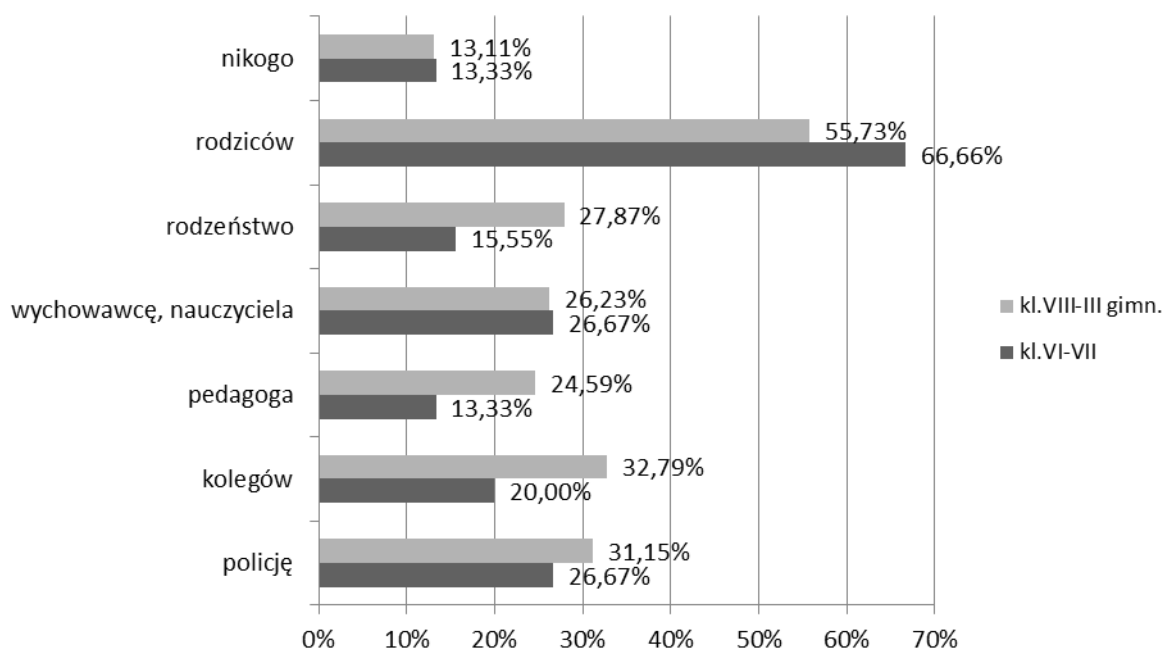
Bardzo niewielki procent wszystkich badanych uczniów doświadcza w swoim środowisku rodzinnym negatywnego zachowania ze strony bliskich. (Wyk. 26)

Wyk. 26 Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?

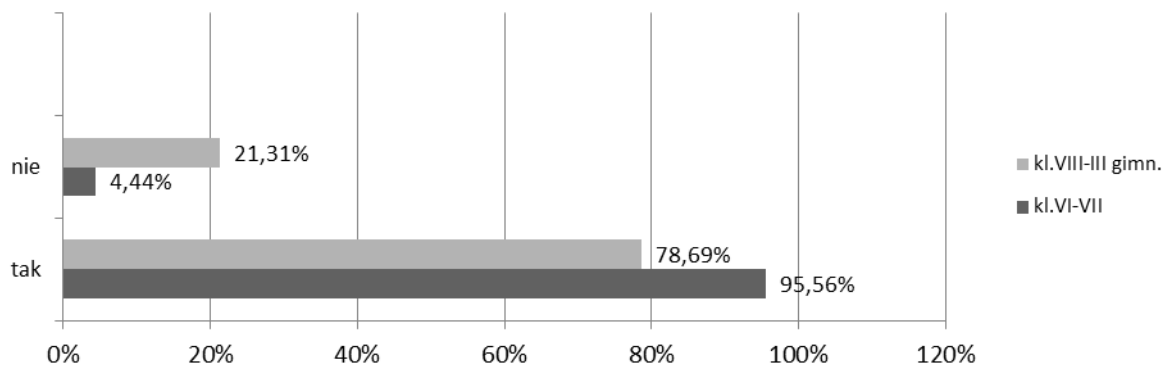
Wszyscy badani uczniowie w sytuacji doświadczenia przemocy najchętniej powiadomią swoich rodziców. Z analizy danych wynika, iż badani swoim trudnym doświadczeniem chcą podzielić się również z Policją, pedagogiem, wychowawcą, rodzeństwem, kolegami.

Niestety, ale aż 13,33 % badanych uczniów kl. VI-VII i 13,11 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum o doznanej przemocy nie poinformuje nikogo. (Wyk. 27)

Tab.27 Kogo powiadomisz, kiedy będziesz doznawał przemocy?

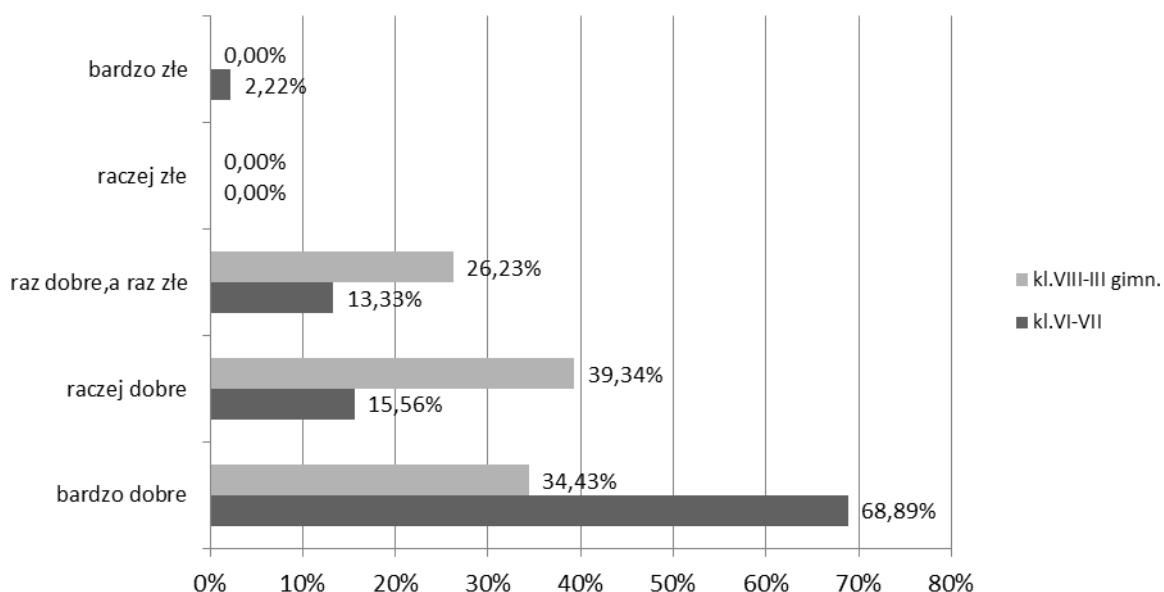
Blisko 100% badanych uczniów kl. VI-VII (95,56 %) jest chwalonych przez rodziców/opiekunów, zaś w grupie uczniów kl. VIII-III gimnazjum pozytywnie odpowiedziało 78,69 % badanych. (Wyk. 28)

Wyk. 28 Czy jesteś chwalony przez rodziców, czy swoich opiekunów?

Przeprowadzone badanie miało również za zadanie zweryfikować, jakie są relacje między dziećmi a rodzicami. Badane grupy oceniły, iż mają generalnie dobre relacje z rodzicami. Zaledwie 1 badany uczeń z grupy kl. VI-VII (2,22%) ocenił swoje relacje z rodzicami jako bardzo złe („nie mam rodziców”).

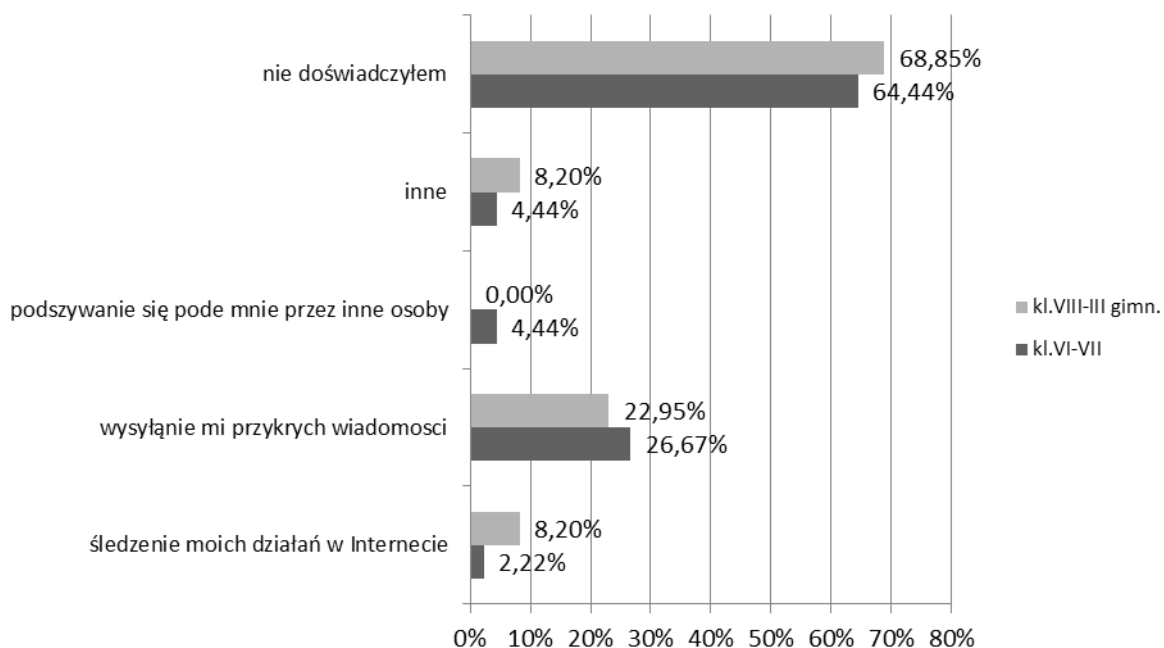
W literaturze przedmiotu odnajdujemy wiele informacji na temat ważności pozytywnych relacji dzieci z rodzicami, które kształtują młodego człowieka. Jeśli dzieci w domu rodzinnym nie doświadczą zrozumienia, zaufania, szacunku, nie będą czuły się bezpieczne to istnieje duże ryzyko, iż oddalą się od rodziców i tego wszystkiego będą szukać poza środowiskiem rodzinnym. (Wyk. 29)

Wyk. 29 Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

Korzystanie z komputera, cyberprzemoc oraz zachowania ryzykowne wśród młodzieży z Żeliszewa i Bojmie

Zdecydowana większość badanych uczniów nie doświadczyła przykrych zachowań w Internecie. Pozostali uczniowie zetknęli się ze zjawiskiem cyberprzemocy, w następującej formie: podszywanie się przez inne osoby, wysyłanie przykrych wiadomości, śledzenie aktywności w Internecie. Szczegółowe dane przedstawione są poniżej. (Wyk. 30)

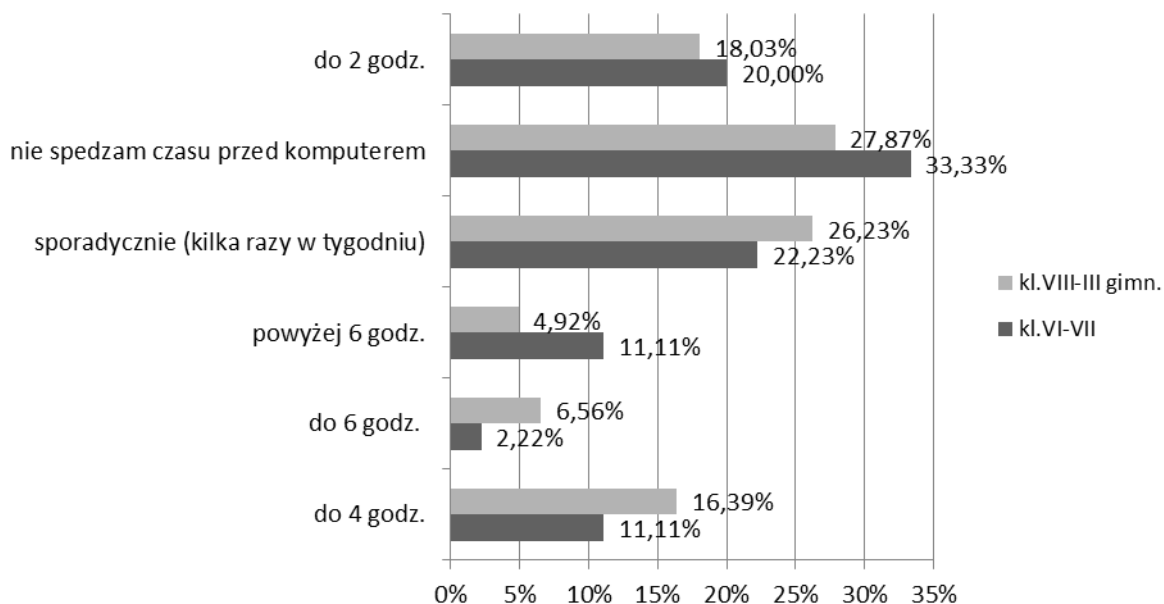

Wyk. 30 Czy doświadczyłeś przykrych zachowań w Internecie?

W kwestionariuszu ankiety uczniowie mieli również za zadanie określić ile czasu spędzają przed komputerem oraz czy podejmowali próby jego ograniczenia.

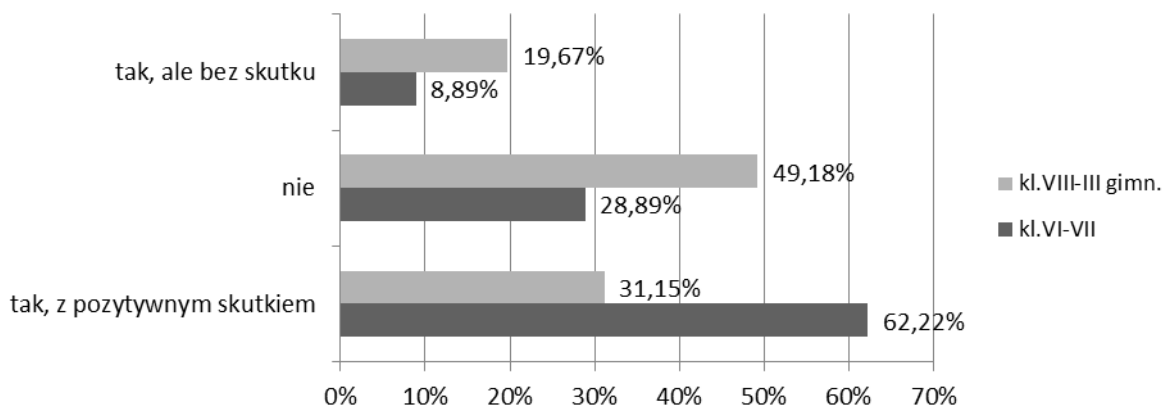
Większość respondentów z obu grup korzysta z komputera z rozważą. Ankietowani deklarują, iż w ogóle nie spędzają czasu przed komputerem lub bardzo krótko korzystają z komputera. (Wyk. 31)

Obserwując współczesną młodzież, nie trudno odnieść wrażenie, iż młodzi ludzie „żyją z telefonem w ręku”. Być może faktycznie komputer, jako narzędzie pracy/rozrywki zostało wyparte przez telefony, smartfony i inne urządzenia elektroniczne.

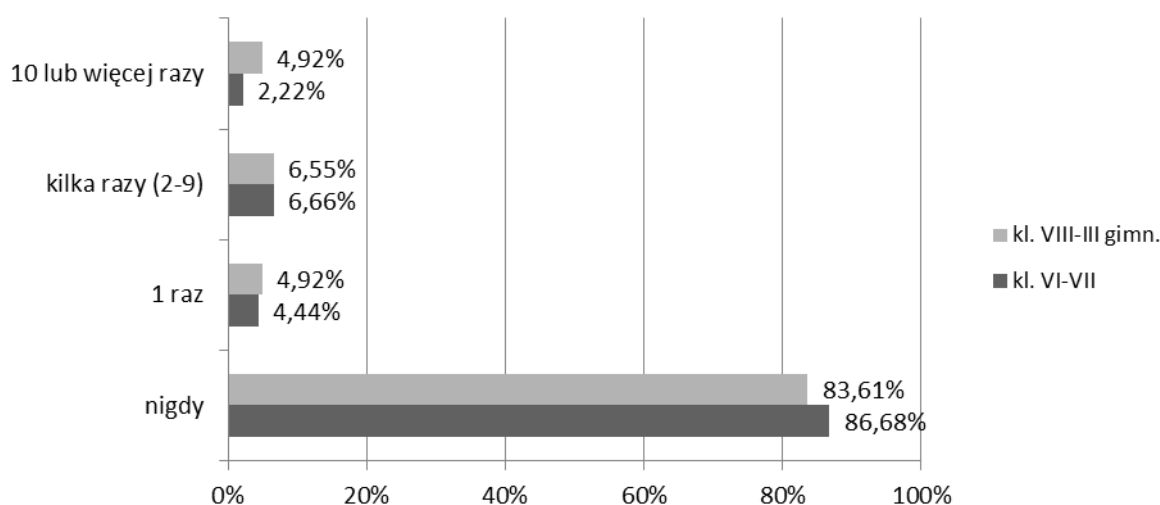
Wyk. 31 Ile godzin codziennie spędzasz przed komputerem?

Z uzyskanych danych wynika, iż dla większości ankietowanych uczniów, którzy podjęli trud ograniczania czasu spędzonego na surfowaniu po Internecie zakończył się pozytywnie. Blisko połowa (49,18 %) uczniów kl. VIII-III gimnazjum oraz 28,89 % uczniów kl. VI-VII nie podjęła prób ograniczenia czasu poświęconego na surfowanie po Internecie. (Wyk. 32)

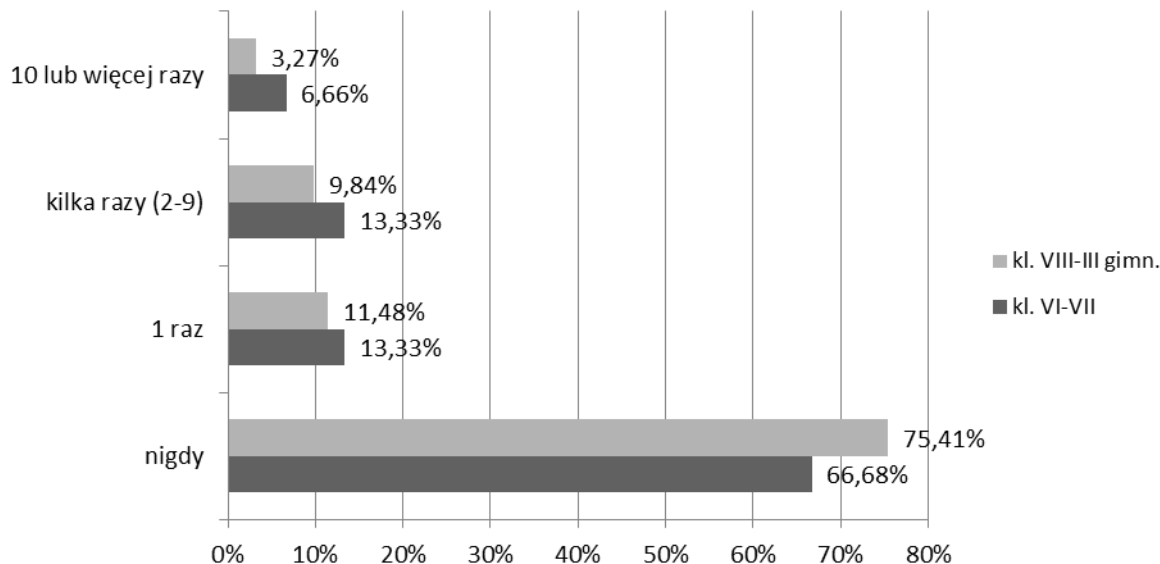
Wyk. 32 Czy podejmowałeś próby ograniczenia czasu poświęconego na surfowanie po Internecie?

Na pytanie "Czy grałeś w jakiejkolwiek gry na pieniądze w Internecie? Większość badanych osób odpowiedziała, że nie. Niepokojący jest fakt, że aż 13,32 % uczniów kl. VI-VII i 16,39 % uczniów kl. VIII-III gimnazjum stwierdziło, iż grali na pieniądze w Internecie. (Wyk. 33)

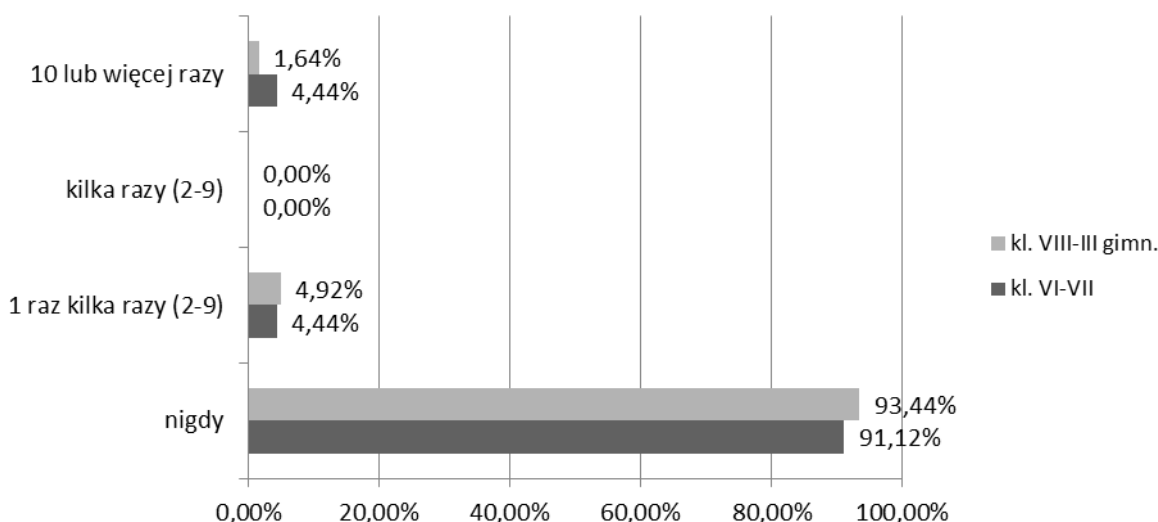
Tab. 33 Czy grałeś w jakiejkolwiek gry na pieniądze w Internecie?

Część badanych uczniów w swoim życiu miała już kontakt z grami w salonach gier. Warto zaznaczyć w tym miejscu, iż mimo wszystko większość uczniów kl. VI-VII (66,68 %) i kl. VIII-III gimnazjum (75,41 %) nigdy nie grała na automatach. (Wyk. 34)

Wyk. 34 Czy grałeś na automatach, w salonach gier?

Podobna sytuacja przedstawia się, jeśli chodzi o zakłady bukmacherskie. Niewielki procent badanych w swoim życiu obstawiało zakłady bukmacherskie. Jednak zdecydowana większość badanych uczniów nie miała kontaktu z tego typu "rozrywką". (Wyk. 35)

Wyk. 35 Czy obstawiałeś zakłady bukmacherskie, np. STS, Totomix?

Wnioski z diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Kotuń

Informacje uzyskane za pomocą ankiet oraz analiza zgromadzonych danych pozwoliły na dokonanie podsumowania i wyciągnięcie wniosków diagnozujących problemy społeczne, które podzielone zostały ze względu na rodzaj problemu.

Należy mieć na uwadze fakt, iż badania społeczne mają charakter deklaracyjny i respondentom może być trudno przyznać się do kontrowersyjnych opinii i zachowań. Wypełnianie ankiet wśród uczniów było poprzedzone warsztatem zapoznającym uczniów z tematyką poruszaną w badaniu oraz zapewnieniem ich, że ankiety bezpośrednio zostaną odebrane przez firmę badającą, co zwiększa szanse na otwartość i poczucie większej anonimowości.

Problem alkoholowy – z perspektywy dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z Gminy Kotuń (wnioski):

- W tym obszarze niepokojącym jest fakt, iż aż 95 % ankietowanych dorosłych odpowiedziało, że zna osoby uzależnione, – co świadczy o powszechności zjawiska alkoholizmu.
- Prawie połowa badanych słyszała o przypadkach sprzedaży alkoholu dla nieletnich.
- 90 % ankietowanych odpowiedziało, iż osoby nieletnie spożywają alkohol.
- Dorośli zapytani o częstotliwość spożywania alkoholu udzielili odpowiedzi, że 40 % z nich pije alkohol kilka razy w miesiącu; 25 % kilka razy w roku; zaś 10 % kilka razy w tygodniu oraz codziennie. Zaledwie 6,94 % w ogóle nie spożywa alkoholu.
- 48 % ankietowanych uważa, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce. Uzyskany wynik być może wynika z faktu, iż piwo w opinii badanych osób jest najchętniej spożywanym alkoholem.
- 50 % badanych uważa, że w środowisku lokalnym są osoby które po spożyciu alkoholu siadają za kierownicę.
- 82 % badanych jest świadkiem spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

- 48 % ankietowanych uważa, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce.
- Brak odpowiedniej wiedzy na temat alkoholu. Utrwalony w społeczeństwie stereotyp, iż "piwo to nie alkohol".
- Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Uzyskane dane pokazują, że na problem alkoholowy narażeni są przede wszystkim uczniowie klas starszych.
- Młodzi ludzie alkohol najchętniej spożywają na świeżym powietrzu.
- Niepokojący jest odsetek odpowiedzi wskazujących, że młodzież pije alkohol w domu, na wycieczkach szkolnych, imprezach.
- Najczęściej wskazywanym powodem sięgania po alkohol przez młodzież jest przede wszystkim chęć zaimponowania innym oraz lepsza zabawa i wyluzowanie.
- Na terenie gminy Kotuń bez problemu mogą zdobyć alkohol.
- Badani uczniowie są przekonani, że piwo to nie alkohol.
- Młodzież alkohol kupuje sama lub prosi o zakup starszych kolegów.

Ze sprawozdań GOPS w Kotuniu oraz bezpośrednich rozmów z pracownikami wynika duży problem związany ze znaczną częścią klientów pomocy społecznej posiadających podwójną diagnozę (najczęściej uzależnienie od alkoholu i narkotyków) i trudnościami związanymi z zobowiązaniem ich do terapii i motywowaniem do zmiany. Pracownicy GOPS posiadając wiedzę i doświadczenie w tym zakresie podejmują wiele działań w zakresie kompleksowej pracy socjalnej z rodziną, przeprowadzania rozmów motywujących do terapii, w ułatwionym dostępie do psychologów mających stały dyżur, aktywizując osoby uzależnione i ich otoczenie poprzez bieżące działania projektowe w obszarze aktywizacji i reintegracji społeczno-zawodowej. GOPS w Kotuniu jako jeden z niewielu od kilku lat bardzo angażował się w organizację prac społecznie użytecznych oraz realizację Programu Aktywizacja i Integracja tzw. PAI, włączając intensywną pracę socjalną z osobami skierowanymi do świadczenia pracy i udziału w warsztatach psychologicznych.

Problem nikotynowy – z perspektywy dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z Gminy Kotuń (wnioski):

- Palenie papierosów jest zjawiskiem powszechnym w środowisku ankietowanych. Według dzieci i młodzieży w swoim otoczeniu znają rówieśników, którzy palą papierosy. Sami zaś w większości deklarują, iż nie palą papierosów.
- Ankietowani dodatkowo w kwestionariuszu ankiety wskazali na istniejący problem e-papierosów.

Problem narkotykowy (w tym dopalcze) – z perspektywy dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z Gminy Kotuń (wnioski):

- Aż 86 % badanych dorosłych mieszkańców, uważa, iż młodzież w gminie narażona jest na kontakt z narkotykami.
- 84,2 % ankietowanych opowiedziało się przeciwko legalizacji miękkich narkotyków takich jak marihuana. Należy zwrócić uwagę, iż próba klasyfikacji narkotyków na miękkie i twarde mija się z celem profilaktyki. Każdy narkotyk spożywany w nadmiarze wcześniej czy później prowadzi do uzależnienia.

- 56% dorosłych mieszkańców nie jest świadoma konsekwencji z posiadania narkotyków.
- Na problem narkotykowy narażeni są przede wszystkim uczniowie klas starszych.
- Podstawowym źródłem pozyskiwania informacji na temat narkotyków i dopalaczy przez młodych ludzi jest telewizja, Internet, szkoła. Wraz z wiekiem młodzież informacje na temat narkotyków zdobywa od rówieśników. Spada znaczenie rodziny na rzecz grupy rówieśniczej.
- Na podstawie otrzymanych wyników można domniemać, że wraz z wiekiem wzrasta liczba osób sięgających po narkotyki oraz tych, którzy rozważają chęć spróbowania narkotyków.
- Młodzi ludzie najczęściej narkotyki mogą zakupić przez Internet, na dyskotecę. Niepokojące jest, iż młodzi ludzie narkotyki mogą zakupić również na terenie szkoły.
- Większość dzieci i młodzieży wykazuje poprawną postawę wobec narkotyków tzn. deklarują, że nie sięgnęliby po narkotyki.
- Wraz z wiekiem młodym ludziom coraz łatwiej jest zakupić dopalacze.

Problem przemocy i cyberprzemocy – z perspektywy dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z Gminy Kotuń (wnioski):

- Zachowania przemocowe w każdym badanym środowisku stają się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem, które wymaga podjęcia odpowiednich rozwiązań umożliwiających zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.
- Bardzo wielu badanych uczniów było świadkami przemocy, a nawet osobiście jej doświadczyło.
- Bardzo ważnym problemem w gminie Kotuń, zdaniem dorosłych mieszkańców, jest przemoc domowa.
- Przemoc nie zawsze odbywa się za zamkniętymi drzwiami domu. Akty przemocy często bywają również stosowane w miejscach publicznych.
- Niektórzy uczniowie doświadczyli również cyberprzemocy w postaci takich zachowań jak otrzymywanie przykrych wiadomości, podszywanie się pod nich, czy śledzenie ich działań w Internecie.
- Relacje między bliskimi oceniane są na poziomie dobrym.

Z uzyskanych danych wynika, że problem przemocy stanowi znaczący problem w społeczności lokalnej, zaś w mniejszym stopniu dotyczy zjawiska cyberprzemocy.

W literaturze przedmiotu odnajdujemy wiele informacji na temat ważności pozytywnych relacji dzieci z rodzicami, które kształtują młodego człowieka. Jeśli dzieci w domu rodzinnym nie doświadczą zrozumienia, zaufania, szacunku, nie będą czuły się bezpieczne to istnieje duże ryzyko, iż oddalą się od rodziców i tego wszystkiego będą szukać poza środowiskiem rodzinnym. Stąd troska GOPS w Kotuniu w zakresie umożliwienia dla swoich klientów dostępu do psychologów, stałe motywowanie rodziców do udziału w konsultacjach i poradnictwie rodzinnym.

Problem związany z uzależnieniem od komputera i hazardu – z perspektywy dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z Gminy Kotuń (wnioski):

- Większość badanych nie wykazuje postaw wskazujących na ryzyko uzależnienia od komputera.

- Obserwując współczesną młodzież, nie trudno odnieść wrażenie, iż młodzi ludzie „żyją z telefonem w ręku”. Być może komputer, jako narzędzie pracy/rozrywki zostało wyparte przez inny sprzęt, tj. telefony, smartfony i inne urządzenia elektroniczne.
- Zdecydowana większość ankietowanych dorosłych mieszkańców Gminy nie wie, gdzie osoba uzależniona od hazardu może szukać pomocy.
- Zdecydowana większość badanych nie miała kontaktu z grami na automatach w salonach gier. Być może świadczy to, iż w środowisku lokalnym utrudniony jest dostęp do automatów i salonów gier.

Technologie multimedialne są współczesnym źródłem wiedzy, sposobem komunikowania się i jedną z form spędzania czasu wolnego. Należy, zatem edukować zarówno młode jak i starsze pokolenie na temat prawidłowego, racjonalnego i bezpiecznego korzystania z tego typu środków. Młodzi ludzie powinni także zyskiwać świadomość występowania problemu behawioralnych uzależnień, w tym właśnie uzależnień od komputera i innych urządzeń elektronicznych. Warto, zatem już od najmłodszych lat rozwijać krytyczną postawę człowieka wobec środków masowego przekazu.

Rekomendacje

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących gminę Kotuń w odniesieniu do opinii mieszkańców: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym, jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców Gminy, ich opinii i postaw względem wybranych problemów społecznych,
- Zapoznanie się z problemami uczniów szkoły podstawowej (kl. VI, VII, VIII) i kl. III gimnazjalnej w zakresie postaw i doświadczeń związanych z zagrożeniem tj.: alkohol, narkotyki (w tym dopalacze), papierosy, przemoc, uzależnienia od komputera i hazardu.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje.

- Utworzenie i prowadzenie stałego punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin, w tym osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.
- Promowanie i udostępnianie dla osób uzależnionych od alkoholu udziału w Programie Ograniczania Picia, rekomendowanym przez PARPA
- Prowadzenia w szkołach stałych warsztatów profilaktycznych, w szczególności programów rekomendowanych) –uświadamiających i chroniących dzieci i młodzież przed ryzykownymi zachowaniami.
- Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo –wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, uzależnienia od narkotyków, zwłaszcza tam gdzie występują podwójne diagnozy.
- Upowszechnienie informacji dotyczących zjawiska przemocy poprzez: prowadzenie lokalnych działań informacyjno – edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci oraz możliwości uzyskania pomocy

- Utworzenie na terenie gminy grupy wsparcia dla osób doznających przemocy oraz dla osób stosujących przemoc.
- Podjęcie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach, np. poprzez kampanie społeczne z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych.
- Edukacja sprzedawców pod kątem sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, nieletnim, na kredyt lub pod zastaw.
- Edukowanie dzieci, młodzież i dorosłych w zakresie idei Porozumiewania bez przemocy, w szczególności uświadamiania potrzeb i uczuć oraz przypominania, czym jest dialog, relacja i bliskość międzyludzka.
- Podjęcie działań przez Policję, aby częściej monitorowała miejsca publiczne na terenie gminy, ze szczególnym wyczuleniem na obecność osób nietrzeźwych i niepełnoletnich spożywających alkohol.
- Działania nastawione na integrację międzypokoleniową społeczności lokalnej poprzez imprezy kulturalne, koła zainteresowań, zajęcia umożliwiające wymianę doświadczeń i umiejętności.
- Zapewnienie różnorodnych zajęć na terenie gminy, umożliwiających pozytywną organizację czasu wolnego mieszkańców.

To, że jakiegoś problemu nie widać nie znaczy, że on nie istnieje - kluczową kwestią jest uwrażliwienie społeczeństwa oraz zwiększanie jego świadomości na temat wszystkich problemów społecznych.

Na terenie Gminy Kotuń podejmowanych jest wiele działań profilaktycznych, takich jak zajęcia sportowe, kolonie profilaktyczne, funkcjonowanie świetlicy środowiskowej, które należy kontynuować i weryfikować ich działalność w zakresie zwiększania efektywności.

Na dużą uwagę zasługuje działalność GOPS w Kotuniu również w zakresie integracji międzypokoleniowej i aktywizacji seniorów.

Zaprezentowane wyniki stanowiąc powinny przydatną wskazówkę w podejmowaniu działań na rzecz niwelowania problemów społecznych występujących na terenie Gminy Kotuń.

3. Stan zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Kotuń

Na terenie gminy Kotuń nie działa żadna specjalistyczna placówka leczenia odwykowego. Osoby podejmujące leczenie oraz osoby współzależnione korzystają z następujących placówek w Siedlcach :

- a) Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień od Alkoholu w Siedlcach, ul. Czerwonego Krzyża 41
- b) Poradnia Powrót z „U” w Siedlcach, ul. Kilińskiego 40
- c) Instytut Służby Społecznej H.Ch. Kofoeda w Siedlcach, ul. Podmiejska 3 i Świętojańska 4
- d) Poradnia Zdrowia Psychicznego „ARKA” w Siedlcach, ul. Mylna 3
- e) Poradnia Leczenia Uzależnień w Siedlcach, ul. Starowiejska 15

- f) Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej w Siedlcach, ul. Budowlana 1
- g) Caritas Diecezji Siedleckiej w Siedlcach, ul. Biskupa Świrskiego 57
- h) Starostwo Powiatowe w Siedlcach, ul. Piłsudskiego 40
- i) Stowarzyszenie na rzecz osób dotkniętych chorobą alkoholową, narkomanią i hazardem „Szansa” w Siedlcach, ul. Dylewicza 23

Z obserwacji poczynionych przez pracowników poradni wynika, że obniża się wiek osób trafiających na leczenie. Pozytywnym zjawiskiem jest wszakże fakt, iż dość duża grupa osób zgłasza się na leczenie we wcześniejszych fazach choroby. Być może związane jest to ze zwiększaniem się świadomości społecznej na temat uzależnienia i przebiegu choroby. Choroba alkoholowa jest stanem, w którym działają specyficzne mechanizmy obronne, ograniczające osobom chorym możliwość dostrzeżenia objawów uzależnienia i konsekwencji swojego picia. W związku z powyższym nie wszystkie osoby uzależnione świadomie i chętnie podejmują leczenie. Większość pacjentów zgłasza się na leczenie dobrowolnie, jednak część wymaga w tym zakresie pomocy. Dlatego też prowadzone są działania przez GKRPA (Zespół ds. motywowania do leczenia), służące zwiększeniu motywacji do podjęcia leczenia. Innym sposobem postępowania jest zobowiązanie przez Sąd osoby uzależnionej do leczenia.

Grupy wsparcia

Na terenie naszej gminy funkcjonują grupy AA, AL.- ANON, umożliwiające osobom uzależnionym uzyskanie wsparcia w procesie wychodzenia z ostrej fazy choroby i pomoc w trzeźwym życiu.

Uzależnienie od alkoholu i innych środków psychoaktywnych jest jednym z najważniejszych zagrożeń cywilizacyjnych i społecznych naszych czasów. Wykorzystując dzisiejszą wiedzę na ten temat, możemy tym zagrożeniom aktywnie przeciwdziałać. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wychodzi na przeciw najbardziej istotnym problemom naszej społeczności w obszarze profilaktyki uzależnień oraz dysfunkcji związanych z nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Rozdział I

Cele programu, zadanie i efekty.

Cel podstawowy programu to zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych i zagrożeń społecznych, ograniczenie populacji pijących ryzykownie i szkodliwie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy prawnej i psychospołecznej z uwzględnieniem ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej

i wychowawczej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Program jest realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast ustawowym zadaniem gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej jest inicjowanie zadań z zakresu rozwiązywania tych problemów realizowanych w ramach programu takich jak udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjno-informacyjnych oraz promocji zdrowego stylu życia.

Zadania

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków.

- 1) Rozpoznawanie w środowisku rodzin z problemem alkoholowym i uzależnieniem od narkotyków przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policję, Szkoły, Ośrodki Zdrowia celem podjęcia stosownych działań motywacyjnych związanych z podjęciem leczenia odwykowego w Poradni Odwykowej lub leczenia szpitalnego
- 2) Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do uczestnictwa w mitingach grup samopomocowych AA i AL- ANON
- 3) Ścisłe powiązanie przyznawanej przez GOPS pomocy z utrzymaniem abstynencji alkoholowej przez osoby z niej korzystające. Zobowiązanie tych osób do podjęcia leczenia odwykowego lub uczestnictwa w mitingach grupy AA.
- 4) Wspieranie działalności grup samopomocowych AA „Nadzieja” w Kotuniu i AL-ANON „Zosieńka” w Kotuniu
- 5) Zakup podręczników i filmów na temat uzależnienia alkoholowego dla szkół, świetlic i GOPS.
- 6) Zorganizowanie kącików z materiałami informacyjnymi, dotyczącymi problematyki alkoholowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i Ośrodkach Zdrowia.
- 7) Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział II

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy z uzależnieniem od narkotyków pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Podejmowanie przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu lub narkotyków obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu poprzez:
  - Przyjęcie zgłoszenia o przypadku nadużywania alkoholu lub uzależnienia od narkotyków
  - Wezwanie na rozmowę osoby, co, do której wpłynęło zgłoszenie i jej pouczenie o konieczności zaprzestania działań związanych z przemocą w rodzinie lub leczenia odwykowego
  - Skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego
  - Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego
  - Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego
2. W przypadku nie stawienia się osoby uzależnionej w terminie wskazanym przez komisję, ani też na badanie biegłych, wykorzystanie wywiadu środowiskowego sporządzonego przez pracownika socjalnego, informacji z policji i od pedagoga szkolnego, celem skierowania sprawy do sądu rejonowego w celu orzeczenia podjęcia przez tę osobę terapii odwykowej.
3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez umożliwienie im nieodpłatnego uczestniczenia w różnych formach aktywności, w tym : zajęcia sportowo-rekreacyjne, zajęcia kulturalno-oświatowe, w tym zakup sprzętu niezbędnego do realizacji tych zadań.
4. Wspieranie lekarzy pierwszego kontaktu w stosowaniu metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji poprzez zaopatrzenie w podręczniki i czasopisma dotyczące problemów alkoholowych oraz dostarczenie listy teleadresowej placówek leczenia odwykowego.
5. Zintegrowanie działań szkoły, poradni psychologiczno- pedagogicznej, ośrodka pomocy społecznej, sądu rodzinnego, policji i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w zakresie pomagania dziecku i rodzinie
6. Finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
7. Finansowanie innych programów profilaktycznych
8. Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych i wycieczek profilaktycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym wraz z ich współuzależnionymi rodzicami.
9. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
  - Kontynuacja „Niebieskich kart” w policji, pomocy społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych
  - Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych służących podniesieniu kompetencji w zakresie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą
  - Prowadzenie oddziaływań wspierających poradnictwo i organizowanie pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dla ofiar przemocy i ich rodzin

- Skoordynowana współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.
10. Współpraca z policją, pracownikami socjalnymi, pedagogiem szkolnym, dyrektorami szkół, kuratorami zawodowymi i społecznymi, lekarzami rodzinnymi pielęgniarkami środowiskowymi, proboszczami parafii w celu skutecznego powstrzymania przemocy w domu.
  11. Występowanie z wnioskami do prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie znęcania się nad rodziną (policja, OPS).
  12. Zatrudnianie psychologa, który zajmuje się problematyką przemocy domowej, pracą w zespole interdyscyplinarnym d.s. przemocy domowej oraz motywowaniem osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.
  13. Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, a w szczególności z problemem alkoholowym

Rozdział III

Prowadzenie profilaktycznej działalności szkoleniowej, wychowawczej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

1. Wspieranie zajęć pozalekcyjnych kółek zainteresowań i zajęć sportowych w szkołach i świetlicach
2. Objęcie zajęciami sportowymi dzieci z grup ryzyka.
3. Finansowanie programów edukacyjnych dotyczących różnych środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki)
4. Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży i dorosłych.
5. Objęcie zajęciami sportowymi dzieci z grup ryzyka oraz umożliwienie zakupu sprzętu sportowego
6. Udzielanie pomocy socjalnej rodzinie, w której występuje przemoc domowa
7. Otoczenie dzieci opieką psychologiczno-pedagogiczną, motywowanie do uczestnictwa po lekcjach w świetlicy szkolnej (pedagog szkolny oraz wychowawcy)
8. Działalność profilaktyczna w formie konkursów, przedstawień teatralnych, festynów, pikników i imprez profilaktycznych dla młodzieży oraz udziału w ogólnopolskich kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
9. Finansowanie doposażenia placówek na potrzeby prowadzenia programów młodzieżowych
10. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępu do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-go roku życia
  - Skuteczne i konsekwentne kontrole sklepów, barów, restauracji, dyskotek organizowane przy współpracy policji

11. Działalność na rzecz bezpieczeństwa w miejscach publicznych w kontekście problematyki alkoholowej oraz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców
  - Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z zagrożeniem, jakie stwarzają nietrzeźwi kierowcy
  - Nawiązanie współpracy Policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości kierowców
12. Promocja zdrowego stylu życia.

Rozdział IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- Finansowanie zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży w formie obozów terapeutycznych
- Organizowanie imprez okolicznościowych, rocznic, mitingów grup samopomocowych propagujących trzeźwe obyczaje i zdrowy tryb życia.

Rozdział V. Przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków.

1. W zakresie działalności wychowawczej kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym poprzez:

- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w których zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
- wzmacnianie więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli,

2. W zakresie działalności edukacyjnej :

- poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji (środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji), a także suplementów diety i leków w celach innych niż medyczne, oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;

3. W zakresie działalności profilaktycznej w szkołach:

- realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego w oparciu o przeprowadzone diagnozy w środowisku szkolnym;
- włączanie, w razie potrzeby w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, działań

z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji, czyli środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, np. dopalaczy.

EFEKTY EKONOMICZNE

- zapewnienie lepszych warunków bytu, wykształcenia i wypoczynku w czasie wakacji dla dzieci
- dzieci mające odpowiedzialne domy nie trafiają do rodzin zastępczych i domów dziecka
- mniej osób poszkodowanych w wypadkach drogowych spowodowanych przez alkohol

EFEKTY SPOŁECZNE:

- zmniejszenie ilości tragedii rodzinnych
- osiągnięcie dobrej atmosfery w domu, która sprawia, że rodzina jest spokojniejsza i szczęśliwsza
- brak stresu ma pozytywny wpływ na ogólny stan zdrowia
- brak alkoholu w domu i związanych z tym problemów zapewnia dzieciom korzystne warunki do rozwoju, nauki i odpowiedzialnego wzrastania
- dzieci wychowane w rodzinach pozbawionych problemów alkoholowych mają większe szanse na założenie własnych, udanych rodzin
- wzrost umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego.
-

Rozdział V. Wypłata należnych wynagrodzeń dla członków komisji na rok 2019

2. Ustala się wynagrodzenie dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 25 % minimalnego wynagrodzenia za pracę dla Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego/Sekretarza Komisji oraz 20 % minimalnego wynagrodzenia dla Członka Komisji, za każdy jego udział w posiedzeniu komisji, za pracę w zespole motywującym do leczenia lub za przeprowadzonych minimum 5 kontroli punktów sprzedaży alkoholu.
3. Ustala się zwrot kosztów podróży dla członków Komisji za udział w szkoleniach oraz innych czynnościach związanych z wykonywaniem zadań Komisji na podstawie biletów lub ilości przejechanych kilometrów.

PLAN WYDATKÓW NA 2020 ROK

L.p.	Przeznaczenie	Kwota
1.	Zakup energii elektrycznej , wody i za odprowadzanie ścieków w budynku świetlicy	7.000
2.	Zakup środków czystości	1.500
3.	Programy socjoterapeutyczne i profilaktyczne w szkołach oraz świetlicach, pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów.	12.000
4.	Programy terapeutyczne, zagospodarowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	7.000
5.	Kolonie profilaktyczne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i zagrożeniem narkomanii.	9.400
6.	Wynagrodzenie biegłego sądowego	2.000
7.	Integracja społeczna grupy AA, wyjazdy terapeutyczne	4.000
8.	Zakup czasopism i filmów profilaktycznych	1.500
9.	Szkolenia, spektakle terapeutyczne, kampanie edukacyjno-informacyjne.	2.500
10.	Warsztaty profilaktyczne dla nauczycieli nt. Trudności wychowawczych	2.100
10.	Organizacja wigilii dla rodzin osób uzależnionych „Reymontówce” w Chlewiskach	6.000
12.	Remont świetlicy socjoterapeutycznej w Kotuniu	15.000
13.	Wynagrodzenie członków Komisji, zwrot za dojazdy na szkolenia oraz dojazdy związane z wykonywaniem zadań Komisji	35.000
Razem :		105.000